יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בְּשֶׁבַח הַמּוֹכִיחַ, הַמַּהְבִּיל עִנְיְנֵי הָעוֹלָם וּמֵפִיץ וּמַדִּיחַ

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי. כִּי הָיָה מוֹכִיחַ חָכָם בְּאִיֵּי הַיָּם. יַשְׁבִּיחַ גַּלֵּי הַמְּלִיצוֹת וְדָכְיָם.

וְיָסִיר בְּמִלָּיו מִן הַלְּבָבוֹת קָשְׁיָם. וּמִן הַנְּפָשׁוֹת קִרְיָם. עַד הֶאָסֵף מִרְיָם. יְפוֹרֵר בְּתוֹכְחוֹתָיו סַלְעֵי הַלְּבָבוֹת וְיַזִּיל דִּמְעוֹת הָעֵינַיִם. הֵן הִכָּה צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם. וְכַאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי אֶת קוֹל הָעָם בְּרֵעֹה. מְסַפְּרִים אִישׁ לְרֵעוֹ שֵׂכֶל הַמּוֹכִיחַ וְדֵעוֹ. נִכְסַפְתִּי לְהַכְנִיעַ בְּתוֹכְחוֹתָיו יִצְרִי הַזּוֹנֶה. אֲשֶׁר לְתַעֲנוּגוֹתָיו פּוֹנֶה. וּבְקִבְרוֹת הַתַּאֲוָה חוֹנֶה. לְמַעַן אֶשְׁבֹּר גְּאוֹנוֹ וְאֶכְבְּשֶׁנּוּ. אוּלַי אוּכַל נַכֶּה בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ. וְקַמְתִּי וְנָסַעְתִּי מֵאַרְצִי. וְעָזַבְתִּי נְוֵה רִיבְצִי. וְרָכַבְתִּי עַל צִי. וְכַאֲשֶׁר הִגַּעְתִּי אֶל גְּלִילוֹת הַמּוֹכִיחַ וּמִגְרָשָׁם. אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הוּא חוֹנֶה שָׁם. בָּאתִי בְּבֵית הַתְּפִילָּה. עִם הַקְּהִילָּה. וְעָרַכְתִּי לָאֵל תְּהִילָּה. וָאֵרָא וְהִנֵּה הַמּוֹכִיחַ. מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ. וְיָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ. וּבְמִלָּיו דְּמֵי הַחוֹטְאִים יָדִיחַ. וַיַּעַן וַיֹּאמַר:

אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא. זִכְרוּ הָאֵל הַנּוֹרָא. וְהָקִיצוּ יְשֵׁנֵי דֵעָה. וְהָסִירוּ יֵינְכֶם הֲלוּמֵי תוֹעָה. הַמּוֹכְרִים חַיֵּי עוֹלָם

בְּחַיֵּי שָׁעָה. דְּעוּ כִּי לֹא זֹאת הַמַּרְגֵּעָה. לָכֵן הִתְעַתְּדוּ
לְיוֹם הַנְּסִיעָה. וְסוּרוּ רְדוּ מִן הַגִּבְעָה וְקוּמוּ צְאוּ אֶל
הַבִּקְעָה. מְקוֹם מִשְׁכַּן אֲבוֹתֵיכֶם. וְאֶרֶץ מְגוּרוֹתֵיכֶם.
הַיְדַעְתֶּם. כִּי גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם. בְּאֶרֶץ אוֹכֶלֶת
יוֹשְׁבֶיהָ. וְאוֹיֶבֶת לְאוֹהֲבֶיהָ. טַעְמָהּ מַר. וּבְיָדָהּ כּוֹס
חָמֶר. מְפַחְדוֹ כָּל בָּשָׂר סָמַר. וְכָל לֵב חֲמַרְמַר. קְרָאוּהָ
תֵבֵל. וְהִיא כִשְׁמָהּ תֶּבֶל. רֹאשָׁהּ אֵבֶל. וְסוֹפָהּ צִיר
וָחֵבֶל. תַּשִּׁיא אֶתְכֶם בְּעֶדְיָהּ. וְתַעְגֵּב עֲלֵיכֶם בְּיָפְיָהּ.
תִּדְמֶה לְכַלָּה תַּעֲדֶה כֵלֶיהָ. הַכִּלְיוֹן כְּלִילֶיהָ. וְהַמַּעַל
מְעִילֶיהָ. וְהַמִּכְשׁוֹלִים שׁוּלֶיהָ. וְנַפְתּוּלֵי הַקּוֹרוֹת
פְּתִילֶיהָ. וְחַדְרֵי שְׁאוֹל הֵיכָלֶיהָ. וּדְמֵי נְקִיִּים דְּמֵי
בְתוּלֶיהָ. בְּכָל יוֹם מְגָרֶשֶׁת בְּעָלֶיהָ. וְהוֹרֶגֶת כָּל הַבָּא
עָלֶיהָ. שְׁחָרֶיהָ חֲשֵׁכִים. וּמְאוֹרֶיהָ נִדְעָכִים. וּנְבוֹנֶיהָ
נְבוּכִים. וּמְלָכֶיהָ נְמוּכִים. וּשְׂמֵחֶיהָ בוֹכִים. וְגַנֶּיהָ סִירִים
סְבוּכִים. וְיֵינֶיהָ בְּלַעֲנָה מְסוּכִים. תַּשְׁפִּיל מְלָכֶיהָ
וְתַשְׁמִיד נְסִיכֶיהָ. בִּכְרָה קַלָּה מְשָׂרֶכֶת דְּרָכֶיהָ. טוֹבָתָהּ
נֶעֱקֶרֶת. וּמַחֲלָתָהּ נֶעְכֶּרֶת. וְתִקְוָתָהּ מְשַׁקֶּרֶת. וְכוֹסָהּ
מְשַׁבֶּרֶת. וְחֶרְפָּתָהּ מִדּוֹר לְדוֹר נִשְׁאֶרֶת. וְעַתָּה
הַבּוֹטְחִים עַל הַהוֹן הַנִּבְזֶה. אַל יִמְתַּק לָכֶם מְעַט הַדְּבַשׁ
הַזֶּה. כִּי תַחְתָּיו רֹאשׁ פְּתָנִים. וָחֳלָיִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים.
הֲלֹא יְדַעְתֶּם כִּי סוֹף הַהוֹן. תִּמָּהוֹן. וְאַחֲרִית הַמָּמוֹן.
שִׁמָּמוֹן וְתַכְלִית הַכֶּסֶף. קֶצֶף. וְעִקַּר הַזָּהָב. לַהַב.
וְדִימְיוֹן הָעֹשֶׁר. נָשֶׁר. אִם הַיּוֹם תִּתְפְּשׂוּהוּ בְיָדַיִם. מָחָר
יֵעָשֶׂה לוֹ כְנָפַיִם. לָכֵן אַל תַּחְשְׁבוּ הָעוֹלָם הַזֶּה כְּבֵית
מוֹשַׁבְכֶם אֲשֶׁר בּוֹ תִּשְׂמְחוּ. אֲבָל הוּא מָלוֹן אֵלָיו

הַאוֹרְחִים נִסְפְּחוּ. הַבֹּקֶר אוֹר וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ. וְעַתָּה בְּנֵי הִנָּצְלוּ וְאַל תֵּעָצְלוּ. וְהִנָּזְרוּ וְהִזָּהֲרוּ. וְהִטָּהֲרוּ. וְהִתְנַגְּשׁוּ. וְהִתְקַדְּשׁוּ וְהַבְעִירוּ בַּקְּרָבִים. לְהָבִים. וְהָקִירוּ מִסַּלְעֵי הַצְּלָעוֹת. דְּמָעוֹת. וְהָעִירוּ עִם הַלְּבָבוֹת. קְרָבוֹת. וְשִׂכְלְכֶם הַשִּׂירוּ. וְסִכְלְכֶם הָסִירוּ. וְיִצְרְכֶם הָמִירוּ. וְיָשְׁרְכֶם הַאֲמִירוּ. וּפִשְׁעֲכֶם הָזְכִּירוּ. וְרִשְׁעֲכֶם הָכִּירוּ. וְהַעֲבִירוּ עַל לְבַבְכֶם הַיּוֹם הַמַּר וְהַנּוֹרָא. יוֹם צָרָה כְּמַבְכִּירָה. יוֹם יִפָּתְחוּ הַסְּפָרִים.

וְיֵחָשְׂפוּ הַסְּתָרִים. יוֹם יִהְיוּ הָעֲוֹנוֹת עַל הַצַּוָּאר מוּטוֹת. וְיַעֲמֹד הַמָּוֶת בְּמְקוֹם צַר אֲשֶׁר אֵין דֶּרֶךְ לִנְטוֹת. יוֹם יֶחֱלֶה הָאָדָם אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ. יוֹם יִבְעַר בְּגַחֲלֵי שְׁבִיבוֹ. יוֹם תְּתַעֵב נַפְשׁוֹ מַאֲכַל תַּאֲוָה. וְיָקוּץ בְּכָל חֶמְדָּה נָאוָה. יוֹם יֵחָנֵק בְּרֵקוֹ. וְיִסָּתֵם גְּרוֹנוֹ מִלֶּאֱכֹל לֶחֶם חֻקּוֹ. וְכָל מַאֲכָל וּמַטְעָם. מֵאֵן בִּלְעָם. וְיִקַּח גְּמוּלוֹ. יוֹם יְהִי נִקְבָּר. וְכָל פָּעֳלוֹ. אֲשֶׁר אָסַף וְצָבַר. יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר.

הָקִיצוּ שִׁיכּוֹרִים. וְהֵילִילוּ גִּבּוֹרִים. מַה לָּכֶם וּלְאַהֲבַת תֵּבֵל הָאֲרוּרָה. וּמַדּוּעַ תִּנְקוּ שְׁדֵי עֲקָרָה. תַּחֲזִיקוּ בָהּ וְהִיא בוֹרַחַת מִכֶּם. וְתִקְרְבוּ אֵלֶיהָ וְהִיא מְגָרֶשֶׁת אֶתְכֶם. הֲלֹא יְדַעְתֶּם כִּי עַל תֹּהוּ יְסוֹדֶיהָ וְסוֹדֶיהָ. וְקִדְּמוּ אֶתְכֶם שֵׁדֶיהָ וְאֵידֶיהָ. וְשָׂרְפוּ לְבַבְכֶם לַפִּידֶהָ וּפִידֶיהָ. וְשִׁקְּרוּ לָכֶם מוֹעֲדֶיהָ וְדוֹדֶיהָ. וְלַעֲנָה יְנַקְתֶּם מֵחֲלֵב שָׁדֶיהָ. הַבֶּגֶד בִּבְגָדֶיהָ. וְהַמֶּרֶד רְדִידֶיהָ. אֲשֶׁר הִיא מְצוֹדִים וַחֲרָמִים לִבָּהּ אֲסוּרִים יָדֶיהָ. וְאִם תְּבַקְשׁוּ לָדַעַת יְסוֹדְכֶם.

אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ לֻקַּחְתֶּם. אַחַי מֵאַיִן אַתֶּם. הֲלֹא מִתֹּהוּ
נוֹצַרְתֶּם. וּמֵאֶפֶס נוֹלַדְתֶּם. וְכִי תוֹלִידוּ בָנִים וּבְנֵי בָנִים
וְנוֹשַׁנְתֶּם. הַמָּוֶת יֹאכַל אֶת אֲשֶׁר יְלַדְתֶּם. וּפִגְרֵכֶם אַתֶּם.
לָכֵן הָעִירוּ וְהִתְעוֹרְרוּ וְהַעְתִּירוּ אוּלַי תֵּעָתְרוּ. וּבְיוֹם חֲרוֹן
אַף ה׳ תִּסָּתְרוּ. וּבַקַּדְמוֹנִים אֲשֶׁר חָלְפוּ לִפְנֵיכֶם הִוָּסְרוּ.
כִּי לְכוּ נָא וְעִמְדוּ עַל קִבְרוֹת הַמֵּתִים וְגַלּוּ עָפָר מֵעֵינֵיהֶם.
וְהִתְבּוֹנְנוּ אֲלֵיהֶם. אוּלַי תּוּכְלוּ לְהַבְדִּיל בֵּין הַמֶּלֶךְ.
וְהַחֵלֶךְ. וְהָעֶלְיוֹן. וְהָאֶבְיוֹן. וְהַסּוֹכֵן. וְהַמִּסְכֵּן.
וְהַנִּכְבָּדִים. וְהָעֲבָדִים. וּרְאוּ אֶת אֲשֶׁר הוֹתִיר הַמָּוֶת
מִגְוִיוֹתָם הַמִּתְעַדְּנוֹת. וְגוּפוֹתָם הַדְּשֵׁנוֹת. אָבַד מֵהֶם
הַיּוֹפִי. וְנִשְׁאַר הַדֹּפִי. יֶחְסַר הַבָּשָׂר. וְהַתּוֹלָע לֹא סָר.
וְיָבְשׁוּ הַנְּתָחִים. הָרַכִּים וְהַלֵּחִים. וְנִתְּקוּ הַגִּידִים.
וְנִפְסְקוּ הַוְּרִידִים. וְנִקַּב הַלֵּב לְבֵית חֲלָלוֹ. וְנִפְסַקוּ חוּט
הַשִּׁדְרָה שֶׁלּוֹ. וּמָלְאוּ הָאֵבָרִים. עֲפָרִים. וְהַקְּרָבִים.
רְגָבִים. וְהַצְּלָעִים. תּוֹלָעִים. וְהָעֲצָמוֹת. גּוּשׁ וְרִמּוֹת.
וְלֹא נִשְׁאַר מִן הַצּוּרוֹת הַנְּצוּרוֹת. וְהַתְּמוּנוֹת הָאֲמוּנוֹת.
כִּי אִם אוֹתוֹת. עַל עֶצֶם חֲרוּתוֹת. יְגוֹלְלוּ בְּדִמְעָה עֵינֵי
רוֹאֵיהֶם. וְיַכְאִיבוּ וְיַאֲדִיבוּ לֵב שׁוֹמְעֵיהֶם. לָכֵן אַנְשֵׁי
לֵבָב שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ. וְדַרְכֵיכֶם הֵיטִיבוּ. וּבְיִצְרְכֶם רִיבוּ.
וְחֶלְבְּכֶם עַל אֵשׁ לְבַבְכֶם כְּקָרְבָּן הַקְרִיבוּ. וּשְׂאוּ עֵינַיִם.
אֶל אֵל בַּשָּׁמַיִם. בְּתָם לֵב וּבְנִקְיוֹן כַּפַּיִם. וְאַל תִּגְּשׁוּ אֵלָיו
בִּלְבָבוֹת שְׁנַיִם. וְאַל תִּהְיוּ מִן הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים לְפָנָיו
בְּרֹאשׁ כָּפוּף. וְגוּף נָגוּף. וּבְלִבָּם אֲסַפְסוּף אָסוּף. יוֹסִיף
וְלֹא יָסוּף. הַיֹּפִי עַל פְּנֵיהֶם. וְהַדֹּפִי תַּחַת בִּגְדֵיהֶם.
הַבְּגָדִים טְהוֹרִים. וְהַמַּעֲשִׂים שְׁחוֹרִים. מִצְנְפוֹתָם לְבָנוֹת

וְיָפוֹת. וּמִפְעֲלוֹתָם מְטֻנָּפוֹת. הַנֹּפֶת בְּפִיהֶם. וְהַלַּעֲנָה בְלִבּוֹתֵיהֶם. מִתְעַטְּפִים בְּצִיצִיּוֹת. כִּשְׂרָפִים וְחַיּוֹת. וְהֵם טוֹרְפִים הַבְּרִיּוֹת. כִּזְאֵבִים וְחַיּוֹת. וְגוּרֵי אֲרָיוֹת. הֵם חֲסִידִים בְּנִיבָם. וְאָרְבָּם בּקִרְבָּם. וְחָלַק לִבָּם. וְהַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָם. בִּלְשׁוֹנָם תְּפִלָּה. וּבְלִבָּם תִּפְלָה. בְּפִיהֶם תַּחֲנוּנִים. וּבְלִבָּם תַּזְנוּנִים. חַי ה׳ אִם לֹא יְבָרֵר כָּל אִישׁ לְבָבוֹ. מֵסִיג מַחְשָׁבוֹ. וּמִן הַחֹנֶף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ. לִרְאוֹת פְּנֵי הָאָרוֹן ה׳ לֹא יָבוֹא. וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא יַגַּשׁ כִּי מוּם בּוֹ. וְהָאֵל גָּזַר בְּנִיבוֹ. כִּי לֹא לְפָנָיו חָנֵף יָבוֹא.

הוֹי הַשּׁוֹכְנִים בָּתֵּי קַדְמוֹנִים. הָכִינוּ מָקוֹם לָאַחֲרוֹנִים. כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לָכֶם הָרִאשׁוֹנִים. וְקוּמוּ צְאוּ מִבָּתֵּיכֶם. כִּי אֲחֵרִים בָּאִים לָשֶׁבֶת תַּחְתֵּיכֶם (וְאַתֶּם תִסְעוּ מִמְּקוֹמְכֶם). אֶל מַעֲמַד הַדִּין וְהַבְּרִית. וְנִסְתַּרְתֶּם בְּנַחַל כְּרִית. וְנִשְׁמַת ה׳ בּוֹ כְּנַחַל גָּפְרִית. וְאִם הַיּוֹם אַתֶּם בְּנַחַל הַתַּאֲוָה בְּלִי מַעֲבָר. מָחָר פְּנוּ וּסְעוּ לָכֶם אֶת הַמִּדְבָּר. הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ נוֹרָאוֹת. וְהַעִוְרִים הַבִּיטוּ לִרְאוֹת. כַּמָּה קָרָא אֲלֵיכֶם הַזְּמַן וְלֹא שְׁמַעְתֶּם. וְשָׁלַף חַרְבּוֹ וְלֹא פְּחַדְתֶּם. וְאַחֲרֵי תֵבֵל נְטִיתֶם. וּפְרִי גַנֶּיהָ אֲרִיתֶם. וְאַחֲרִיתְכֶם לֹא רְאִיתֶם. הֲרֵעוֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם. עַל מְקוֹר הַתַּעֲנוּגִים פְּרַחְתֶּם. וְעַל נַהֲרֵי שַׁלְוָה צְמַחְתֶּם. וְעַתָּה עַל מִי בְטַחְתֶּם. כִּי שְׂמַחְתֶּם. מַה זֹּאת הַשִּׂמְחָה הַמְשַׁקֶּרֶת. וְכוֹס הַשִּׁכְחָה הַמְשַׁכֶּרֶת. מַהֲרוּ נָא וּמַלְּטוּ נפשכם. מִפַּח מוֹקְשֵׁיכֶם. בְּטֶרֶם תֵּצְאוּ מִן הַמְּעוֹנִים. אֲשֶׁר אַתֶּם בָּם חוֹנִים. כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים. אֲשֶׁר בָּנוּ הַבִּנְיָנִים. וְקָנוּ הַקִּנְיָנִים. וְאָצְרוּ הַמַּטְמוֹנִים. וְיָצְאוּ מִכָּל הוֹנָם רֵיקָם. וְלֹא נָשְׂאוּ

כִּי אִם תַּכְרִיכָם וְשַׂקָּם. וְגוּשׁ וְרִימָּה שָׁכְבוּ בְחֵיקָם.
וְזוֹחֲלֵי עָפָר נִלְווּ עֲלֵיהֶם וְאָכְלוּ אֶת חֻקָּם. וְהַתּוֹלָעִים הֵם
יִקְחוּ חֶלְקָם. וְהָיָה כִּי יֵלְכוּן לֹא יֵלְכוּ רֵיקָם. אַיֵּה לְבוּשֵׁי
הַמַּחֲלָצוֹת. וְהַמִּשְׁבְּצוֹת. אַיֵּה עוֹטֵי הַגִּלְיוֹנִים.
וְהַסְּדִינִים. אַיֵּה לוֹבְשֵׁי הַמְּעִילִים. וְקוֹשְׁרֵי הַפְּתִילִים.
אַיֵּה נוֹשְׂאֵי הַצְּמִידִים. וְהַרְבִידִים. וְהָעֲכָסִים.
וְהַשְּׁבִיסִים. וְהַנְּעָלִים. וְהָרְעָלִים. וְהַמִּצְנָפוֹת.
וְהַמַּעֲטָפוֹת. הֲלֹא בְיוֹם מוֹתָם עָזְבוּ הַמַּחֲלָצוֹת.
חֲלוּצוֹת. וְהַמִּצְנָפוֹת. מְטֻנָּפוֹת. וְהַמִּשְׁבְּצוֹת. מְגוֹלָלוֹת
בְּבִצּוֹת. וְהַרְבִידִים. שְׁדוּדִים. וְהָעֲנָקִים. נִתָּקִים.
וְהָעֲכָסִים. נִרְמָסִים. וְהַנְּעָלִים. נִגְעָלִים. וְהֶחֱלִיפָה לָהֶם
תֵּבֵל דְּבִירֶיהָ בִקְבָרִים. וַחֲדָרֶיהָ בְּאֶרֶץ לֹא סְדָרִים.
וְאַרְמוֹנִים בְּאַשְׁמַנִּים. וּמְנוּחוֹתֶיהָ בְשׁוּחוֹתֶיהָ. וַעֲלִיּוֹתֶיהָ
בְּתַחְתִּיּוֹתֶיהָ. וְיָצְאוּ מִן הַבִּירוֹת. אֶל הַבּוֹרוֹת. וּמִצֵּל
הַקִּירוֹת אֶל הַקּוֹרוֹת. וּמֵחַדְרֵי שְׂכִיּוֹת. לְאַרְצוֹת שְׁאִיּוֹת.
וְנָפְלוּ מִשְּׁחָקִים. לְמַעֲמַקִּים. וְיָרְדוּ מִמְּרוֹמוֹת.
לִתְהוֹמוֹת. וְהֵכִינוּ לָהֶם בְּמִדְבָּרוֹת. בָּתֵּי קְבָרוֹת וְאַחַר
נָסְעוּ הָעָם מֵחֲצֵרוֹת. לֹא נִמְלְטוּ מִן הַמָּוֶת הָאַבִּירִים
הַשּׁוֹכְנִים בַּחֲדָרִים. וְהָעַוִּים הַיּוֹשְׁבִים בַּחֲצֵרִים. רַק יָצְאוּ
מֵחֲצֵרָם לַחֲצַר מָוֶת. וּמִצֵּל חַדְרָם לְצַלְמָוֶת. וְשָׁכְבוּ עַל
עָפָר כֻּלָּם. וְיָשְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם. אֲהָהּ לְיוֹם הַהוּא אֲשֶׁר אֵין
אַחֲרָיו מָחָר. וְלַלַּיְלָה הַהוּא אֲשֶׁר אֵין לוֹ שָׁחַר. מָה רַבָּה
תְבוּסָתוֹ. וְאֵיפֹה מְנוּסָתוֹ. וּמֶה עָצְמָה צָרָתוֹ. וּמַה יִּהְיֶה
בְעֶזְרָתוֹ. לָכֵן אַנְשֵׁי לֵבָב אַל יַשִּׂיאֲכֶם הוֹן תֵּבֵל אֲשֶׁר
תִּצְבּוֹרוּ. וְהָכִינוּ צֵדָה בְּטֶרֶם יְדֵי הַזְּמַן אֶתְכֶם יִקְבּוֹרוּ.

וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבוֹרוּ. הָאֵל יִפְתַּח לָנוּ וְלָכֶם דַּלְתוֹת הַתְּשׁוּבָה הַנְּעוּלוֹת. וְיָפִיק לָנוּ וְלָכֶם מִבְחַר הַשְּׁאֵלוֹת.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

עוּרוּ יְשֵׁנֵי לֵב לְמָתַי תִּישְׁנוּ

קוּמוּ סְעוּ, כִּי בֵית אֲחֵרִים תִּשְׁכְּנוּ.

עוּרוּ וְרַב לָכֶם בְּנֵי אִישׁ סֹב בְּהַר

הַתַּאֲוָה וְלַמִּדְבָּר בְּיוֹם מָחָר פְּנוּ.

הוֹי נוֹדְדִים מֵאֵין מְנוּחָה מַהֲרוּ

וּלְנַפְשְׁכֶם בָּתִּים בְּבֵית מוֹעֵד בְּנוּ.

וּדְעוּ הֲכִי מָחָר עֲלֵי כָל מַעֲשֶׂה

תֵּעָנְשׁוּ בַּדִּין וְחֶשְׁבּוֹן תִּתְּנוּ.

כַּמָּה אֲטַמְתֶּם אָזְנְכֶם לַקֹּרְאִים

עַד כִּי תְמוּתָה קָרְאָה וַתַּעֲנוּ.

אִם תִּרְחֲצוּ הַלֵּב וְתִזְכּוּ מְאֹד

תִּרְאוּ פְּנֵי הָאֵל וְנִכְחוֹ תַּחֲנוּ.

אָמַר הַמַּגִּיד וּבְשָׁמְעִי אֵלֶּה הַתּוֹכָחוֹת הַנְכוֹחוֹת. וְהַמְּלִיצוֹת הַנִּמְרָצוֹת. נִכְנַע לִבִּי מֵחוֹבִי. וְטִהַרְתִּי רַעְיוֹנִי. מִדְּמֵי עֲוֹנִי. וְרָחַצְתִּי דְּמֵי הַמְּשׁוּבָה. בְּמֵי הַתְּשׁוּבָה. וְכַאֲשֶׁר נָפוֹצוּ הָעָם. וַיֵּלְכוּ לְמַסָּעָם. אִוִּיתִי לָדַעַת הַמּוֹכִיחַ בְּצוּרָתוֹ. כַּאֲשֶׁר יְדַעְתִּיו בְּחָכְמָתוֹ. וְקֵרַבְתִּי לוֹ וְשַׂמְתִּי עָלָיו עֵינִי. וְהִנֵּה הוּא חֲבֵרֵנוּ חֶבֶר הַקֵּינִי. וְיִשְׂמַח לִבִּי בְּחֶבְרָתוֹ. וָיָשַׁבְתִּי יָמִים אֲחָדִים עִמּוֹ לֶאֱרוֹת מִפְּרִי מְלִיצָתוֹ. וְלִלְקֹט מִפְּנִינֵי חָכְמָתוֹ. אַחֲרֵי כֵן קָרָאתִי עָלָיו שְׁלוֹמִי. וְנָסַעְתִּי לִמְקוֹמִי.

תחכמוני – שַׁעַר שְׁלִישִׁי

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

הַמּוֹדִיעַ תֹּקֶף הַשִּׁיר וּמַהֲלָלוֹ, וּשְׁמוֹת הַמְשׁוֹרְרִים
אִישׁ אִישׁ עַל דִּגְלוֹ

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי; נָטִיתִי לִבִּי בִּימֵי נַעֲרוּתִי. וּזְמַן בַּחֲרוּתִי. לִרְדּוֹף הַתַּעֲנוּגִים עִם חֲבֵרִים. עַל הָרֵי בְתָרִים. כַּאֲשֶׁר יִרְדֹּף הַקּוֹרֵא בֶּהָרִים. וְקָשַׁרְתִּי עַפְעַפַּי בְּעַפְעַפֵּי שְׁחָרִים. וּכְנָפַי בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים. לְהִתְעַלֵּס בַּכְּפָרִים. בִּמְקוֹם נְרָדִים עִם כְּפָרִים. וּמִרְעֵה עֳפָרִים. בְּעוֹד הַזְּמַנִּים לִי לַעֲבָדִים. וּבָנָיו לְשָׁרְתֵנִי יָצְאוּ גְדוּדִים. בְּטֶרֶם אֶקְרָאֵם יַעֲנוּ. וְאַחֲרֵי דְבָרִי לֹא יִשְׁנוּ. וּבְנֵי יוֹם בְּרֶסֶן חֶפְצִי יִמְשְׁכוּ. אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ. וְכַאֲשֶׁר הֶעֱבִיר

הַגְדוּד שׁוֹפַר תְּרוּעָה. לְהָמִישׁ הַיָּתֵד הַתְּקוּעָה. שִׁנַּסְתִּי מָתְנַי בְּאֵזוֹר הַנְּסִיעָה. וּפָשַׁטְתִּי סוּת הַמַּרְגֵּעָה. וְלָבַשְׁתִּי כְּסוּת הַיְגִיעָה. וְנָעַרְתִּי בְדוֹדִים וּבָחַרְתִּי נְדוֹדִים. וְשַׂמְתִּי מְגַמָּתִי לְשׁוֹטֵט אַפְסֵי עוֹלָם. עַד בָּאתִי גְבוּל שִׁנְעָר וְעֵילָם. וַיְהִי הַיּוֹם וַאֲנִי בְעִיר מֵעָרֵי בָבֶל. מִתְהַלֵּךְ כָּאֳנִיָּה בְלִי חוֹבֵל. וַיִּקְרָאֵנִי לִסְעֻדָּתוֹ אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּגִידִים. וּמַאֲצִילֵי אֶרֶץ הַנִּכְבָּדִים. וְנָתַן לִי מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים. וַיְבִיאֵנִי לְאַרְמוֹן. בְּחֵיק הַיְפִי אָמוֹן. וּמִמַּחְצַב הַנֹּעַם גָּזוּר וְחָצוּב. וּמִסְּלָעָיו דְּבַשׁ וְחָלָב יָזוּב. וּבְתוֹכוֹ בָתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב וְחַיִל יָנוּב. וּסְבִיב הֶחָצֵר בִּירוֹת. וְתוֹךְ הַבִּירוֹת טִירוֹת. בְּתוֹרֵי זָהָב מְפֻתָּחִים עַל הַקִּירוֹת. בָּהֶם הַנְּפָשׁוֹת תִּצְהַלְנָה. וְהָאָזְנַיִם תְּצַלְנָה. לְרִגְשַׁת קוֹל הַכִּנּוֹר. וְשִׁפְעַת מֵי הַצִּנּוֹר, וְהַבָּתִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב מְכֻסִּים. וְכָל בַּיִת מְעֻטָּר בְּמִינֵי שְׁבִיסִים. וּבְמִפְרְשֵׂי רִקְמָה עָלָיו פְּרוּשִׂים. וְעָשָׂה לוֹ כְתֹנֶת פַּסִּים. וּבְתוֹךְ הַבָּתִּים שֻׁלְחָנוֹת. בְּכָל טוּב מוּכָנוֹת. דְּשֵׁנוֹת וְרַעֲנַנּוֹת. וּסְבִיבָם מַרְבַדִּים. הַלֵּב מְחַדִּים. וְהַיָּגוֹן מְנַדִּים. לְפָנֵינוּ אֲשִׁישׁוּת וְכַדִּים. בָּם לְכָל עַיִן מַחֲמַדִּים. וְהַיַּיִן כִּלְפִּידִים תּוֹךְ הַכַּדִּים. וְהַגְּבִיעִים. לְכוֹכְבֵי הַיַּיִן רְקִיעִים. וְהַמִּזְרָקִים. כְּאִלּוּ מִן הָאוֹר יְצוּקִים. וּבִזְהַב הַחֵשֶׁק מְחֻשָּׁקִים.

וָאַעַן וָאֹמַר:

תְּמַהּ אֵיךְ נִצְמְדוּ גַחַל וּבָרָד

וּמוֹקְדֵי אֵשׁ יְפוּצוּן מֵאֲפִיקִים.

בְּחוּטֵי שַׁרְשְׁרוֹת זָהָב מְרֻקָּע

בְּכִכַּר מַעֲבֵה הַלֵּב יְצוּקִים.

עֲסִיסִים הֵם בְּכוֹסוֹת דַּר מְכֻסִּים

וְיָפִיצוּ מְאוֹרִים עַד שְׁחָקִים.

יְרַוֵּךְ בְּטַל אוֹרוֹת וְאוּלָם

בְּפִיךְ נוֹזְלֵי לַהַב מְרִיקִים.

כְּאִלּוּ הַגְּבִיעִים הֵם רְקִיעִים

וְהַיַּיִן בְּתוֹכָם כַּבְּרָקִים.

וַיּוּשָׂם לְפָנֵינוּ מִינֵי מַעֲדַנִּים. וּמִשְׁתֵּה שְׁמָנִים.

וּמַטְעַמִּים דְּשֵׁנִים. וּסְבִיבֵנוּ מְשָׁרְתִים חֲמוּדִים. כִּמְנוֹרוֹת לְפָנֵינוּ עוֹמְדִים. לְהָבִיא כָּל מַאֲכָל נָעִים וְנֶאֱהָב. וְכָל אֶחָד מֵהֶם מְמַהֵר וְאִתּוֹ כְּלִי מֻצְהָב. הַמַּשְׁקֶה בְּיָדוֹ כּוֹס זָהָב. וַיָּבֹא גַם הַנִּצָּב אַחַר הַלַּהַב. וּבְיָדָיו גְּדָיִים צְלוּיִים. וּזְרוֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים. רַכִּים וְנָאִים. אֲשֶׁר חֹם הָאֵשׁ הֶאֱדִיבָם. עַד הֱשִׁיבָם. צַחִים וְזַכִּים. לַחִים וְרַכִּים. גְּאוֹן הָרָעָב מְדַכִּים. גַּאֲוָתוֹ בְּשׁוֹט לָשׁוֹן מַכִּים. וְהָיָה בְּתוֹךְ הַקְּרוּאִים אִישׁ זָקֵן. נוֹדֵד כְּצִיפּוֹר מִקֵּן. וְהוּא מֵסֵב אֶל הַשֻּׁלְחָן הֶעָרוּךְ. כְּנָחָשׁ כָּרוּךְ. וּזְרוֹעוֹ אָרֹךְ. לְהַקְרִיב כָּל מַאֲכָל רָחוֹק. וְלִטְחוֹן אוֹתוֹ וְלִשְׁחוֹק. וְלוֹ חֵךְ. אֶת כָּל סְבִיבוֹתֵינוּ לוֹחֵךְ. וְלָשׁוֹן. יִגְרֹף הַמַּאֲכָל כְּנַחַל קִישׁוֹן. וְלוֹ פֶּה. לֹא יְמַלְּאֵהוּ הַמַּשְׁקֶה וְהָאוֹפֶה. תָּמִיד יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ. וּבַלֶּחֶם שִׁנּוֹ. וַיִּמָּצֵא הַגָּבִיעַ סוֹבֵב עַל יְמִינוֹ. וְהַבָּשָׂר. אִלּוּ בְּכַבְלֵי בַרְזֶל נֶאֱסָר. יִמְשְׁכֵהוּ אֵלָיו בִּלְשׁוֹנוֹ. וְלַחָפְשִׁי יַשַּׁלְּחֵנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ. וְהוּא לוֹקֵחַ מִכָּל לֶחֶם חֶלְבּוֹ. וּמִכָּל מַאֲכָל טוּבוֹ. וְאֶל פִּיו דּוֹחֵף וְהוֹדֵף. כָּל נֵתַח טוֹב וְכָתֵף. וְהַבָּשָׂר הַשָּׁמֵן יִמְשְׁכֵהוּ בִּשְׁתֵּי יָדַיִם. וְיִלְקְטוּהוּ הַשְּׂפָתַיִם. וְטָחֲנוּ בְרֵחָיִם וּזְרוֹעוֹתָיו הַקְּעָרָה יִתְמֹכוּ. וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ אֵלָיו יִמְשֹׁכוּ. וּמִפִּיו לַפִּידִים יַהֲלוֹכוּ. וְהַנְּתָחִים. הַמְשֻׁבָּחִים. אִם יֹאחֲזֵם בְּכַפּוֹ. יְשַׁלֵּחַ בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ. וְכָל חֲתִיכָה שְׁמֵנָה. אֲשֶׁר מֵרָחוֹק יִרְאֶנָּה. בַּעֲבוֹתוֹת אַהֲבָה יִמְשְׁכֶנָּה. בְּעוֹדָהּ בְּכַפּוֹ יִבְלָעֶנָּה. וְהַטְּלָאִים. מֵחֶרֶב שִׁנָּיו יְרֵאִים. וְהַכְּבָשִׂים. מִפַּחְדּוֹ נָסִים. וְהַדָּגִים. מֵאֵימָתוֹ דוֹאֲגִים. וְהַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנָּיו וְהוּא צוֹעֵק לְנֶגֶד הַיְקוּם. נְתָנַנִי ה׳ בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם. כְּאִלּוּ הוּא נוֹשֶׁה עַל הַצַּלַּחַת. וּבַעַל חוֹב עַל הַקַּלַּחַת. וַיְהִי בְּבוֹאָם לַשֻּׁלְחָן וְהַנּוֹשֶׁה בָא לָקַחַת. עַד מָחָה הַצַּלַּחַת. וּמָצָה הַצַּפַּחַת. מִמַּעַל וּמִתַּחַת. וְלֹא נִמְלְאָה הָאַמְתַּחַת. הוּא מְכַבֵּד הַיַּיִן כְּאָבִיו. וְנוֹשֵׁק הַכּוֹס כְּאָחִיו. וְיָשֶׂם פִּיו עַל פִּיו. וְלֹא שָׁקַט. עַד כָּל הַנִּמְצָא לָקַט. וְהַמַּאֲכָל. אָכָל. וְהַמָּרָק. בְּפִיהוּ זָרַק. וְלֹא הִשְׁאִיר לְפָנֵינוּ כָּל מְאוּמָה. כְּגַן עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה. עַד כִּמְעַט לְרֹעַ פְּעָלָיו. עָלְתָה חֲמָתֵנוּ עָלָיו. וְלוּלֵי אֲשֶׁר מְנָעַתְנוּ הָעֲנָוָה מֵעַל הַשֻּׁלְחָן הִשְׁלַכְנוּהוּ. וּמִן

הַבַּיִת גֵּרַשְׁנוּהוּ. וְאָמַרְנוּ זֶה לָזֶה. הַרְאִיתֶם אִישׁ כָּזֶה. אֲשֶׁר שְׂפָתוֹ. חֲנִיתוֹ. וּלְשׁוֹנוֹ. קִלְשׁוֹנוֹ. וְשִׁנָּיו. אֲזֵנָיו. וְהוּא הִכִּיר מִמַּרְאֶה עֵינֵינוּ. צְפוּנֵי רַעְיוֹנֵינוּ. וְשָׁמַע קְצָת הֶגְיוֹנֵינוּ. אַךְ בְּמֶתֶק הָאֲכִילָה קִבֵּל הַנֵּזֶק וְהַקְּטוֹב. וְלֹא דִבֶּר לָנוּ מֵרַע וְעַד טוֹב. וַאֲנַחְנוּ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא הָיִינוּ מְדַבְּרִים בְּעִנְיַן מְלֶאכֶת הַשִּׁירִים. וְהָיִינוּ חוֹקְרִים עַל הַמְשׁוֹרְרִים. אֲשֶׁר הָיוּ בִּלְשׁוֹן הָעִבְרִים. וְהָאִישׁ שׁוֹמֵעַ וּמַחֲרִישׁ. אֲבָל בַּקְּעָרוֹת כַּצִּפְעוֹנִי יַפְרִישׁ. וְהָיָה מַבִּיט אֵלֵינוּ בְּעַיִן לַעַג וּבִזָּיוֹן. וּמִתְגָּאֶה עָלֵינוּ גַּאֲוַת הָעֶלְיוֹן עַל הָאֶבְיוֹן. אוֹ כְּנוֹשֶׁה. עַל אִישׁ רָשׁ וְנִקְשֶׁה. וְכַאֲשֶׁר הִכָּה הַקְּעָרוֹת בְּאַבְנֵי נֶגֶף וְכִלָּיוֹן. וְהָיוּ כֻּלָּם לְשִׁנָּיו נִקָּיוֹן. וְהִשְׁקִיט בַּאֲכִילָתוֹ כִּלְיוֹן הָעֵינַיִם וּמַחֲלוֹן הָרַעְיוֹן. וַיָּמוּתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן. אָז נָשָׂא עֵינָיו אֵלֵינוּ וְהִשְׁקִיף מִשְּׁמֵי הַגַּאֲוָה עָלֵינוּ.

וַיַּעַן אֶל הַיּוֹשֵׁב מִשְּׂמֹאלוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֶּה הַצֹּאן הָאוֹבְדִים וְהַתּוֹעִים. הַגִּידָה לִי אֵיפֹה הֵם רוֹעִים? וְעַל מָה הֵם מְדַבְּרִים. וְאֵי זֶה עִנְיָן הֵם מְסַפְּרִים?

אָמַרְתִּי לוֹ: הֵם מְדַבְּרִים עַל גִּבּוֹרֵי הַשִּׁיר אֲשֶׁר הָיוּ בִּסְפָרַד. וְכֹחַ מְלִיצָתָם בִּמְחֻבָּר וּמְפֹרָד. וְכֻלָּם הִסְכִּימוּ וְגָזְרוּ. וּפֶה אֶחָד אָמְרוּ. כִּי אֵין כְּשִׁירֵי שְׁלֹמֹה חֲזָקִים. וְלֹא מִשִּׁירֵי הַנָּגִיד עֲמֻקִּים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן חַסְדַּאי עֲרֵבִים וַחֲלָקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן תַּקְנָה בְּכוּר שֶׂכֶל יְצוּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן חַלְפוֹן לְטוֹב וָרַע נֶחֱלָקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי יִצְחָק בֶּן גִּיאַת מֵהָבִין רְחוֹקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי ר׳ יוֹסֵף בֶּן שַׁטְנַאשׁ בְּדוּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי ר׳ מֹשֶׁה הַכֹּהֵן עַתִּיקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן בָּרוּךְ בְּפִי הַלְּבָבוֹת נְשׁוּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי אֲדוֹנִים בְּיַד הַחֵן חֲבוּקִים.

וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן גִּיאַת בַּלֵּב חֲקוּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן עֶזְרָא מְזֻקָּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן שַׁשָּׁת לְנֶפֶשׁ דְּבוּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן תַּבַּאן חֲשׁוּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי דָוִד בֶּן בַּקּוּדָה דּוֹלְקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן רְאוּבֵן מִצְּבָא רוֹם עֲשׁוּקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי אַבְרָהָם אַלְחֲרִיזִי מוּצָקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי יוֹסֵף בֶּן סַהַל מִזַּן אֶל זַן מְפִיקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן עֶזְרָא בְּהִירִים בַּשְּׁחָקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן אַלְמֻעַלָּם בִּזְהַב הַחֵשֶׁק מְחֻשָּׁקִים. וְלֹא כְּשִׁירֵי בֶּן בַּרְזֶל לְכָל צַוָּאר עֲנָקִים. וְלֹא

כְשִׁירֵי בֶן צַדִּיק נֶאֱמָנִים צַדִּיקִים. וְלֹא כְשִׁירֵי ר׳ יְהוּדָה הַלֵּוִי מִדְּבַשׁ מְתוּקִים.

וּבְשָׁמְעוֹ דְבָרַי הֶחֱרִישׁ כְּפִי רֶגַע לְמִילָּי. אַחֲרֵי כֵן נָשָׂא עֵינָיו אֵלָי. וַיֹּאמֶר לִי: הֲלֹא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וּבַעֲבוּר אֲכִילָתִי. בְּזִיתֶם גְדֻלָּתִי. וְכִמְעַט בְּרֹעַ מוּסַרְכֶם יָד בִּי שְׁלַחְתֶּם. וְחֶרֶב הָרֶשַׁע עָלַי פְּתַחְתֶּם. וְלוּלֵא הָעֲנָוָה אֲשֶׁר תְּכַבְּשֵׁנִי. וּבְרֶסֶן הַמּוּסָר תְּקַשְּׁרֵנִי. עֲזַבְתִּי אֶתְכֶם בְּיָם הַסִּכְלוּת טוֹבְעִים. וּבְטִיט הַפְּתַיּוּת שׁוֹקְעִים. לְמַעַן תִּקְצְרוּ פְּעֻלַּתְכֶם. וְתֹאכְלוּ פְּרִי חַטַּאתְכֶם. אַךְ לֹא אֶעֱשֶׂנָּה. וְחַטַּאתְכֶם מִלִּבִּי אַעֲבִירֶנָּה. וְהָאֵל יָשִׁיב גְּמוּלָהּ לְעוֹשֶׂנָּה. וְהַמְחַטֵּא אוֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכִשְׁמֹעַ הָעָם נֹעַם דְּבָרָיו. חָרְדוּ לְרַעַם אֲמָרָיו. וְהֵבִינוּ מִבְּרָקָיו מְטָרָיו. וְהִכִּירוּ מִשְׁחָרָיו מְאוֹרָיו. וְיָדְעוּ כִּי אַחֲרֵי בְרָקָיו נְשִׂיאִים. בְּגִשְׁמֵי שֶׂכֶל מְלֵאִים. וְעַל אֲשֶׁר עָשׂוּ בוֹשׁוּ מִפָּנָיו וְנִכְלָמוּ. וּמֵעֲנוֹת נֶאֱלָמוּ. וְיָד לְפֶה שָׂמוּ.

וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם: אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי. וּפַעֲרוּ פִּיכֶם לְמַלְקוֹשׁ שִׂכְלִי. כִּי אֲנִי אַתִּיר לָכֶם כָּל חָתוּם. וְאֶפְתַּח לָכֶם כָּל סָתוּם. וְהַמְשׁוֹרְרִים אֲשֶׁר זְכַרְתֶּם וְעַל סוֹדָם חֲקַרְתֶּם. נִקְרֹא נִקְרֵיתִי בַּמִּלְחָמָה הָעֲרוּכָה וְאָנֹכִי הַבָּא מִן הַמַּעֲרָכָה. וְלִבִּי מְגִילַּת עִנְיְנֵיהֶם. וַאֲנִי סֵפֶר הַזִּכָּרוֹן לְשִׁירֵיהֶם. וְעַתָּה הַטּוּ אֵלַי אָזְנְכֶם. וְשִׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם. וַיַּאֲזִינוּ כָל הָעָם אֵלָיו. וְהִקְשִׁיבוּ לְמִלָּיו.

וַיַּעַן וַיֹּאמֶר: דְּעוּ כִּי הַשִּׁיר הַמְעֻלֶּה. אֲשֶׁר הוּא בִּפְנִינִים מְמֻלֶּה. וּבְכֶתֶם אוֹפִיר לֹא יְסֻלֶּה. מִסְּפָרַד שָׂרַד. וְעַל כָּל אַפְסֵי הָעוֹלָם נִפְרַד. כִּי שִׁירוֹת בְּנֵי סְפָרַד חֲזָקוֹת וַעֲרֵבוֹת. כְּאִלּוּ מִלַּהַב אֵשׁ חֲצוּבוֹת. וּמְשׁוֹרְרֵיהֶם כִּזְכָרִים. וְכָל מְשׁוֹרְרֵי עוֹלָם כִּנְקֵבוֹת. אֲבָל בִּימֵי קֶדֶם הָיוּ בָהֶם מְשׁוֹרְרִים רַבִּים. צָמְחוּ כַּעֲרָבִים. וְשׁוּרוֹתָם סְתוּמוֹת וְלֹא נִקְבוּ בְשֵׁמוֹת. כְּגוֹן מְנַחֵם בֶּן סָרוּק וְדוֹנַשׁ בֶּן לִבְרַט וּשְׁמוּאֵל וְאָבוּן וַאֲחֵרִים רַבִּים מִלְּבַד אֵלֶּה אֲשֶׁר אֵין זִכְרוֹן לְשִׁירֵיהֶם. מִפְּנֵי חֹלֶשׁ עִנְיְנֵיהֶם. עַד בּוֹא הַנָּגִיד הַגָּדוֹל רַבִּי שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי זַצַ״ל וְהָיוּ שִׁירָיו נְגִידִים וְרָאשִׁים. וְעִנְיָנָיו חֲזָקִים וַחֲדָשִׁים. אַךְ רֹב שִׁירָיו עֲמֻקִּים וְקָשִׁים. וּצְרִיכִים לְפֵרוּשִׁים. וּבְדוֹרוֹ הָיָה רַבִּי יִצְחָק בֶּן חַלְפוֹן

וּקְצָת שִׁירָיו חֲזָקִים. וּקְצָתָם צְנוּמִים דַּקִּים כִּי בְקָקוּם בּוֹקְקִים. וְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן חַסְדַּאי הוּא אֲבִי הַשִּׁירָה הַיְּתוֹמָה. אֲשֶׁר תְּחִילָּתָהּ „הַלִצְבִי הֵן גְּבוּרַת אוֹן וְעָצְמָה". אֲשֶׁר אַחַת הִיא לְאִמָּהּ. וְאֵין כָּמוֹהָ בֵּין בְּנֵי עַמָּהּ. וְשִׁירֵי רַ' מֹשֶׁה בֶּן תַּקְנָה בִּידֵי הַשֵּׂכֶל מְתֻקָּנִים. נְטוּעִים נִטְעֵי נַעֲמָנִים. וְשִׁירֵי רַבִּי שְׁלֹמֹה הַקָּטָן . לְפָנָיו כָּל גָּדוֹל יִקְטָן. וְלֹא קָם כָּמוֹהוּ. מִימוֹת עֵבֶר אֲבִי יָקְטָן. וְכָל מְשׁוֹרְרֵי דוֹרוֹ הָיוּ לְפָנָיו רִיק וְסֶלֶף. וְהַקָּטֹן יִהְיֶה לְאֶלֶף. הוּא לְבַדּוֹ עָלָה בְּמַעֲלַת הַשִּׁיר הָעֶלְיוֹנָה. וְהַמְּלִיצָה יְלָדַתְהוּ עַל בִּרְכֵּי הַתְּבוּנָה. וַתִּקְשׁוֹר עַל יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר: זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה. כִּי כָל הַמְשׁוֹרְרִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו שִׁירָם לְנֶגְדּוֹ רוּחַ וָתֹהוּ. וְאַחֲרָיו לֹא קָם כָּמוֹהוּ. וְכָל הַבָּאִים אַחֲרָיו לָמְדוּ מִטַּעְמוֹ. וְקִבְּלוּ רוּחַ הַשִּׁיר מֵעִימּוֹ. וְהָאֵל מְשָׁחוֹ לְמֶלֶךְ עָל שִׁירֵי עַמּוֹ. שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. וְדַי לַמְשׁוֹרְרִים הַחֲזָקִים. לְהָבִין שִׁירָיו הָעֲמֻקִּים. כִּי מְלִיצָתוֹ נִשְׂגְּבָה מִדַּעַת כֻּלָּנוּ. וּמִי יַעֲלֶה הַשָּׁמַיְמָה וְיִקָּחֶהָ לָנוּ. גַּם בְּמַעֲמַד הַצּוֹמוֹת. הֶרְאָה נוֹרָאוֹת עֲצוּמוֹת. וְחִבֵּר סֵדֶר לְיוֹם הַכִּפּוּרִים. כָּל עִנְיָנָיו נְרָדִים עִם כְּפָרִים. מְעֻלָּפִים סַפִּירִים. וְשִׁירֵי אֲדוֹנִים. לְקַרְשֵׁי הַשֵּׂכֶל אֲדָנִים. וְשִׁירֵי הָרַב רַבִּי יִצְחָק. עַל מֵצַח הַיְקָר הוּחַק. וּבְסִפְרוֹ אֲשֶׁר חִבֵּר לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים הֶרְאָה נוֹרָאוֹת. הָיוּ לוֹ לְאוֹת. כִּי שִׁירוֹ צָלְחָה עָלָיו רוּחַ נְבוּאוֹת. וְשִׁירֵי הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף בֶּן שַׁטְנַאשׁ נְעִימִים וִיקָרִים. וְהוּא הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר חִבֵּר בִּסְפָרַד מַעֲמָד לְיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְשִׁירֵי הָרַב בָּרוּךְ. מְקוֹרָם בָּרוּךְ. וְשֻׁלְחָנָם לְכָל בָּא עָרוּךְ. וְשִׁירֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן גִּיאַת יְהוֹדוּהוּ אֶחָיו. וְיָעִידוּ שְׁבָחָיו עַל שְׁבָחָיו. וְרַ' מֹשֶׁה בֶּן עֶזְרָא מוֹשֶׁה הַפְּנִינִים. מִמְּצוּלוֹת הָרַעְיוֹנִים. וְשִׁירוֹ אֲשֶׁר חִבֵּר לְלֵילוֹת הַתַּחֲנוּנִים. דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים. גַּם הוּא עָשָׂה סֵדֶר לְיוֹם הַכִּפּוּרִים. מִלָּיו מִכְלֵי פָּז יְקָרִים. וְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן שֵׁשֶׁת. הִצִּיב שִׁירוֹ לְמַטָּרָה וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת. וְרַבִּי לֵוִי וְרַבִּי יַעֲקֹב בֶּן תַּבַּאן. יָדוּשׁוּ הַמְּלִיצוֹת כְּחִידוּשׁ מַתְבֵּן. וְרַבִּי דָוִד בֶּן בַּקּוּדָה. לְרַגְלָיו הַמְּלִיצוֹת יִקְּדוּ. וְעַל דַּלְתֵי שְׂפָתָיו יִשְׁקְדוּ. וְשִׁירֵי רַבִּי יִצְחָק בֶּן רְאוּבֵן. סוֹדָם מִי חָכָם וְיָבֵן. כִּי הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת מְלִיצוֹת נָאווֹת. וְהֵבִיא בִּמְלֹא חֲרוּזָיו זִכְרוֹן כָּל הַמִּצְוֹת. וַיְשִׂימֵם בַּפְּסוּקִים דְּבֵקִים. כְּאִלּוּ הֵם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ חֲקוּקִים. וְשִׁירֵי רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן חֲרִיזִי בִּידֵי שֵׂכֶל אֲחוּזִים. וְנָאווּ לְחָיָיו בַּתּוֹרִים צַוָּארוֹ בַּחֲרוּזִים. וְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן סַהל לְמַחֲנֵה הַשִּׁיר מְאַסֵּף. וְהַמְּלִיצוֹת יֻלְּדוּ עַל

בִּרְכֵּי יוֹסֵף. וּקְרוֹבוֹ רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן צַקְבֵּל. גַּם הוּא לָמַד מְלֶאכֶת הַשִּׁיר וְקִבֵּל. וְהוּא עָשָׂה הַמַּחְבֶּרֶת הַחֲמוּדָה. אֲשֶׁר תְּחִילָּתָהּ „ נְאֻם אָשֵׁר בֶּן יְהוּדָה“. וְשִׁירֵי הֶחָכָם רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן עֶזְרָא עֶזְרָה בַצָּרוֹת. וְגִשְׁמֵי נְדָבוֹת בִּזְמַן בַּצָּרוֹת. וְכָל פִּיוּטָיו נוֹרָאִים. וְעִנְיְנֵיהֶם נִפְלָאִים. בָּהֶם לֹא רָאוּ הָרוֹאִים. גַּם הוּא חִבֵּר סֵדֶר לְיוֹם הַכִּפּוּרִים עִנְיָנָיו בְּכוּר שֶׂכֶל יְצוּקִים. וְעַל הַלְּבָבוֹת חֲקוּקִים. וְיִצְחָק בְּנוֹ גַּם הוּא מִמְּקוֹר הַשִּׁיר שָׁאַב. וְעַל שִׁירֵי הַבֵּן מִזִּיו הָאָב. אַךְ בְּבוֹאוֹ לְאַרְצוֹת מִזְרָח. כְּבוֹד ה׳ עָלָיו לֹא זָרַח. וְהֵסִיר מֵעָלָיו מְעִילֵי הַדָּת הַיְקָרִים. וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים. וְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן עַבָּס גַּם הוּא בָא מֵאַרְצוֹת מַעֲרָב לְמִזְרָח. וּבְדֶרֶךְ הַשִּׁיר אָרַח. וְלוֹ שִׁירִים חֲמוּדִים וַעֲרֵבִים. וּקְצָתָם כְּאֶפֶס נֶחְשָׁבִים. לֹא עֲרֵבִים וְלֹא טוֹבִים. גַּם הוֹלִיד בֶּן פָּרִיץ. הִפְלִיא נַבְלוּת וְהִמְרִיץ. וְשִׁירֵי רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן אַלְמֻעַלָּם. נִיבוֹ יְרַנֵּן לְשׁוֹן נֶאֱלָם. וְאוֹרוֹ מִן הָעִוְרִים לֹא נֶעְלָם. וְשִׁירֵי רַבִּי יוֹסֵף בֶּן בַּרְזֶל כַּבַּרְזֶל חֲזָקִים. וְכַנֹּפֶת חֲלָקִים. וּמֵאֲצִילֵי סְפָרַד הָיָה הַשַּׂר הַגָּדוֹל רַבִּי יִצְחָק בֶּן קַרְשְׁפִּין בַּעַל סֵפֶר הַמּוּסָר וְהוּא סֵפֶר אֲשֶׁר כָּל שִׁירָיו חֲמוּדִים. בְּיַד הַשֵּׂכֶל צְמוּדִים. וְהָיוּ לַאֲחָדִים. וְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן צַדִּיק בְּרוּחַ שִׁירוֹ יִקְרַע יָם הַמַּדָּע קְרָעִים. מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים. וּבְתֹקֶף מִלָּיו הֲרָרֵי עַד יַעְתִּיק. וּמִי מָרָה יַמְתִּיק. וּבְעֵת יִשַּׁחוּ כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק. וְשִׁירֵי הַלֵּוִי רַבִּי יְהוּדָה. לִוְיַת חֵן לְרֹאשׁ הַתְּעוּדָה. וְעַל צַוָּארָהּ טוּר אֹדֶם פִּטְדָה. הוּא לְבֵית הַשִּׁיר הָעַמּוּד הַיְמָנִי. יוֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמוֹנִי. הוּא עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי והוּא עוֹרֵר אֶת חֲנִיתוֹ עַל הַנְּפִילִים. וְעָזַב גִּבּוֹרֵי הַשִּׁיר חֲלָלִים. וְכָל שִׁירָיו לֵב הַחֲכָמִים יְחַתּוּן. וְכִמְעַט לְפָנָיו סָף אָסָף וְאָזְלַת יַד יְדוּתוּן. וַיְהִי שִׁיר בְּנֵי קֹרַח. לָטֹרַח. הוּא בָא בְאוֹצַר הַשִּׁיר וְשָׁלַל בֵּית נְכֹתֹה. וְלָקַח כָּל כְּלֵי חֶמְדָּתוֹ. וְיָצָא וְסָגַר הַשַּׁעַר אַחֲרֵי צֵאתוֹ. וְכָל הַיּוֹצְאִים בְּעִקְּבוֹתָיו. לִלְמוֹד מְלֶאכֶת שִׁירוֹתָיו. לֹא הִשִּׂיגוּ אֲבַק מַרְכְּבוֹתָיו. וְכָל הַמְשׁוֹרְרִים יִשְּׁאוּ מִדַּבְּרוֹתָיו. וְיִשְּׁקוּ מַרְגְּלוֹתָיו. כִּי בִמְלֶאכֶת הַפִּיּוּט. לְשׁוֹנוֹ חֵץ בָּרוּר וְשָׁחוּט. וּבְשִׁירֵי תְהִילּוֹתָיו אֵין מִי יוֹעִידֶנּוּ. וּבְשִׁירֵי תְפִילּוֹתָיו יִמְשֹׁךְ כָּל לֵב וְיִכְבְּשֶׁנּוּ. וּבְשִׁירֵי חֵשֶׁק נִיבוֹ כְּשִׁכְבַת הַטַּל וְגֶחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ. וּבְקִינוֹתָיו יַזִּיל עֲנַן הַבְּכִי וִיבַקְעֶנּוּ. וְאִם יְחַבֵּר אִגֶּרֶת אוֹ מְגִילָּה. תִּמְצָא כָּל מְלִיצָה יָפָה בָּהּ כְּלוּלָה. כְּאִלוּ מִכּוֹכְבֵי רוֹם גְּלוּלָה. אוֹ מְרוּם הַקֹּדֶשׁ

אֲצוּלָה. וּבְאֹהֶל הַשִּׁיר נִפְתְּחוּ לוֹ שַׁעֲרֵי גְבוֹהִים. כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים. וּבְרוּחַ פִּיו גַּלֵּי חָכְמוֹת יַשְׁבִּיחַ. וְכָאֲרִי יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ. וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

לְלֵוִי כָּל יְקָר נִלְוָה וְנִקְוָה

וְהוּא לִוְיַת פְּאֵר עַל רֹאשׁ מְשִׁיחָיו.

וְיוֹם זָרַח בְּחוּג מַעְרָב מְאוֹרוֹ

בְּמִזְרָח מָלְאוּ כָל צַד רְקָחָיו.

וּבְקֶרֶב שִׁיר שְׁבָחָיו שָׁם שְׁלָחָיו

לְהִלָּחֵם וְשִׂיחָיו הֵם רְמָחָיו.

וְרַבִּים רוֹצְצוּ אַחֲרָיו וְנִלְאוּ

מְצֹא דַרְכּוֹ וְלֹא יָדְעוּ אֳרָחָיו.

וְהוּא בָא בַחֲדַר הַשִּׁיר לְבַדּוֹ

עֲדֵי צֵאתוֹ וְסָגַר פְּתָחָיו.

וְהָאֵל עַל שְׁעָרָיו שָׂם בְּרִיחִים

וְהוּא שִׁבַּר בְּיַד שִׂכְלוֹ בְרִיחָיו.

וְהִצְמִיחַ בְּטַל מִלָּיו צְמָחָיו

וְהִפְרִיחַ בְּמֵי שִׂכְלוֹ פְּרָחָיו.

וְצָרוּ הַלְּבָבוֹת מֵהֲדָרוֹ

כְּמוֹ קָצְרוּ לְשׁוֹנוֹת מִשְּׁבָחָיו.

וְיוֹם עָרְכוּ חֲכָמִים מִלְחֲמוֹת שִׁיר

יְהוּדָה הוּא אֲשֶׁר גָּבַר בְּאֶחָיו.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכַאֲשֶׁר כִּלָּה דְבָרָיו הֵשִׁיב כָּל לָשׁוֹן

נֶאֱלֶמֶת. וְכָל חָכְמָה נֶעְלֶמֶת. וְכָל נֶפֶשׁ נִכְלֶמֶת. וַיֵּדְעוּ

כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו צֶדֶק וֶאֱמֶת. וַיִּשְׁאָלוּהוּ הָעָם עַל שְׁמוֹ.

וְאַיֵּה נְוֵה הֲדוֹמוֹ.

וַיַּעַן וַיֹּאמַר:

נָוְתִי הִיא בְּאַלּוֹן צַעֲנַנִּים

וְלִי נֶפֶשׁ עֲלֵי רֹאשׁ עָשׁ מְכוֹנָהּ.

וְתִשְׁתּוֹחַח בְּעַנְוָתָהּ לְעָפָר

וְיִשַּׁח רֹאשׁ תְּלִי לִפְנֵי גְאוֹנָהּ.

וְאִם יֵשׁ לַמְּלִיצָה רֹאשׁ אֲנִי צִיץ

וְאִם לָשׁוֹן אֲנִי מַעְנֵה לְשׁוֹנָהּ.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכַאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי תֹּקֶף שִׁירוֹ וְהֶגְיוֹנוֹ.

וְצַחוּת לְשׁוֹנוֹ. יָדַעְתִּי כִּי הוּא הַיָּחִיד בְּדוֹרוֹ מֵאֵין שֵׁנִי.

חֲבֵרְנוּ חֶבֶר הַקֵּינִי. וְרָצִינוּ לְהִתְעַלֵּס בְּאַהֲבָתוֹ.

וּלְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּחֶבְרָתוֹ. אֲבָל נָטַר בְּלִבּוֹ אֵיבָתֵנוּ. וּמָאַס

חֶבְרָתֵנוּ. וַיִּסַּע בְּכַעַס מֵחֲבוּרָתֵנוּ. אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִבְהִיל

מַחְשְׁבוֹתֵינוּ. וְהִדְבִּיק לְחִכֵּנוּ לְשׁוֹנֵנוּ. וְנִשְׁאַרְנוּ נִכְלָמִים

עַל הָרַע אֲשֶׁר עָשִׂינוּ. וְאָמַרְנוּ: אוֹי לָנוּ כִּי נִדְמִינוּ.

אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ.

תחכמוני — שַׁעַר שִׁשִּׁי

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בְּעִנְיַן זִוּוּג אִשָּׁה כְעוּרָה, חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָהּ

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: חָנִיתִי בְתֵבֵץ . לְהִתְעַדֵּן מִן הַתַּעֲנוּגִים בְּמַרְבֵּץ . וְלִלְבֹּשׁ מִמַּעֲטֵה הַשּׁוֹשַׁנִּים כְּתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ . וַיְהִי הַיּוֹם וַאֲנִי יוֹשֵׁב עִם חֲבֵרִים אֲהוּבִים מִבְּנֵי הַנְּדִיבִים . לְהִתְעַלֵּס בָּאֳהָבִים . וּלְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּשִׁירִים עֲרֵבִים . וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ עוֹמֵד לְנֶגְדִּי יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם . בְּלֵב נָמֵס וּפִיק בִּרְכַּיִם . וּבִרְאוֹתִי מֵרָחוֹק דְּמוּתוֹ . הִתְבּוֹנַנְתִּי הֵיטֵב אֶל צוּרָתוֹ . וְהִנֵּה הוּא חֶבֶר הַקֵּינִי וּמִהַרְתִּי לִקְרָאתוֹ . וְקִדַּמְתִּי בְשָׁלוֹם אוֹתוֹ . וּשְׁאֶלְתִּיהוּ עַל עִנְיָנָיו . וְאָנָא מְגַמַּת פָּנָיו . וַיֹּאמֶר לִי: עַתָּה בָאתִי מֵאִיֵּי הַיָּם. וְנִצַּלְתִּי מִשְּׁאוֹן גַּלָּיו וְדָכְיָם . וּמְגַמַּת פָּנַי קָדִימָה . וְנַפְשִׁי בְכַפִּי אֲשִׂימָה . אָמַרְתִּי לוֹ: עַד מָתַי לֹא תִשְׁקֹט וְלֹא תָנוּחַ . כְּאִלּוּ מְעוֹנְךָ עַל כַּנְפֵי רוּחַ . שְׁבָה אִתָּנוּ וְהֵטָבְנוּ לָךְ . וְהִתְיַשֵּׁב עִמָּנוּ וְתַשִּׂיג מִשְׁאָלָךְ. וְאִם תִּרְצֶה אֲבַקֵּשׁ לְךָ מָנוֹחַ . וְאֶתֵּן לְךָ אִשָּׁה אֲשֶׁר בָּהּ תַּחֲלִיף כֹּחַ . וְתִמְצָא נוֹחַ . אָמַר לִי: אַשְׁבִּיעֲךָ בְּחַיֵּי כָּל נָבִיא וְחוֹזֶה . אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה . לֹא בְהָקִיץ וְלֹא בְמַחֲזֶה . כִּי נִשְׁבַּעְתִּי שְׁבוּעָה עַזָּה וְקָשָׁה . לְבַל אֶפֹּל בְּפַח אִשָּׁה . וְדַי לִי בַּתְּלָאָה הָרִאשׁוֹנָה הַמָּרָה . וְלֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה . וָאֶשְׁחַק לְמִלָּיו . וְאָמַרְתִּי אֵלָיו: מָה הַצָּרָה אֲשֶׁר מְצָאַתְךָ . וְלִידֵי שְׁבוּעָה הֱבִיאַתְךָ . אָמַר: הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי . וְהַיֵּצֶר הָרַע הֱסִיתַנִי . לְבַקֵּשׁ לִי רַעְיָה . וְאִשָּׁה יְפֵה-פִיָּה . לְהַמְצִיא נוֹחַ לְנַפְשִׁי הָאֲנוּשָׁה . מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבוֹדָה קָשָׁה . כִּי אָמַרְתִּי לֹא טוֹב הֱיוֹתִי לְבַדִּי . אֶעֱשֶׂה לִי עֵזֶר כְּנֶגְדִּי . כִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי . וּמָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי לְבֵיתִי . וּבְעוֹדִי בֵּין גַּלֵּי יָם

הַמַּחֲשָׁבוֹת . עוֹרֵךְ עִם קְרָבַי קְרָבוֹת . וְחוֹצֵב מִן הָאֲהָבוֹת לֶהָבוֹת . וְלִבִּי פַּעַם יְמָאֵן וּפַעַם יֹאבֶה . וְעִתִּים יִבְעַר וְעִתִּים יִכְבֶּה . וַאֲנִי מִתְהַלֵּךְ בַּמְּדִינָה . מֵעֵבֶר לְעֵבֶר וּמִפִּנָּה לְפִנָּה . וְהִנֵּה אִשָּׁה זְקֵנָה . בְּרֹעַ תְּמוּנָה . וְצוּרָה מְשׁוּנָּה . כְּאִלּוּ הַזְּמַן גְּנָבָהּ מִן הַשֵּׁדִים לִהְיוֹת לוֹ לְמָנָה . וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שִׂטְנָה . תְּמוּנָתָהּ כְּבַת הַיַּעֲנָה . וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה . פָּנֶיהָ בִצְעִיפָהּ לוֹאֶטֶת . רָעָה וְשַׁלֶּטֶת . תְּחַנֵּן קוֹלָהּ וְתִכְרַע עַל בִּרְכָּהּ . וְחָלָק מִשֶּׁמֶן חִכָּהּ . הַצּוּף בִּלְשׁוֹנָהּ . וְסַם הַמָּוֶת בִּגְרוֹנָהּ . מִתְנַהֶגֶת בַּחֲסִידוּת . וְהִיא בַּת נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת . מַעְגְּלֵי שְׁאוֹל מַעְגָּלֶיהָ . וּבְבֵיתָהּ לֹא יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ . וּבְכָל מָקוֹם נִמְצְאוּ חֲלָלֶיהָ . וְכִרְאוֹתָהּ מֵרָחוֹק דְּמוּתִי . נִצְּבָה כְּשָׂטָן לְעֻמָּתִי . וְקִדְּמָה בְשָׁלוֹם אוֹתִי . וְאָמְרָה אֵלַי: בְּנִי בְנִי יַאֲרִיךְ אֱלֹהִים חַיֶּיךָ . וְיִשְׁמֹר זֹהַר לְחָיֶיךָ . וְיִהְיֶה לָעַד רַעֲנָן פֶּרְיֶךָ . רְאִיתִיךָ נָעִים וְנָאֶה . וְנֶחְמָד לְמַרְאֶה . תְּלַבֵּב הַלְּבָבוֹת בְּיָפְיְךָ . וְתִמְשֹׁךְ הַנְּפָשׁוֹת בְּזִיו לְחָיֶיךָ. וְהַיֳּפִי הִלְבִּישְׁךָ מְשִׁיו . וְשִׁלֵּם לְךָ נְשִׁיו . וְעֵץ יַלְדוּתְךָ נָתַן פִּרְיוֹ . וְלֹא טוֹב לְאִישׁ כָּמוֹךָ שֶׁיִּישַׁן וְלִבּוֹ עֵר . וּבְאֵשׁ הַחֵשֶׁק בּוֹעֵר . מִבְּלִי רַעְיָה אֲשֶׁר בָּהּ תִּתְרַע . וְלֹא מְקוֹם זֶרַע . וּמַה לְּךָ לְבַקֵּשׁ בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים חֲצוּבִים . וְיִמְתְּקוּ לְךָ מַיִם גְּנוּבִים . לָכֵן אִם יִיטַב בְּעֵינֶיךָ מִבְּנוֹת הַנְּדִיבִים . אֶתֵּן לְךָ אַיֶּלֶת אֲהָבִים . לֶחְיָהּ מַעֲלָה שְׁחָרִים . וּשְׂעָרָהּ מַעֲרִיב עֲרָבִים . תְּהִי בָהּ נַפְשְׁךָ מְעֻדֶּנֶת . וּתְהִי לְךָ סוֹכֶנֶת . בְּחֵיקְךָ מְקַנֶּנֶת . וְעַל שֻׁלְחָנְךָ מְרַנֶּנֶת . בְּלֶחְיָהּ מְנוֹרָה וּבְפִיהָ צִנְצֶנֶת . בַּחֹשֶׁךְ תֵּלֵךְ לְזִיו תָּאֳרָהּ . וְלֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ . וְטוֹב מִסְּחַר כֶּסֶף סַחֲרָהּ . וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ . לָהּ עֵינַיִם כְּעֵינֵי הַצְּבָאִים . בְּיֵין הַחֵשֶׁק סְבוּאִים . גּוּפָהּ רָטֹב וָלַח . כְּשַׁרְבִיט בְּדֹלַח. טָהוֹר קֹדֶשׁ מְמֻלָּח . לֵב רוֹאָיו יְפַלַּח . וְאֵשׁ בְּקִרְבּוֹ יְשַׁלַּח . לְחָיֶיהָ מְאוֹרִים . וְעֵינֶיהָ כְּפִירִים . וְטוּרֵי שִׁנֶּיהָ סַפִּירִים . וּשְׁנֵי שָׁדֶיהָ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים . וְאִלּוּ תִרְאֶה יָפְיָהּ הַנָּאֶה . יֹאבַד לִבְּךָ וְיִשְׁתָּאֶה . וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֶה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה . וְאַשְׁרֵי אִישׁ בְּמִרְכַּבְתָּהּ רָכַב . וּבֵין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפַל שָׁכַב . אֲבָל כָּל הָרוֹצֶה בָּהּ לְהִתְחַתֵּן . אַלְפַּיִם כֶּסֶף יִתֵּן . וְנָקֵל לָתֵת בָּהּ כָּל הוֹנוֹ וְחֵילוֹ . אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ .

אָמַר הַמַּגִּיד: וּכְשָׁמְעִי אֲמָרֶיהָ . נִמְשַׁךְ לִבִּי בְּחֵלֶק דְּבָרֶיהָ . וְנִקְשַׁרְתִּי בְּחַבְלֵי קְשָׁרֶיהָ . וְאָמַרְתִּי לָהּ: אִלּוּ הַנַּעֲרָה

הַזֹּאת בְּטֶרֶם יְדֻבַּר בָּהּ אֶרְאֶנָּה . אָז יִיטַב לִבִּי בְּעֵת אֶקָּחֶנָּה . אָמְרָה לִי: חָלִילָה חָלִילָה . אִם אֲרַמֶּה אוֹתְךָ וְאִם אַכְשִׁילָה . וְאִם אֲפַתֶּה אוֹתְךָ בְּמִלַּי וְאִם אַמְשִׁילָה . אֲבָל כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי בְּפֶה וּשְׂפָתַיִם . תִּמְצָאֶנּוּ כִּפְלַיִם . אָמַרְתִּי לָהּ: אִם הָאִשָּׁה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי . הַרְבִּי מֹהַר וּמַתָּן עָלַי . וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי . אָמְרָה לִי: בִּרְאוֹתְךָ הַצְּבִיָּה . הַטּוֹרֶפֶת כִּלְבִיאָה . תֵּדַע כִּי אֵין בִּלְשׁוֹנִי רְמִיָּה . וְשׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ מָחָר . אַחַר עֲלוֹת הַשַּׁחַר . לְהַשְׁקִיט יְגוֹן לִבְּךָ וְחִילוֹ . וּבֹקֶר וְיוֹדַע ה׳ אֶת אֲשֶׁר לוֹ . וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ . וְלִבִּי נִלְכַּד בְּחַכַּת חִכָּה . בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה מֵעֵינַי שְׁנָתִי . וְלֹא עָלִיתָ עַל מִטָּתִי . רַק הָיִיתִי נוֹדֵד בְּחֶבְלֵי תְּשׁוּקָתִי . וּמִתְגּוֹדֵד עַל אֹרֶךְ תִּקְוָתִי . וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחִי . וּבְעוֹדִי אָרִיד בְּשִׂיחִי . בְּלֵב דָּוֶה וּבְנֶפֶשׁ נְכֵאָה . הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל הָאָרֶץ וְהִנֵּה הַזְּקֵנָה בָאָה . וַיִּשְׂמַח לִבִּי בְּבִיאָתָהּ . וְחָרַדְתִּי לִקְרָאתָהּ . וְקִדַּמְתִּי בְּשָׁלוֹם אוֹתָהּ . אָמְרָה: יַתְמִיד הָאֵל שְׁלוֹמֶךָ . וְאַל יִפָּקֵד מְקוֹמֶךָ . דַּע כִּי הִגִּיעַ תֹּר הַשִּׂמְחָה. וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה . וְרָחֲקוּ מִמְּךָ הַנְּדוֹדִים . וְקָרְבָה עֵת דּוֹדִים . וְהִנֵּה אֲבִי הַנַּעֲרָה וּקְרוֹבֶיהָ בָּאִים אֵלֶיךָ . לִשְׁמֹעַ מִלֶּיךָ . וְלִקְשֹׁר בְּרִיתָם עָלֶיךָ . וַיְהִי עַד כֹּה וָכֹה וְהִנֵּה אֲבִי הַנַּעֲרָה . וְעִמּוֹ כָּל הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר בַּשָּׁעְרָה . וְכַאֲשֶׁר בָּאוּ הַקְּהִלָּה . וְהַבַּיִת מִפֶּה אֶל פֶּה נִמְלָא . קָם אֲבִי הַנַּעֲרָה וְעָמַד עַל עָמְדוֹ . וַיֹּאמֶר לְכָל אַנְשֵׁי סוֹדוֹ: שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם אַחֵינוּ אַנְשֵׁי הָאֱמוּנָה . וְהָאַהֲבָה הַנֶּאֱמָנָה . דְּעוּ כִּי זֶה הָאִישׁ יִרְצֶה לְהִתְקַשֵּׁר בְּחֶבְרָתֵנוּ . וְלָבוֹא בְּמָסֹרֶת בְּרִיתֵנוּ . וְלִרְכֹּב עַל מֶרְכַּבְתֵּנוּ . וְלָקַחַת אֶת בִּתֵּנוּ . וְהֻגַּד לָנוּ עָלָיו טוֹב מַהֲלָלָיו . וְכִשְׁרוֹן פְּעָלָיו . כִּי הוּא מִמִּשְׁפְּחוֹת הַפַּחוֹת . אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם אֲרוּחוֹת. וּבִפְנֵיהֶם שֹׂבַע שְׂמָחוֹת . וְהִנְנִי מַפְקִיד נַפְשִׁי אֶצְלוֹ . וְאֶת בִּתִּי אֶתֵּן לוֹ . וּמָהֹר יִמְהָרֶנָּה לוֹ . עַל מְנַת שֶׁיִּכְתֹּב לָהּ אַלְפַּיִם כֶּסֶף בְּמֹהַר בְּתוּלֶיהָ . וּבְכָל עֵת שֶׁתִּרְצֶה יִתְּנֵם אֵלֶיהָ . וַיֹּאמְרוּ לִי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר בַּשָּׁעְרָה: קִבַּלְתָּ כָּל אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ? וַאֲנִי לְרֹב בָּשְׁתִּי מֵהֶם . לֹא חָקַרְתִּי לְדִבְרֵיהֶם . רַק אָמַרְתִּי: שָׁמַעְתִּי וְקִבַּלְתִּי . וְכָל דִּבְרֵיהֶם יָדַעְתִּי . הַדָּבָר יָצָא מִפִּי וַיְמַהֲרוּ וַיִּקְרְאוּ הַסּוֹפֵר . וְהֵבִיאוּ הָעֵט וְהַסֵּפֶר . וְכָתַב לָהּ כְּתֻבָּה . מִנִּי יָם רְחָבָה . וְקִבַּלְתִּי כָּל אֲשֶׁר אָמְרוּ אֵלַי . אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בִמְגִלַּת סֵפֶר כָּתוּב עָלַי:

וַיִּקְרְאוּ סוֹפֵר לְקַיֵּם לָהּ

מֹהַר כְּתֻבָּתָהּ בְּפֵרוּשִׁים.

וַיִּכְתְּבוּ עָלַי שְׁטָר מְחֻזָּק

שָׁרִיר בְּתוֹסֶפֶת וְחִדּוּשִׁים.

וַיְבָרְכוּ שָׁם אֵל בְּכוֹס יַיִן

אַךְ עַל יְדֵי חֻפָּה וְקִדּוּשִׁין.

וּזְמַן מְצַחֵק בָּם הֲכִי פִּתְאֹם

הָפַךְ חֲבוּרָתִי לְגֵרוּשִׁין.

וְכַאֲשֶׁר נִכְתְּבָה הַכְּתֻבָּה קְרָאוּהָ נֶגֶד הַיְּהוּדִים . וָאֶכְתֹּב בַּסֵּפֶר וְאֶחְתֹּם וָאָעִד עֵדִים . וְכַאֲשֶׁר שָׁקְעָה הַחַמָּה . עָלְתָה הַחֵמָה . וְכִסְּתָה הָאָרֶץ חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה . וְהֵבִיאוּ הַכַּלָּה . בְּקוֹל הֲמֻלָּה . וְהָעָם עוֹנִים עַל הַמְּסִלָּה . יִשְׂמַח חָתָן בְּכַלָּה . וְכַאֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ לָשֶׁבֶת לְשׁוֹרֵר בְּגִילָה . מֵעֶרֶב עַד חֲצוֹת לַיְלָה . הָלְכוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ כָּל קְהָלָם . מִקְּטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם . וְנוֹתַרְתִּי אֲנִי לְבַדִּי . וְהִיא יוֹשֶׁבֶת לְצִדִּי . וְאָמַרְתִּי בְלִבִּי: זֶה הַלַּיְלָה אֲחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרִים . וְאַעֲלֶה אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים . וְזֶה לֵיל שִׁמּוּרִים . וָאָסוּר אֵלֶיהָ . וּפָשַׁטְתִּי מְעִילֶיהָ מֵעָלֶיהָ . וַהֲסִירוֹתִי הַמַּסְוֶה אֲשֶׁר עַל פָּנֶיהָ . וְהִקְרַבְתִּי הַנֵּר לְפָנֶיהָ . וְהִנֵּה פָנֶיהָ פְּנֵי זַעַם. וְקוֹלָהּ כְּקוֹל רַעַם . וְצוּרָתָהּ כְּעֵגֶל יָרָבְעָם . וּפִיהָ כְּפִי אֲתוֹן בִּלְעָם . וְאַפֶּיהָ הִבְאִישׁ רֵיחָם . וּלְחָיֶיהָ נָס לֵחָם . כְּאִלּוּ הַשָּׂטָן בְּקַדְרוּת הֱטִיחָם . וּפָעַל בַּפֶּחָם . עַד חֲשַׁבְתִּיהָ מִבְּנוֹת חָם . אֲבָל אִם חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָהּ . שַׂעֲרוֹתֶיהָ הִלְבִּינוּ . וְיָמֶיהָ הִזְקִינוּ . וּשְׂפָתֶיהָ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה יָהִינוּ . וְשִׁנֶּיהָ כְּמוֹ שִׁנֵּי זְאֵבִים אוֹ דֻּבִּים . וְעֵינֶיהָ עֵינֵי עַקְרַבִּים .

וָאַעַן וָאֹמַר:

תִּדְמֶה בְשִׁנֶּיהָ לְשֵׁן דֻּבִּים

אוֹכְלִים אֲשֶׁר מוֹצְאִים וּמַצְמִיתִים.

רֹאשָׁהּ שְׁחִין נִמְלָא וְעֵינֶיהָ

גּוֹזְלִים שְׂשׂוֹן הַלֵּב וּמַשְׁבִּיתִים.

קוֹמָה כְּמוֹ חוֹמָה וְשׁוֹקַיִם

כִּשְׁנֵי עֲצֵי יַעַר מְכֹרָתִים.

וּלְחִי כְּפֶחָם רַק שְׂפָתֶיהָ

שִׂפְתֵי חֲמוֹר גֶּרֶם מְעֻוָּתִים.

צוּרָה כְּצוּרַת מַלְאֲכֵי מָוֶת

כָּל פּוֹגְעִים בָּהּ יִפְּלוּ מֵתִים.

וּבִרְאוֹתִי הַמַּרְאֶה הַזֶּה נָפְלָה עָלַי חֲרָדָה . וּפַחַד קְרָאַנִי וּרְעָדָה . וְאָמַרְתִּי:

בָּא יוֹם הַפְּקֻדָּה . אַךְ הִתְאַפַּקְתִּי . וְרַכּוֹת אֵלֶיהָ דִּבַּרְתִּי . וְאָמַרְתִּי לָהּ: בִּתִּי אַחֲרֵי אֲשֶׁר פָּנַיִךְ כְּשָׁמִיר וָשַׁיִת . הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת . וְאַיֵּה שִׂמְלוֹתַיִךְ וּמְעִילַיִךְ . וְחוֹתָמַיִךְ וּפְתִילַיִךְ . וְסַהֲרוֹנַיִךְ וַעֲגִילַיִךְ . וְתַמְרוּקֵי עֲדָנַיִךְ . וּכְלֵי שְׁמָנַיִךְ . אָמְרָה לִי: לֹא יֶחְסַר לִי כֹּל . כִּי חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ לִי כֹּל . וְכָל בְּגָדַי עָזַבְתִּי צְרוּרִים בְּבֵית אֲדוֹנִי אָבִי . וּבִנְוֵה מוֹשָׁבִי . אָמַרְתִּי לָהּ: וּמָה הַפִּקָּדוֹן . אֲשֶׁר עָזַבְתְּ בְּבֵית הָאָדוֹן . אָמְרָה לִי: עָזַבְתִּי שְׁנֵי שַׂקִּים בָּלִים . וְשִׁבְרֵי כֵלִים . וְצַלַּחַת וְקַלַּחַת . וּמִטְפַּחַת וְצַפַּחַת . וּמִשְׁעֶנֶת וְאַמְתַּחַת . וּמַדִּים קְרוּעִים . וְכֵלִים נְגוּעִים . וּשְׁתֵּי קְעָרוֹת . וְשָׁלֹשׁ קְדֵרוֹת . וּבְשָׁמְעִי דְּבָרֶיהָ נָפַלְתִּי עַל פָּנַי . וְאָבְדוּ רַעְיוֹנַי . וְלֹא מָצְאוּ חָזוֹן מֵיְיָ.

וָאֶשָּׂא מְשָׁלִי וָאֹמַר:

הֲמִשֵּׁדִים וְזִקִּים אַתְּ גְּזוּרָה
יְשַׁלַּח בָּךְ אֱלֹהִים הַמְּאֵרָה.
כְּאִלּוּ מַלְאֲכֵי זַעַם וּמַשְׁחִית
לְאַחִים לָךְ אֲבָל לָךְ הַבְּכוֹרָה.
כְּאִלּוּ תָאֳרֵךְ כִּשְׂעִיר עֲזָאזֵל
וְאֵיךְ נִמְלַטְתְּ מֵאֶרֶץ גְּזֵרָה.
כְּאִלּוּ הַזְּמַן חָשַׁק בְּלִילִית
וּמֵאַהֲבָה שְׁלָחֵךְ לָהּ תְּשׁוּרָה.
וְיוֹצְרֵךְ לֹא יְצָרֵךְ רַק לְמַעַן
תְּהִי אֶל מַלְאֲכֵי מָוֶת לְעֶזְרָה.
וְאַשְׁרֵי יוֹלְדֵךְ לוּ מַתְּ בְּלִדְתֵּךְ
וּמִי יִתֵּן תְּהִי אִמֵּךְ עֲקָרָה.
שְׂפָתַיִךְ כְּמוֹ שִׂפְתֵי שְׁוָרִים
וּפִיךְ קֶבֶר אֲבָל בִּטְנֵךְ מְעָרָה.
וְשִׁנַּיִךְ כְּשִׁנֵּי דֹב זְהוּמוֹת
וּבָם צוֹאָה וְרִיר כִּמְלֹא קְעָרָה.
וְעֵינַיִךְ כְּמוֹ כִּירָה עֲשֵׁנִים
וּפָנַיִךְ כְּמוֹ שׁוּלֵי קְדֵרָה
וְקוֹמָתֵךְ כְּעֵץ הָמָן גְּבוֹהָה
וּמִי יִתֵּן וְאֶרְאֵךְ בּוֹ מְהֵרָה.

וְלֵיל בּוֹאֵךְ חֲשַׁבְתִּיו לִי כְּמוֹ מַל-
אֲכֵי זַעַם בְּעֵת בּוֹאָם בְּעֶבְרָה.
כְּפַרְעֹה לֵיל אֲשֶׁר טָבַע בְּיָם סוּף.
כְּמוֹ הָמָן בְּיוֹם נִתְלָה בקוֹרָה.
כְּסִיסְרָא עֵת אֲשֶׁר בָּרַח לְיָעֵל.
כְּעֶגְלוֹן בַּעֲלִיַּת הַמְּקֵרָה.
וְלָךְ בֶּטֶן כְּבֶטֶן נֹאד נְפוּחָה
וְצוּרָתֵךְ כְּמַזָּלֵךְ שְׁחוֹרָה.
וְיָדַיִךְ יְדֵי הַקּוֹף שְׂעִירוֹת
וְאֶצְבָּעוֹת כְּמוֹ אוּדִים בְּכִירָה.
וְקוֹל נִיבֵךְ כְּרַעַשׁ בַּחֲצוֹת לֵיל
וְנִשְׁמַת פִּיךְ כְּמוֹ רוּחַ סְעָרָה.
וּפִיךְ קֶבֶר לְמַאֲכָלֵךְ וּמַשְׁקֵךְ
וְיָשׁוּבוּ בְּתוֹךְ בִּטְנֵךְ מְרוֹרָה.
בְּשִׁנֵּךְ תִּכְתְּשִׁי הַכֹּל בְּמַכְתֵּשׁ
וּמִשָּׁם נָסְעוּ הָעָם בְּאֵרָה.
אֱלֹהִים יַהֲפֹךְ רֹאשֵׁךְ בְּשַׁחַת
כְּמַהְפֵּכַת סְדוֹמָה וַעֲמוֹרָה.
וְתַכְרִיכֵךְ יְשַׁו בִּטְנֵי אֲרָיוֹת
וְיָשִׂים לָךְ בְּתוֹךְ קִרְבָּם קְבוּרָה.

וְכַאֲשֶׁר הִשְׁלַמְתִּי שִׁירִי . רָאִיתִי כִּי בְּשִׁירִי . לֹא יֵרָפֵא צִירִי . וּבְהֶגְיוֹנִי . לֹא יָסוּר יְגוֹנִי . וּנְגִינָתִי . לֹא תַּעֲבִיר מְגִנָּתִי . וְעָלְתָה חֲמָתִי בְּאַפִּי . וְלָקַחְתִּי שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפִּי . וְקַמְתִּי בַחֲצוֹת לַיְלָה . וְחָסַמְתִּי פִּיהָ בְשִׂמְלָה . וְשָׁבַרְתִּי כָּל הַשְּׁבָטִים עַל גַּבָּהּ . עַד יָצָא עַל פִּיהָ דַם לִבָּהּ . וְקָרַעְתִּי כָל בְּשָׂרָהּ מֵעָלֶיהָ . וְהוֹצֵאתִי עַל גּוּפָהּ דַּם בְּתוּלֶיהָ . וְאָסַפְתִּי כָּל הַבְּגָדִים אִתִּי . וְעָמַסְתִּי הַכֹּל עַל בְּהֶמְתִּי . וּבְטֶרֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר הָיִיתִי מִן הָעִיר רָחוֹק . וְעָזַבְתִּי אַרְצָהּ שְׁאִיָּה וְהַבּוֹק תְּבוֹק . וְעָבַרְתִּי אֶת מַעֲבַר יַבֹּק . וְכָל הַיּוֹם הָיִיתִי בִיעָרִים שׁוֹכֵב . וּבַלַּיְלָה נוֹסֵעַ וְרוֹכֵב . עַד יָדַעְתִּי כִּי נִמְלַטְתִּי . וְהֶאֱמַנְתִּי כִּי נִצַּלְתִּי . אָז נָשָׂאתִי מְשָׁלִי וְאָמַרְתִּי:

בָּרוּךְ אֲשֶׁר יוֹם צַר נְצָרַנִי

וּבְרַחֲמָיו חֶסֶד גְּמָלָנִי.

יִצְרִי בְּיַד סִכְלִי מְכָרַנִי

אַךְ צוּר בְּחֶמְלָתוֹ גְּאָלָנִי.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר חַדְרֵי שְׁאוֹל בָּאתִי

בֶּטֶן שְׁאוֹל פָּתַח וְהֶעְלָנִי.

אָמַר הַמַּגִּיד: וּכְשָׁמְעִי תַּעְתּוּעֵי חֶבֶר הַקֵּינִי . צָחַקְתִּי עַל הֲבָלָיו וּשְׁקָרָיו . וְתָמַהְתִּי עַל חֲלוֹמוֹתָיו וְעַל דְּבָרָיו . אַחֲרֵי כֵן קָרָאתִי בִשְׁלוֹמוֹ . וְנָסַעְתִּי מֵעִמּוֹ . גַּם הוּא נָסַע אֶל מְקוֹמוֹ . וְהִפְלִיאַנִי דְבָרוֹ וּנְאֻמוֹ.

תחכמוני — שַׁעַר שְׁבִיעִי

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

מִשְּׁנֵי גִבּוֹרִים, הַנִּלְחָמִים כִּשְׁנֵי כְפִירִים

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: נָסַעְתִּי מִצּוֹר הַמַּעֲטִירָה. לְשׁוּשַׁן הַבִּירָה. וְעִמִּי חֶבֶר הַקֵּינִי מְשַׂמֵּחַ הַלְּבָבוֹת בְּנֹעַם חִידוֹתָיו. וּמְשַׂמֵּחַ הַנְּפָשׁוֹת בְּמֵיטַב חֲמֻדוֹתָיו. וְהֵחֵל לְסַפֵּר לִי מֵאֲשֶׁר רָאוּ עֵינָיו. בְּאֹרֶךְ יָמָיו וְשָׁנָיו. וַיֹּאמֶר לִי: נָסַעְתִּי בִּימֵי נְעוּרַי מֵאֶרֶץ פָּרַס. לְאַרְצוֹת מֶשֶׁךְ וְתִירָס. עִם אַנְשֵׁי חַיִל גִּבּוֹרִים. וְשָׂרִים אַדִּירִים. אֲצִילִים וּבָרִים. לָהֶם חֵן עֳפָרִים. וְלִבּוֹת כְּפִירִים. וְכַאֲשֶׁר עָבַרְנוּ עַל אָהֳלֵי קֵדָר. מָצָאנוּ פֶּרֶץ הַדְּרָכִים נִגְדָּר. וְהַמִּדְבָּרוֹת מִן הַלִּסְטִים מָלְאוּ קוֹץ וְדַרְדָּר. וְלֹא פָּגַעְנוּ מוֹצָא וּמַעֲבָר. וְסָגַר עָלֵינוּ הַמִּדְבָּר. כִּי אַנְשֵׁי הָאֲרָצוֹת הָהֵם. הָיְתָה מִלְחָמָה בֵּינֵיהֶם. עַד שָׁמְמוּ מִפַּחְדָּם הַמְּסִלּוֹת. וְהָיוּ הַנְּתִיבוֹת הַבְּעוּלוֹת בְּתוּלוֹת. וְשָׁבוּ הַדְּרָכִים בְּלִי עוֹבֵר אֲבֵלוֹת. וְהוֹלְכֵי נְתִיבוֹת יֵלְכוּ אֳרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת. וַיֹּאמְרוּ לָנוּ זִקְנֵי חֲבוּרָתֵנוּ. לֹא נָמוּשׁ מִמְּקוֹמוֹתֵינוּ. עַד תִּשְׁקֹט הַמִּלְחָמָה. וְתִכְבֶּה אֵשׁ הַזַּעַם וְהַחֵמָה. וְאָז נִרְחַץ הֲלִיכֵינוּ בְחֵמָה. וְנוּכַל לִנְסֹעַ בְּיָד רָמָה. וְעָמַדְנוּ יָמִים בִּמְעוֹנֵיהֶם. לִרְאוֹת סוֹף הָאֵיבָה בֵּינֵיהֶם. וּלְמִקְצָת יָמִים עֲשָׂרָה שָׁמַעְנוּ קוֹל בָּרָמָה. וְהַקִּרְיָה הוֹמָה. וְהַגְּדוּדִים יוֹצְאִים לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה. בְּיָד רָמָה. וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבֵנוּ. וְחָרְדוּ בְּנֵי מַחֲשָׁבֵנוּ. כִּי לֹא יָדַעְנוּ אֵיךְ תִּהְיֶה סוֹף הַמִּלְחָמָה לִשְׁנֵיהֶם. וַאֲנַחְנוּ עֲצוּרִים בֵּינֵיהֶם. כְּאִלּוּ הֵם אֲרָיוֹת וַאֲנַחְנוּ טְרֵפָה בֵּין שִׁנֵּיהֶם. וְכַאֲשֶׁר נוֹעֲדוּ כֻּלָּם בְּעֵמֶק הַבָּכָא. עָרְכוּ אֵלֶּה נֹכַח אֵלֶּה מַעֲרָכָה. וְכֻלָּם בַּעֲלֵי גְבוּרָה וְעָצְמָה. בְּצַוָּארָם יָלִין עֹז וְרַעְמָה. קְצָתָם מִבְּנֵי סַבְתָּא וְרַעְמָה. וּקְצָתָם מִבְּנֵי תּוֹגַרְמָה. וְנִלְווּ עֲלֵיהֶם חֲדַד וְתֵימָא. יְטוּר נָפִישׁ וָקֵדְמָה. וּמִשְׁמָע וְדוּמָה. וּבֵין כֻּלָּם שָׁכְנָה נַפְשֵׁנוּ דוּמָה. וַיַּעַרְכוּ מַעַרְכוֹתֵיהֶם. וְלָבְשׁוּ שִׁרְיוֹנוֹתֵיהֶם. וּמֵרְקוּ חֲנִיתוֹתֵיהֶם. וַיְמַהֲרוּ לִקְרַאת הַמָּוֶת בְּשִׂמְחָה וָרֹן. וְעָמְדוּ בְּמַעֲמַד הַזַּעַם וְהֶחָרוֹן. זֶה כְּאַלּוֹן חָסוֹן. וְזֶה יִפְגֹּשׁ הָאָסוֹן בְּשָׂשׂוֹן.

וְזֶה יִתְנַדֵּב בְּנַפְשׁוֹ לָמוּת בְּרָצוֹן . וְזֶה יִמְצָא טַעַם הַחֶרֶב
. מָתוֹק מִדְּבַשׁ וְעָרֵב.

וָאֶשָּׂא מְשָׁלִי וָאֹמַר:

גְּבָרִים יַחְשְׁבוּ מוֹתָם חַיּוֹתָם
וְלַמָּוֶת חֲנִיתֵיהֶם מְרוּקִים
וְהֵם מִתְחַבְּקִים עִם לוֹחֲמֵיהֶם
כְּחוֹשְׁקִים מִהֲרוּ לַחְבֹּק חֲשׁוּקִים.
וְכֻלָּם יִכְסְפוּ אֶל הַתְּמוּתָה
כְּאִלּוּ הֵם בְּכוּר מָוֶת יְצוּקִים.
וּמְפַחְדָּם הֲרָרִים יֶחֱרָדוּן
וְלוּ הָיוּ כְהַר תָּבוֹר חֲזָקִים
וְהָאָסוֹן לְחִכָּם הוּא כְנֹפֶת
וּפִצְעֵי הַחֲנִית לָהֶם מְתוּקִים.
וְהַמָּוֶת עֲלֵי רֹאשָׁם עֲטֶרֶת
וְהַחֶרֶב לְצַוָּארָם עֲנָקִים
וְיִמַּס לֵב אֲרִי מִגַּעֲרָתָם
עֲדֵי שָׁבוּ חֲגָבִים הָעֲנָקִים.
וַתַּחְשֹׁב כִּי בְרָקִים הֵם יְרוּצוּן
בְּמִלְחַמְתָּם וְהָאָרֶץ שְׁחָקִים
בְּיָדָם יַעֲלוּ כוֹכְבֵי חֲנִיתוֹת
כְּאִלּוּ מִצְּבָא מָרוֹם עֲשׁוּקִים.
וְאֶרֶץ כַּמְּדוּרָה מֵחֲרָבוֹת

אֲבָל שָׁבָה בְדָמִים לַאֲפִיקִים.

וְהִרְעִיפוּ שְׁמֵי הַדָּם לְקוֹלָם

וְחַרְבוֹתָם יְעוּפוּן כַּבְּרָקִים.

וְכַמָּה גֻּלְגְּלוֹת נָפְלוּ לְאֶרֶץ

וְשִׂפְתֵיהֶם בְּפִי חֶרֶב נְשׁוּקִים.

כְּאִלּוּ הַקְּרָב גַּנָּה וְחַרְבָּם

מְאָדֶּמֶת כְּשׁוֹשַׁנַּת עֲמָקִים.

וַיֵּצְאוּ מֵהֶם בַּתְּחִלָּה שְׁנֵי גִבּוֹרִים . כְּאִלּוּ הֵם שְׁנֵי כְּפִירִים . לָהֶם זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה . וְלָהֶם קוֹל גְּעָרָה . וְגַעֲרָתָם תַּחְצֹב בַּלְּבָבוֹת לֶהָבוֹת . וְתַעֲרֹךְ עִם הַקְּרָבִים קְרָבוֹת . וְכַאֲשֶׁר נִצַּב זֶה לְעֻמַּת זֶה גָּעַר אִישׁ בְּאָחִיו וַיִּתְמַרְמַר . וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:

אֲנִי בֶן הַקְּרָב מִיּוֹם הֱיוֹתִי

וּמוֹתִי בַקְּרָב אֶחְשֹׁב חֲיוֹתִי.

וְהַחַיִּים לְחִכִּי הֵם כְּמוֹ רוֹשׁ

וְתִמְתַּק הַתְּמוּתָה אֶל שְׂפָתִי.

וְחַרְבִּי תַעֲנֶה יֵשׁ בִּי פְּלָאוֹת

קְצָתִי אֵשׁ אֲבָל מַיִם קְצָתִי.

אֲבַקֵּעַ מִשְׁבְּרֵי יָם הַתְּלָאוֹת

וְצִנָּתִי לְעֵד לִי גַּם חֲנִיתִי.

וְעֵת כִּי צָמְאָה חַרְבִּי לְמַיִם

אֲרוֹ אוֹתָהּ בְּדַם עוֹבְרֵי בְרִיתִי.

וְאֶמְאַס נַחֲלַת אָבוֹת וְהוֹנָם.

אֲבָל חַרְבִּי וְקַשְׁתִּי נַחֲלָתִי.

וְאָקוּץ לַחֲנוֹת בָּתֵּי אֲרָזִים

וְעִם חַיּוֹת יְעָרִים תַּחֲנוֹתִי.

וּמִי נִגַּשׁ לְמִלְחַמְתִּי וְרָאָה

תְּחִלָּתִי יְהִי בֶן אַחֲרִיתִי.

וַיֵּצֵא אֵלָיו הַשֵּׁנִי בְּטֶרֶם שִׁירוֹ נִגְמַר . עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר:

אֲנִי בֶאְמֶת וְהַמָּוֶת תְּאוֹמִים

וְיָנַקְנוּ שְׁדֵי אֵם מֵעֲלוּמִים.

וְעֵת אֶשְׁאַג בְּקֶרֶב הַקְּרָבוֹת

אֲנִי מַרְעִישׁ מְרוֹמִים וַהֲדוֹמִים.

וְלִי חֶרֶב תְּמָאֵן בּוֹא בְּתַעְרָהּ

עֲדֵי כִי יִגְּעוּ דָמִים בְּדָמִים.

וְגִבּוֹרִים יְנִידוּן לָהּ שְׁנָתָם

בְּעֵת כִּי יֶחֱזוּהָ בַחֲלוֹמִים.

וְהָאֵמִים לְפָנִים יָשְׁבוּ בָהּ

וְהִיא מָעוֹן לְכָל-פַּחַד וְאֵימִים.

וְתוֹרִיד הָעֲנָקִים עַד שְׁאוֹלָה

וְתַעֲזֹב אֶת גְּוִיָּתָם צְלָמִים.

וְתַשְׁלִיךְ גֻּלְגְּלוֹתֵיהֶם בְּאֶרֶץ

כְּאִלּוּ אִלְּמוּ אוֹתָם אֲלֻמִּים.

וְכַאֲשֶׁר דָּרְכוּ קַשְׁתוֹתָם וְחִצֵּיהֶם . וְעָרְכוּ כַּאֲרָזִים
דִּגְלֵיהֶם וְנִסֵּיהֶם . וְרָעֲמוּ הַפָּנִים מִקּוֹל שְׁאוֹנוֹתֵיהֶם .
וְנָמַס כָּל לֵב לְרַעַם גְּבוּרוֹתֵיהֶם . וְהִשְׁתַּקְשְׁקוּ הַסּוּסִים
בְּמַעַרְכוֹתֵיהֶם . וְצָרוּ מֶרְחֲבֵי הָאֲדָמָה לְרַגְלֵיהֶם . וְקַלּוּ
נִשְׁרֵי הַחֲרָבוֹת לְרָאשֵׁי הַגִּבּוֹרִים וְהַגְּבָרִים . וְרָווּ
מִדְּמֵיהֶם הַכְּפִירִים וְהַכְּפָרִים . וְכוֹכְבֵי הָרְמָחִים .
בְּגַלְגַּלֵּיהֶם זוֹרְחִים . וְעָלוּ עַנְנֵי אֲבָקִים . וְכִסּוּ פְּנֵי
הַשְּׁחָקִים . וְנִסְתְּרוּ אַפֵּי הַמְּאוֹרִים . בְּמַסְוֵה הַקִּיטוֹרִים
. וַיִּתְפּוֹצְצוּ הַרְרֵי עַד מִקּוֹל הַגִּבּוֹרִים . וְהַחֲרָבוֹת
כַּבְּרָקִים מְמַהֲרִים . וְהַחִצִּים כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים בּוֹעֲרִים
. וְקָדְחָה אֵשׁ הַמָּוֶת עַל רָאשֵׁי הָרְמָחִים . לְנַתֵּחַ הַנְּתָחִים
. בַּחֲנִיתוֹת וּבַשְּׁלָחִים . לְהַעֲלוֹת מֵהֶם לְחַיַּת הַשָּׂדֶה
עוֹלָה וּזְבָחִים . וְהַקְּשָׁתוֹת עֲטוּפִים . כְּפוּפִים . כְּאִלּוּ
הֵם נְחָשִׁים . וְאֵין לָהֶם לְחָשִׁים . וְהַחִצִּים עֲלֵיהֶם
כְּצִפְעוֹנִים נְטוּשִׁים . וּמֵחוֹרֵיהֶם גְּרוּשִׁים . וְזָרְחוּ כּוֹכְבֵי
הַחֲרָבוֹת בַּצָּהֳרַיִם . וְחָשְׁכוּ בִּמְאוֹרֵיהֶם הָעֵינַיִם .
וְהַפְּגָרִים בֵּין שְׁפַתַּיִם . וְהַדָּמִים נִגָּרִים כְּאִלּוּ הֵם נַחֲלֵי
מַיִם . וְהִרְעִיפוּ שְׁמֵי הַחֲרָבוֹת . עַל אַדְמַת הַקְּרָבוֹת .
בְּגִשְׁמֵי נְדָבוֹת . מִדְּמֵי הַלְּבָבוֹת . וְרָוְתָה הָאָרֶץ בְּגִשְׁמֵי
דָם וְלֹא גִשְׁמֵי מַיִם . וְאַנְשֵׁי חַיִל לֹא מָצְאוּ יָדַיִם .
וְהַגִּבּוֹרִים יְדֵיהֶם עַל חֲלָצַיִם . וְנַאֲקַת הַחֲלָלִים כַּיּוֹלֵדָה
עַל אָבְנַיִם . וְהַמִּלְחָמָה מְסוּבֶּכֶת כְּרֵחַיִם . וּשְׁתֵּי
הַמַּעֲרָכוֹת אֵלֶּה נֹכַח אֵלֶּה עוֹמְדִים בְּפֶתַח עֵינַיִם .
וְהַמָּוֶת בֵּינֵיהֶם קוֹרֵא בְּלִי לָשׁוֹן כְּאִישׁ הַבֵּינַיִם . וּמִקּוֹל
קָרְאוֹ חָשְׁכוּ הַמְּאוֹרִים כְּתַנּוּר וְכִירַיִם . וְקָדְרוּ פְּנֵי חַמָּה
וְאִלּוּ הָיְתָה לְשִׁבְעָתַיִם . וּלְשׁוֹן הַחֶרֶב יַשְׁמִיעַ הַחֵרְשִׁים
גַּעֲרוֹתָיו . וְיָבִיא בְּאָזְנֵי הַלְּבָבוֹת תּוֹכְחוֹתָיו . וְהַקְּרָב
יֶהְגֶּה אֵימָה וְיָנִיף יָדוֹ הָרָמָה . וְיִשְׁאַג כַּכְּפִיר בְּלִי לָשׁוֹן
. וְיַבִּיט בְּלִי אִישׁוֹן . וְכַאֲשֶׁר רָווּ הַחֲרָבוֹת . בִּדְמֵי
הַלְּבָבוֹת . וְלָקְקוּ דְמֵיהֶם חֲנִיתוֹת . בְּלִי לָשׁוֹן וּשְׂפָתוֹת
. וְהִגִּיעָה הַמִּלְחָמָה לְתַכְלִיתָהּ . וּבָאָה עַד קִצָּהּ

וְאַחֲרִיתָהּ . וְשָׁבָה חֶרֶב נְקָמָה אֶל תַּעְרָה . וְכָלָה
שְׁאוֹנָהּ וְצַעְרָהּ . וְשָׁקַט קוֹל הַתְּרוּעָה . וְהָיְתָה אֶל
הַמַּחֲנֶה הָאַחַת הַתְּשׁוּעָה . וְכָלְתָה לַמַּחֲנֶה הָאַחֶרֶת הָרָעָה
. וְנִגְלוּ פְּנֵי הַשְּׁחָקִים . מִמַּסְוֵה הָאֲבָקִים . וְנָפְלוּ לָאָרֶץ
כַּמָּה הָרִים גְּבוֹהִים . וְעַמּוּדִים חֲזָקִים . וְכָבוּ מוֹקְדֵי
הַבַּיִת הַדּוֹלְקִים . אָז הִתְעוֹרַרְנוּ לִנְסֹעַ אֶל מְחוֹז חֶפְצֵנוּ .
וְלָשׁוּב לִנְוֵה רִבְצֵנוּ . וַאֲנַחְנוּ תְּמֵהִים מֵאֲשֶׁר רָאוּ עֵינֵינוּ
. וְרָחַקְנוּ מִן הַנִּרְדָּפִים אֶל הָרוֹדְפִים . וְסַרְנוּ מִן
הַנְּגוּפִים אֶל הַנּוֹגְפִים . וְיָשַׁבְנוּ אֶצְלָם . וּבְצִלָּם . עַד
אֲשֶׁר שְׁלוּחֵיהֶם הִסִּיעוּנוּ . וְלִנְוֵה הַשָּׁלוֹם הִגִּיעוּנוּ.

תחכמוני — שַׁעַר שְׁמִינִי

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בְּמַהֲלַל אִגֶּרֶת יְשָׁרָה, וּכְעִירוּתָהּ בִּקְרִיאַת אוֹתָהּ נְזוּרָה

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי" הָיִיתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם . וְהָיְתָה בָעֵת
הַהִיא תַּאֲוָה לָעֵינַיִם . וְנָאוָה כִּירוּשָׁלַ ם . נְאוֹתֶיהָ
מְלֵאוֹת מַעֲדַנִּים . מִגְדֶּיהָ חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים . וְגַנֶּיהָ
דְשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים . נְטוּעִים נִטְעֵי נַעֲמָנִים . וְהִיא כְּכַלָּה
בְּצַוָּארָהּ עֲנַק הַיְאוֹר . כְּאִלּוּ הָעוֹלָם חָשַׁךְ וְהִיא מְנוֹרַת
הַמָּאוֹר . וּמָצָאתִי בָהּ בַּחוּרֵי חֶמֶד מַשְׂכִּילִים וּנְעִימִים .
וְהֵמָּה חֲכָמִים מְחֻכָּמִים , מְבָאֲרֵי סְתוּמִים . וּמְגַלֵּי
תַעֲלוּמִים . יִקְרְעוּ יָם הַמַּדָּע קְרָעִים . וִיפוֹרְרוּ לַחֲכָמוֹת
סְלָעִים . וְהַמְּלִיצוֹת כִּמְנוֹרוֹת וְהֵמָּה גְבִיעִים . אוֹ
כַּמְּאוֹרוֹת וְהֵמָּה רְקִיעִים . יָפִיצוּ מֵעֲנַק שִׂכְלָם יִפְעַת
לְשָׁמַיִם . וְיַטִּיפוּ מֵעֲנַן לִקְחָם שִׁפְעַת גְּשָׁמִים . וְנִיבָם
לִצְמֵאִים כְּפַלְגֵי מַיִם בְּצִיּוֹן . וְלִבָּם לִנְבוּאַת הַשִּׁיר גֵּיא
חִזָּיוֹן . וְכֻלָּם בָּרֵי לֵבָב וְרַעְיוֹן . וְיוֹדְעֵי דַעַת עֶלְיוֹן .
וּבְתוֹכָם אִישׁ זָקֵן יְקַבֵּץ מִן הַתְּעוּדוֹת נְפוּצוֹתֵיהֶם .
וִישַׁבֵּץ מִן הַמְּלִיצוֹת חֲלִיצוֹתֵיהֶם . פַּעַם יִרְקֹם בִּכְתָבָיו

רִקְמַת שְׂרָד . וַיִּשְׁטַח עֲלֵיהֶם זְהַב שִׂכְלוֹ מַעֲשֵׂה מוֹרָד .
פַּעַם יָבוֹא בְיָם הַבִּינָה לִבְקֹעַ מִשְׁבָּרָיו בִּדְבָרָיו .
וּלְהוֹצִיא מֵחֲדָרָיו דָּרָיו . וּלְהַעֲלוֹת מִמְּצוּלוֹתָיו . פְּנִינֵי
מְלִיצוֹתָיו . וַיִּשְׁאָלוּהוּ הָעוֹמְדִים לְפָנָיו . וְהַשּׁוֹאֲבִים
מִמַּעְיָנָיו . לְלַמְּדָם מְלֶאכֶת הַמְּלִיצָה הַחֲזָקָה . וְדַרְכָּהּ
הָעֲמֻקָּה וְהָרְחוֹקָה . אֲשֶׁר יִלְאוּ גִּבּוֹרֵי הַמַּחֲשָׁבוֹת .
וּכְפִירֵי הַלְּבָבוֹת . וַחֲלוּצֵי הַקְּרָבוֹת . לִדְרֹךְ שְׁבִילֶיהָ .
וְלַהֲלֹךְ בְּמַעְגָּלֶיהָ. כִּי הִיא נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עַיִט .
וּמְלִיצָתָהּ יָם גָּדוֹל בַּל תֵּלֶךְ בּוֹ אֳנִי שַׁיִט .

וַיֹּאמֶר לָהֶם:

אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פְּנֵיכֶם . וְאָשִׂים חִידוֹת
הַתְּעוּדוֹת לִפְנֵיכֶם . וְעַתָּה הַטּוּ אָזְנְכֶם וּדְעוּ כִּי יֵשׁ
לַשִּׁירוֹת הַמְאֻשָּׁרוֹת . וְלַחִידוֹת הַמֲחמוּדוֹת . וְלָאִגְּרוֹת
הַיְקָרוֹת . וְלַמְּלִיצוֹת הַנִּמְרָצוֹת . כַּמָּה דְרָכִים . וְכַמָּה
מַהְלְכִים . אֲשֶׁר יִתְעוּ בָהּ מוֹרֵי הַנְּבוּכִים . וְהַמְּלָאכָה
הָעֶלְיוֹנָה . הַיּוֹשְׁבִים בַּמַּלְכוּת רִאשׁוֹנָה . הִיא מְלֶאכֶת
הָאִגְּרוֹת הַהֲפוּכוֹת . אֲשֶׁר קַשְׁתוֹתָם לְאָחוֹר דְּרוּכוֹת .
וּמִשְּׁנֵי דְרָכִים עֲרוּכוֹת . אִם בְּדַרְכָּם תִּקְרָאֵם . נְכוֹחִים
תִּמְצָאֵם . וְאִם תַּהַפְכֵם לְאָחוֹר . תַּחְשֹׁב כִּי אֲפָפוּךָ נַחֲלֵי
שִׁיחוֹר . אוֹ הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר .

אָמְרוּ לוֹ כָּל הָעָם:

זֹאת דֶּרֶךְ לֹא עָבַר בָּהּ אִישׁ . וְזֹאת הַמְּלָאכָה בְּתוּלָה לֹא
יְדָעָהּ אִישׁ . וְאִם תְּפָרֵשׁ אוֹתָהּ אֵלֵינוּ . הַרְבֵּה מֹהַר
וּמַתָּן עָלֵינוּ . וִיהִי לְךָ חֵלֶק בְּהוֹנֵנוּ וְחֵילֵנוּ .

אָמַר לָהֶם:

לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת ה׳ אֲלַמֶּדְכֶם . וּמִנְחָה לֹא
אֶרְצֶה מִיֶּדְכֶם . וְהִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם חֲמוּדוֹת .
מִשְּׁמֵי הַתְּעוּדוֹת . וְאַשְׁמִיעֲכֶם אִגֶּרֶת חֲמוּדָה יְפֵה-פִיָּה .

כְּתַפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיָּה . חֲצוּבָה מֵהַרְרֵי תוּשִׁיָּה . בְּנוּיָה
לְתַלְפִּיָּה . לָהּ חֵן צְבִיָּה . וְאֵימַת לְבִיָּא . תִּתְהַפֵּךְ
כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה וְאֵין לָהּ בְּתֵבֵל שְׁנִיָּה . אַחַת הִיא לְאִמָּהּ .
וּפְלִיאָה בֵּין בְּנֵי עַמָּהּ . רָאוּהָ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ . שָׁמְעוּ
שִׁמְעָהּ עֲדִינוֹת וַיְהַלְלוּהָ . אִם יִקְרָאֶנָּה אִישׁ מֵרֹאשׁ וְעַד
סוֹף . לְבָבוֹ אֵלֶיהָ יִכְסֹף . וְיִמְצָאֶנָּה תְּהִלָּה חֲמוּדָה .
כְּאִשָּׁה צְנוּעָה וַחֲסִידָה . וְאִם מִסּוֹפָהּ וְעַד רֹאשָׁהּ
יִקְרָאֶנָּה . וּלְאָחוֹר יַהַפְכֶנָּה . תָּשׁוּב הַחֲסִידָה אֲנָפָה .
וְתִתְהַפֵּךְ הַשָּׂפָה הַיָּפָה . לְשַׁמָּה וּלְקְצָפָה . וְתַחְזֹר
הַתְּהִלָּה תָּהֳלָה . וְהַבְּרָכָה קְלָלָה . וּבְאוֹרָהּ תָּאִיר
הָאֲפֵלוֹת . וְתָשִׁיב הַשֶּׁמֶשׁ אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת .
לְהַחֲרִיד כָּל רוֹאֶיהָ . בִּפְלָאֶיהָ . שְׁחוֹרָה הִיא וְנָאוָה .
בְּפִיהָ שׂוֹחֶקֶת וְנַפְשָׁהּ דָּוָה . בְּפָנֶיהָ עֲנָוָה . וּבְלִבָּהּ
מַעֲוָה . בִּלְשׁוֹנָהּ נֹפֶת . וּבְקִרְבָּהּ תֹּפֶת . אִם תִּמְתַּק
בְּרֵאשִׁיתָהּ . מַר מִמָּוֶת אַחֲרִיתָהּ . לָהּ שְׁנֵי פָנִים .
כְּלֶחֶם הַפָּנִים . וְכָל קוֹרְאָהּ כְּדַרְכָּהּ . וְיִטְעַם מֶתֶק חִכָּהּ
. יֹאמַר : זֶה לֶחֶם ה׳ . וְזֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה׳ .
וְאִם יַהַפְכֶנָּה יִמְצָא לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי ה׳ . כִּי
הַטּוֹב וְהָרַע נִצְמְדוּ בָהּ , וְאִישׁ וָאִישׁ יוּלַּד בָּהּ .
וַיִּתְרוֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ . וַיֵּצֵא הָאֶחָד אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב
אֹהָלִים . וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו בְּלִיַּעַל וְרַע מַעֲלָלִים .
וְזֹאת הָאִגֶּרֶת . שַׂמְתִּיהָ עַל מִשְׁבְּצוֹת הַמְּלִיצוֹת שַׁרְשֶׁרֶת
. בְּכוּר שִׂכְלִי צְרַפְתִּיהָ . וּבִפְנִינֵי מַאֲמָרַי רְצַפְתִּיהָ .
וְכַחֶרֶב בְּיַד הַזְּמַן שְׁלַפְתִּיהָ . רֵיחַ מָר דְּרוֹר רֵיחָהּ .
וְרֶקַח הָרוֹכְלִים רִקְחָהּ . וְאֵין בְּכָל דּוֹרְכֵי נְתִיבָהּ .
וְשׁוֹמְעֵי נִיבָהּ . אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כָמוֹהָ לְהָרִיחַ בָּהּ .
וַעֲשִׂיתִיהָ לְיַסֵּר בְּשׁוֹט לְשׁוֹנִי הַסְּכָלִים . וּלְעוֹרֵר מִשְּׁנַת
נַבְלוּתָם הַנְּבָלִים . וְחִבַּרְתִּיהָ עַל אַחַד הַשָּׂרִים . הַצָּרִים
. וְהַסְּגָנִים הַנִּרְגָּנִים . וְהַמִּנְזָרִים הַזָּרִים . וְהָרוֹעִים
הָרָעִים . בַּעֲבוּר כִּי שִׁבַּחְתִּיו בַּתְּחִלָּה . וְלֹא נָשָׂא פְּנֵי
הַתְּהִלָּה . וְעַל כֵּן עָשִׂיתִי לוֹ זֹאת הָאִגֶּרֶת . לִהְיוֹת לְדוֹר
אַחֲרוֹן מְסַפֶּרֶת . וּבְהַגִּיעָהּ עָדָיו . וַיְמַשְּׁנָּה בְיָדָיו .
חָשַׁב כִּי לְשׁוֹנִי הִלְלוֹ . וְלֹא יָדַע כִּי קִלְלוֹ . מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ
בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם קְלָלָה תֵּחָשֶׁב-לוֹ . וְעַתָּה הַטּוּ
אָזְנְכֶם אֵלֶיהָ . וְהַקְשִׁיבוּ לְנוֹרְאוֹת מִלֶּיהָ .

וַיַּעַן וַיֹּאמַר :

גְּבִירֵנוּ צִירֵנוּ . מַגְדִּיל יְקָרֵנוּ . מֵסִיר אַנְחָתֵנוּ . מֵעִיר שִׂמְחָתֵנוּ . מֵנִיס מְגִנָּתֵנוּ . מְחַדֵּשׁ גְּדֻלָּתֵנוּ . מַשְׁבִּית חֶרְפָּתֵנוּ . רֹאשׁ לִקְהִלָּתֵנוּ . נוֹדַע שְׁמוֹ בָאִיִּים . וְנִשְׁמַע בַּגּוֹיִם . יָצָא שְׁמוֹ בִּתְהִלָּה . וּמוֹאֵס בַּנְּבָלָה . וּמִתְעַטֵּף הַיֹּשֶׁר . וְשׂוֹנֵא הָעֹשֶׁר . וְרוֹדֵף הַכֹּשֶׁר . וְגוֹעֵל מְשׁוּבוֹת . וְאוֹהֵב תְּשׁוּבוֹת . וְזוֹנֵחַ דִּבּוֹת . וְיוֹעֵץ נְדִיבוֹת . וּמְנָאֵץ מַעֲשַׁקּוֹת . וּמַרְבֶּה צְדָקוֹת . וּבוֹחֵל גַּאֲוָה . וּבוֹעֵל עֲנָוָה . וּמְגָרֵשׁ מַהֲתַלּוֹת . וּמְאָרֵשׂ תְּהִלּוֹת . וּמַרְחִיק פּוֹשְׁעִים . וּמְקָרֵב צְנוּעִים . וּמְתַעֵב יְהִירִים . וּבוֹחֵר מַזְהִירִים . וְזוֹנֵחַ כְּסִילִים . וְחוֹשֵׁק מַשְׂכִּילִים . וּמַדִּיחַ אַשְׁמָה . וְרוֹדֵף תֻּמָּה . וְגוֹעֵל חַטָּאִים . וְאוֹהֵב יְרֵאִים . וְשׂוֹנֵא הָעֲבֵרוֹת . וּבוֹחֵר בַּתּוֹרוֹת . וּמוֹאֵס זְדוֹנוֹת . וְאוֹהֵב אֱמוּנוֹת . וְשׂוֹנֵא רֶשַׁע . וְנוֹשֵׂא פֶשַׁע . יְלִיד חֲסִידוּת . בְּלִי מַרְדּוּת . יֹפִי . בְּלֹא דֹפִי . חֶסֶד . בְּלִי חֶסֶד . הַשַּׂר (פְּלוֹנִי) יוֹצְרֵהוּ יִצְּרֵהוּ . אַל יִדְעַךְ נֵרוֹ . גַּם מְאוֹרוֹ . בְּעוֹדוֹ . צוּר כְּבוֹדוֹ . יָסִיר אַנְחָתוֹ . וְיַרְבֶּה שִׂמְחָתוֹ . וְיַאֲבִיד מְנַדָּיו . וְיַשְׁקִיט יְדִידָיו . וְיַשְׁפִּיל קָמָיו . וְיָרִים מְרִימָיו . וְיִשְׁבֹּר צוֹרְרָיו . וְיַרְבֶּה עוֹזְרָיו . וְיָאֹר אוֹרְרָיו . וְיִנְצֹר צְבָאָיו . וְיַשְׁמִיד מְשַׂנְאָיו . וְיַגְבִּיהַּ קַרְנוֹ . וְיִגְדַּע יְגוֹנוֹ . וְיַכְפִּיל גְּאוֹנוֹ . וְיַשְׁפִּיל שׂוֹטְנוֹ . וְיַגְבִּיהַּ אוֹהֲבָיו . וְיַכְנִיעַ אוֹיְבָיו . וְיַעֲזֹר יוֹדְעָיו . אַף יַצְמִית מְרֵעָיו . בּוֹרְאֵהוּ . חֶסֶד יַמְצִיאֵהוּ . אַל יֹאבַד לָנֶצַח גְּבִירֵנוּ .

וַיֹּאמֶר לָהֶם :

הִנֵּה זֹאת תְּהִלָּה כְלוּלָה . וְתַחְתֶּיהָ רָבְצָה הָאָלָה . רְאֵה אָנֹכִי נוֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה . אִם תִּקְרָאוּהָ כְּדַרְכָּהּ וְתֵלְכוּ בִנְתִיבָהּ , הִיא דֶרֶךְ יָשָׁר לֹא תִכָּשְׁלוּ בָהּ . וְאִם תִּרְצוּ לַהֲפֹךְ עִנְיָנֶיהָ . וְלַהֲרֹס בִּנְיָנֶיהָ . הַתְחִילוּ מִסּוֹפָהּ וְתֵלְכוּ אֲחֹרַנִּית . מִן הַדֶּרֶךְ הַשֵּׁנִית . וְכֹה תֹאמְרוּ : גְּבִירֵנוּ לָנֶצַח יֹאבַד אַל יַמְצִיאֵהוּ . חֶסֶד בּוֹרְאֵהוּ . וְכֵן תֵּלְכוּ מֵאַחֲרִיתָהּ . עַד תַּגִּיעוּ לִתְחִלָּתָהּ .

וַיֹּאמֶר לָהֶם :

וְהִנֵּה עוֹד אֵלּוּ שְׁנֵי חֲרוּזִים יִתְהַפְּכוּ לְאָחוֹר כְּמוֹ הָאִגֶּרֶת . וְיִתְּנוּ כָתֵף סוֹרֶרֶת.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר :

הַשָּׂר, בְּךָ יֹשֶׁר וְאֵין אִתְּךָ

עָוֶל וְכָל חֶסֶד בְּךָ נִמְצָא.

מוּסָר בְּלִי רֶשַׁע בְּךָ שָׂם אֵל

כִּי אַתְּ אֶמֶת חֶמְדָּה בְּלִי שִׁמְצָה.

וַיֹּאמֶר לָהֶם:

וְכָל הָרוֹצֶה לִקְרֹא אֵלּוּ הַשִּׁירִים הֲפוּכִים . יֹאמַר כִּי חֲמַת ה׳ שׁוֹפְכִים:

נִמְצָא בְךָ חֶסֶד וְכָל עָוֶל

אִתְּךָ וְאֵין יֹשֶׁר בְּךָ הַשָּׂר.

שִׁמְצָה בְּלִי חֶמְדָּה אֱמֶת אַתְּ כִּי

אֵל שָׂם בְּךָ רֶשַׁע בְּלִי מוּסָר.

וַיַּחֲרִישׁ כְּפִי שָׁעָה וַיֹּאמַר:

הֲרִימוֹתִי יָדִי אֶל ה׳ אֵל עֶלְיוֹן . וְהַשּׁוֹכֵן בְּרוּם חֶבְיוֹן . וְהַצּוֹפֶה כָּל רַעְיוֹן . כִּי זֹאת הָאִגֶּרֶת . גְּאוֹן כָּל

הַמְשׁוֹרְרִים מְשַׁבֶּרֶת . וְנִלְאוּ לְהַשִּׂיג אֵלֶיהָ כָּל בְּנֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב . מִבְּנֵי עֵבֶר וּמִבְּנֵי עֲרָב . כִּי לֹא רָקְמוּ כְּמִשְׁבְּצוֹתֶיהָ הַיָּדַיִם . וְלֹא שָׁמְעוּ כִמְלִיצוֹתֶיהָ הָאָזְנַיִם . גָּבְרוּ מֵימֵי מְלִיצָתָהּ עַל מְלִיצַת עֲרָב כִּפְלַיִם . וַיְכֻסּוּ כָּל הֶהָרִים הָרָמִים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם . וְכָל הַיּוֹדֵעַ לְשׁוֹן עֲרָב וּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עֵרַב הַשְּׁנַיִם . יוּכַל לִטְעֹם מֵימֵי מְלִיצוֹתַי הַמְּתוּקִים לַמַּלְקוֹחַיִם . וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמַיִם.

אָמַר הַמַּגִּיד : וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבֵנוּ . וְנִבְהֲלוּ בְּנֵי מַחֲשָׁבֵנוּ . וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפָּנָיו . וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינָיו . רַק שְׁאִלְנוּהוּ עַל שְׁמוֹ . וְאַיֵּה מְקוֹמוֹ . וְאָמַרְנוּ לוֹ : הוֹדִיעֵנוּ זֶה הַכֶּתֶם הַטּוֹב מֵאַיִן מַחְצָבוֹ . וְזֶה הָאוֹר הַבָּהִיר מֵאֵיזֶה הַמְּרוֹמוֹת דָּרַךְ כּוֹכָבוֹ , וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תָּבוֹא . וַיִּשְׂחַק לְמִילֵּנוּ .

וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ :

אֲנִי חֶבֶר מְחַבֵּר הַתְּהִלּוֹת

וְאִמְרוֹתַי פְּאֵר רָאשֵׁי קְהִלּוֹת.

אֲחַבֵּר מִנְגִידֵי פִּי בְרָכוֹת

וְיֵהָפְכוּ לְרֹאשׁ צָרַי קְלָלוֹת.

וְאִמְרוֹתַי לְעֵין עִוְרִים מְאִירוֹת

וְיָשׁוּבוּ לְעֵין אֹיְבַי אֲפֵלוֹת.

וְאִתִּי כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר בְּעוּלוֹת

וְאִם הֵנָּה לְזוּלָתִי בְּתוּלוֹת.

וְהָרוֹדֵף לְהַשִּׂיג מַעֲלָתִי

עֲנֵהוּ : אַל תְּבַקֶּשׁ לָךְ גְּדוֹלוֹת.

הֲכִי תִיגַע וְלֹא תִגַּע וְלָכֵן
שְׁמֹר נַפְשְׁךָ וְלֹא תַעְלֶה בְּמַעְלוֹת.
הֲכִי תָרוּץ לְנַבֵּל אֶת כְּבוֹדְךָ
וְחֶרְפָּתְךָ וְעֶרְוָתְךָ לְגַלּוֹת.

וּכְשָׁמְעִי שִׁירוֹ יְדַעְתִּיהוּ וְהִכַּרְתִּיהוּ . כִּי חֶבֶר הַקֵּינִי הוּא . וּמִהַרְתִּי אֵלָיו וְחִבַּקְתִּיהוּ . וְעָמַדְתִּי עִמּוֹ יָמִים . לְכַלּוֹת שְׁנוֹתַי אִתּוֹ בַנְּעִימִים . עַד צָעַק בֵּינֵינוּ עוֹרֵב הַפְּרִידָה . וְנָסַעְתִּי מֵאִתּוֹ בְנֶפֶשׁ חֲרֵדָה . וְגָלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי וּמֵרֹב עֲבוֹדָה . וְלָקַחְתִּי עִמִּי טוּב זִכְרוֹ לְצֵידָה.

תחכמוני — שַׁעַר תְּשִׁיעִי

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בִּשְׁלֹשִׁים מְשׁוֹרְרִים מִתְהַלְלִים, מִי יַעֲשֶׂה שִׁירִים יוֹתֵר מְעֻלִּים

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי : פָּנִיתִי מִכָּל מַעֲשַׂי לָשֶׁבֶת עִם הַמְּבִינִים בְּבָתֵּי יְשִׁיבָתָם . וְלִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי חֲכָמִים וְחִידוֹתָם . וַיְהִי הַיּוֹם וַאֲנִי עִם חֲבֵרִים . אֲצִילִים וּגְבִירִים . לְמַעֲרֶכֶת הַשִּׁיר נִגָּשִׁים . וְהָיָה מִסְפָּרָם שְׁלֹשִׁים . וַיַּעַן אִישׁ מֵהֶם וַיֹּאמַר : מִי הָעוֹלֶה בְּמַעֲלוֹת הַשִּׁירִים הַגְּבוֹהִים . וּבוֹקֵעַ מִשְׁחָרָיו נְגוֹהִים . יְגַלֶּה הַיּוֹם לְעֵינֵינוּ מַעֲלָתוֹ . וְיֶחֱשֹׂף אֶת זְרוֹעַ מְלִיצָתוֹ . וְאֶת יְקָר תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּתוֹ . אָמְרוּ לוֹ הָעָם : בַּמֶּה יִבָּחֵן הַמְשׁוֹרֵר וְכֹחוֹ . וְאֵיךְ נוּכַל לָדַעַת אֶת הָאִישׁ וְאֶת שִׂיחוֹ . אָמַר לָהֶם : דְּעוּ כִּי יֵשׁ לַשִּׁירִים דְּרָכִים . וְלַחֲרוּזִים נְתִיבוֹת וּמַהְלְכִים . וְלָהֶם מְלָאכוֹת נְסוּכוֹת . שְׁמוּרוֹת

וַעֲרוּכוֹת . וּמִבְחַר הַמְּלָאכוֹת . לָקַחַת מִסִּפְרֵי הַנְּבִיאִים
פָּסוּק . וְלִבְנוֹת עָלָיו עִנְיָן נֶחְמָד וְחָשׁוּק . וְהָיָה בְּתוֹךְ
הַקְּרוּאִים אִישׁ זָקֵן מַרְאֵהוּ נוֹרָא . וְהוּא יוֹשֵׁב לְבַדּוֹ רָחוֹק
מִן הַחֲבוּרָה . אֲבָל הָיָה מְבַקֵּעַ הַלְּבָבוֹת בְּפַטִּישׁ מִלָּיו .
וּמַחְפִּיר הַפְּנִינִים בִּפְנִינֵי מְשָׁלָיו . וְהָיוּ מְכֻסִּים פָּנָיו . וְלֹא
יָכֹלְתִּי לִרְאוֹת כִּי אִם עֵינָיו. וַיַּעַן וַיֹּאמַר: שִׁמְעוּ אֵלַי אַנְשֵׁי
לֵבָב . וְאַל יֵלֵךְ לְבַבְכֶם שׁוֹבָב . כִּי אִם הַדֶּרֶךְ הַזֶּה תְּבַקֵּשׁוּ
. וְלָבוֹא בַּשַּׁעַר הַזֶּה תִּדְרֹשׁוּ . קְחוּ מֵאִתְּכֶם מְחַזֵּק הַבֶּדֶק
. וּמוֹרֶה הַצֶּדֶק . וְעַתָּה בַּחֲרוּ לָכֶם אִישׁ וְיֵרֵד אֵלַי . עַד
תַּכִּירוּ מְשָׁלַי . וְתִבְחֲנוּ מִלָּי . וַיִּגַּשׁ אֵלָיו אִישׁ מִן הַחֲבוּרָה
וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם רְצוֹנְךָ אֵשׁ הַשֵּׂכֶל לִקְדֹּחַ . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי
סוֹפוֹ: וְקֹוֵי ה׳ יַחֲלִיפוּ כֹחַ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

בֶּן אִישׁ בְּטַח עַל צוּרְךָ יוֹם צִירְךָ

כִּי בוֹ יְגֵעִים יִמְצְאוּ מָנוֹחַ

הַבּוֹטְחִים עַל רִיק לְרִיק יָגְעוּ, אֲבָל

קֹוֵי אֲדֹנָי יַחֲלִיפוּ כֹחַ.

וַיַּעַן הַשֵּׁנִי מִן הַחֲבוּרָה וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם רְצוֹנְךָ לְהָעִיר
יְשֵׁנֵי זְמָמֶיךָ . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ
תַּהֲרֹס קָמֶיךָ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

אִם בַּעֲבוֹדַת אֵל תְּכַל יָמֶיךָ

תִּהְיֶה פְּאֵר עַל רֹאשׁ בְּנֵי עַמֶּךָ.

כִּי אָז מְשַׂנְאֶיךָ לְךָ יִכָּחְשׁוּ

וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ.

וַיַּעַן הַשְּׁלִישִׁי וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תַּחְפֹּץ לְנַקּוֹת שִׁירְךָ מִכָּל שֶׁמֶץ וָחֶרֶץ . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וְלֹא לָאֱמוּנָה גָּבְרוּ בָאָרֶץ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

אַבִּיט לְצַד יָמִין וְאֶפְנֶה עַל שְׂמֹאל

לֹא אֶחֱזֶה יָשָׁר וְגוֹדֵר פָּרֶץ.

כִּי אִם מְתֵי רֶשַׁע וְאַנְשֵׁי שָׁוְא אֲשֶׁר

לֹא לָאֱמוּנָה גָּבְרוּ בָאָרֶץ.

וַיַּעַן הָרְבִיעִי וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לְבָרֵר שִׁירְךָ מחֵטְא וְאָוֶן. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: שְׁלַח אֶצְבַּע וְדַבֵּר אָוֶן.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

שׁוּבָה אֱנוֹשׁ אֶל אֵל בְּטֶרֶם מוֹתְךָ

כִּי טָבְעָה רַגְלָךְ בְּטִיט הַיָּוֵן.

תִּצְלַח בְּעֵת תָּסִיר לְךָ מִתּוֹכְךָ

מוֹטָה שְׁלַח אֶצְבַּע וְדַבֵּר אָוֶן.

וַיַּעַן הַחֲמִישִׁי וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תְּאַוֶּה לְהַרְאוֹת לָנוּ חָכְמָתְךָ אֲשֶׁר חָכָמְתָּ. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: מַה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

בֶּן אִישׁ לְמָתַי עֵינְךָ עָצַמְתָּ

אוֹי כִּי בְּחֵק הַתַּאֲוָה נִרְדָּמְתָּ.

הַבְלֵי חֲלוֹמֶיךָ לְבָבְךָ לִבְּבוּ

מַה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ.

וַיַּעַן הַשִּׁשִּׁי וַיֹּאמַר: אִם תִּרְצֶה אֲדֹנִי שִׂכְלְךָ לְיַסֵּד. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

הִכּוֹן אֱנוֹשׁ לִקְרַאת אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר

נָטָה כְדֹק שַׁחַק וְאֶרֶץ יִסֵּד.

כִּי מָה אֱלֹהֶיךָ מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ

כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהְבַת חֶסֶד.

וַיַּעַן הַשְּׁבִיעִי וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם חָכְמָתְךָ כְּכַלָּה יְפַת לֶחִי. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וַיִּמְרְחוּ עַל הַשְּׁחִין וַיֶּחִי.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

שַׁדַּי, שְׁחִין חֶטְאִי לְבָבִי הֶחֱלָה

וּשְׁמָךְ רְפוּאָתִי וְחַיֵּי רוּחִי

לָקְחוּ סְעִפַּי מֶרְקָחוֹת טוּב זִכְרְךְ

וַיִּמְרְחוּ עַל הַשְּׁחִין וַיֶּחִי.

וַיַּעַן הָשְּׁמִינִי וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם לְגַלּוֹת שִׂכְלְךָ אַתָּה בוֹחֵר. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ לֹא תְאַחֵר.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

אֱנוֹשׁ חָלְפוּ יְמוֹתֶיךָ בְּהֶבֶל

וְעַד מָתַי פְּנֵי אֵל לֹא תְשַׁחֵר.

וְעֵינָךְ מָלְאָה דֶמַע וְעַל כֵּן

מְלֵאָתָךְ וְדִמְעָךְ לֹא תְאַחֵר.

וַיַּעַן הַתְּשִׁיעִי וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תַּשְׂכִּיל הַסּוֹד אֲשֶׁר בְּלִבִּי עָרַכְתִּי. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: אִם תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלַכְתִּי.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

עוּרִי יְמִין הָאֵל הֲכִי לִבִּי

נָמֵס כְּמַיִם בִּי וְנִשְׁפַּכְתִּי.

אִם תַּעְזְרִי אוֹתִי אֱהִי נֶעְזָר

אוֹ תִּסְמְכִי יָדִי וְנִסְמָכְתִּי.

וּבְעֵת בְּדֶרֶךְ אֶפְחֲדָה מִצָּר

אִם תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלָכְתִּי.

וַיַּעַן הָעֲשִׂירִי וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לְהָעִיר שִׂכְלְךָ עַד יֵצֵא כַנֹּגַהּ צִדְקוֹ. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וְנָחַל ה׳ אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

עֵת כָּל אֱנוֹשׁ יָשִׂים בְּתֵבֵל סִפְקוֹ

אָשִׂים בְּאֵל חִשְׁקִי וְאֶשְׁמֹר חֻקּוֹ.

וּבְעֵת בְּנֵי אִישׁ יִנְחֲלוּ נַחְלַת יְקָר

נָחַל אֲדֹנָי אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ.

וַיַּעַן הָאַחַד עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּכְסֹף לְהָפִיץ מִשִּׂכְלְךָ טוּב רִקְחוֹ. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: לֹא כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא נָס לֵחֹה.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

בֶּן-אִישׁ עֲצֵי יֹשֶׁר נְטַע בִּלְבָבְךָ

יִצְמַח פְּרִי צִדְקָךְ וְיִתֵּן רֵיחוֹ.

וּבְמוֹתְךָ צוּר יַחֲלִיץ אֶת גּוּפְךָ

לֹא כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא נָס לֵחֹה.

וַיַּעַן הַשְּׁנֵים עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּכְסֹף לְהַלְבִּישׁ שִׁירְךָ סוּת נֹעַם כְּמַדּוֹ. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

חָכְמָה לְרֹאשׁ אַנְשֵׁי יְקָר הִיא נֵזֶר

הַרְחֵק יְקַר תֵּבֵל וּבָהּ תֵּעָזֵר.

בָּחַר אֱלֹהִים בָּהּ וְשָׁח: לֹא טוֹב הֱיוֹת

אָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר.

וַיַּעַן הַשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לְהַעֲצִיב כָּל מְקַנְאֶיךָ וּלְהַחֲלִי. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וְהֵסִיר ה׳ מִמְּךָ כָּל חֹלִי.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

לִבִּי לְאֵל שׁוּבָה בְּעֵת יֵצַר לְךָ

כִּי בוֹ צֳרִי צִירִי וּמַרְפֵּא חִילִי.

אִלּוּ בְּעֵת צִירָךְ בְּצוּרְךָ תִּבְטְחָה

הֵסִיר יְיָ מִמְּךָ כָּל חֹלִי.

וַיַּעַן הָאַרְבָּעָה עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם מַעֲלַת שִׁירְךָ נִשְׂגָּבָה. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

אָמְנָם לְשׁוֹנִי יוֹם קְרָבוֹת נֶחְשְׁבָה

חֶרֶב וְאָחוֹר לֹא לְעוֹלָם שָׁבָה.

וּבְעֵת אֲלֻמּוֹת בַּעֲלֵי שִׁיר אִלְּמוּ

קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה.

וַיַּעַן הַחֲמִשָּׁה עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לְהַכְנִיעַ כָּל עוֹזְרֵי רַהַב . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

הַקֹּפְצִים יָדָם וְהוֹנָם יִמְנְעוּ

יוֹם דִּין הֲלֹא יִשָּׂרְפוּ בַלַּהַב.

עָזְבוּ אֱלֹהֵיהֶם וְכַסְפָּם עָבְדוּ

וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב.

וַיַּעַן הַשִּׁשָּׁה עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אם תִּרְצֶה לִהְיוֹת רֵיחַ שִׁירְךָ כְּרָאשֵׁי בְשָׂמִים . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַנְּעִימִים.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

בְּעֵת כָּל אִישׁ יְהִי חוֹשֵׁק בְּתֵבֵל

אֲנִי אֶחְשֹׁק בְּצוּר שׁוֹכֵן מְרוֹמִים.

וְאֹמַר עֵת יְהִי חֶלְקִי בְדָתוֹ

חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַנְּעִימִים.

וַיַּעַן הַשִּׁבְעָה עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תְּבַקֵּשׁ לְחַבֵּר נִיב כְּנַפְשִׁי וּלְבָבִי . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וְאֶקְרָא סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

לְשִׁירֵי נוֹזְלֵי שִׁיר נִצְּבוּ נֵד

בְּעֵת אֹמַר לְצוּלָתָם חֳרָבִי.

וְאִם אֶקְדַּח יְקֹד הַשִּׁיר בְּמִזְרָח

יְלַהֵט שׁוֹכְנֵי מַעְרָב לְהָבִי

וְאַכְנִיעַ מְתֵי שֵׂכֶל וְאֶקְרַע

סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא.

וַיַּעַן הַשְּׁמֹנָה עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לְנַקּוֹת שִׁירְךָ מִכָּל מוּם וְכַחַשׁ. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְנָחָשׁ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

נְעִים שִׁירִי בְלִי רֶגֶל יְשׁוֹטֵט

וְיַבִּיעַ בְּלִי לָשׁוֹן וְרַחַשׁ

וְלִי הָעֵט אֲשֶׁר יִטְרֹף כְּאַרְיֵה

וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְנָחָשׁ.

וַיַּעַן הַתִּשְׁעָה עָשָׂר וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תָּבִין סוֹד הַשִּׁיר וְרָזָיו. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: נָקַבְתָּ בְּמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָיו.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

נְטֵה הָעֵט כְּמוֹ מַטֶּה עֲלֵי יַם

תְּעוּדָה, עַד תְּגַל סוֹדוֹ וְרָזָיו.

וְהַךְ בּוֹ רֹאשׁ מְקַנֵּא עַד כְּלוֹתוֹ

וְנָקַבְתָּ בְמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָיו.

וַיַּעַן הָעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לְהַרְאוֹת בְּשִׁירֶיךָ יְפִי מִלֵּיהֶם. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: כִּי בַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

לְבָבִי פָּצְעוּ עֵינֵי צְבִי חֵן

בְּקַשְׁתָּם כִּי כְלֵי חָמָס כְּלֵיהֶם.

וְעַל כֵּן פָּצְעוּ עֵינֵי לְחָיָיו

וּבַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם.

וַיַּעַן הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: תִּרְצֶה לְהָפִיץ מֵי שִׂכְלְךָ כַּנָּהָר. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

הַגַּאֲוָה כָּהָר וְעוֹלֶה בָּהּ

יִפֹּל וּפִתְאֹם אַרְצָה יִגְהָר.

לָכֵן מְתֵי שֵׂכֶל וְאַנְשֵׁי לֵב

הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר.

וַיַּעַן הַשְּׁנַיִם וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לִהְיוֹת שִׁירְךָ עָרֵב לְכָל אָזְנַיִם. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי מָיִם.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

עֹפֶר יְפֵה מַרְאֶה יְפֵה עֵינַיִם

יִקְרַע לְבַב הַחֹשְׁקִים לִשְׁנַיִם.

לֶחְיוֹ אֲפִיקֵי נַחֲלֵי עֵדֶן, אֲבָל

עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי מָיִם.

וַיַּעַן הַשְּׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם עַל מְלֶאכֶת הַשִּׁיר יָכוֹל תּוּכַל. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וְהֵבֵאתָ לְאָבִיךָ וְאָכָל.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

בְּכָל-לִבְּךָ יְרָא הוֹרָךְ וּמוֹרָךְ

וְאָז תֶּחְכַּם בְּמַעֲשֶׂיךָ וְתִשְׂכָּל.

וְלַקֶּט-נָא בְּגַן שִׂכְלְךָ פְּרִי בִין

וְהֵבֵאתָ לְאָבִיךָ וְאָכָל.

וַיַּעַן הָאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תֶּאֱהַב לְהַחֲרִיד בְּשִׁירֶיךָ לֵב שׁוֹמְעֵיהֶן. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: וּבָאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אוֹתוֹ וְאֶתְהֶן.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

אֱנוֹשׁ נִלְכַּד בְּרֶשֶׁת תַּאֲוֹתָיו

לְמַעַן כִּי כְלֵי חָמָס כְּלֵיהֶן

וּבַסּוֹף תְּאֻבַּל נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ

וּבָאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהֶן.

וַיַּעַן הַחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תְּסַקֵּל לִמְלֶאכֶת הַשִּׁיר נְתִיבָה. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָהּ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲזֹב רְצוֹן צוּרוֹ

נַפְשׁוֹ תְּהִי דָוָה עֲלֵי חוֹבָה.

וּגְמוּל יְהִי מוֹצֵא עֲלֵי אַחַת

מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָהּ.

וַיַּעַן הַשִּׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּתְאַו לְהָעִיר לְשִׁירֶיךָ זְמָמַי. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: אַל תַּעֲלֵנִי בַחֲצִי יָמָי.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

רוּחַ אֲנָחוֹת נָשְׁבָה בִי עַד

הִתְקַדְּרוּ בַעְנַן בְּכִי שָׁמָי.

צוּרִי רְפָא צִירִי וְעַל חֶטְאִי

אַל תַּעֲלֵנִי בַחֲצִי יָמָי.

וַיַּעַן הַשִּׁבְעָה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תַּחְפֹּץ לְהַלְאוֹת בְּשִׁירֶיךָ כָּל מִי יְנַסֵּם. עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

עַל רֹב פְּשָׁעַי דְּמָעַי

גָּבְרוּ וְאֵידִי יְכַסֵּם

קָפְאוּ אֲבָל אֵשׁ לְבָבִי

יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם

וַיַּעַן הַשְּׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לִהְיוֹת סוֹד שִׂכְלְךָ מְפֹרָשׁ . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי סוֹפוֹ: יָבוֹא אֱלֹהֵינוּ וְאַל יֶחֱרַשׁ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

הָאֵל אֲשֶׁר אֶל שׁוֹאֲלוֹ נִדְרָשׁ

עַמְּךָ דְּלֵה מַיִם עָנִי נִגְרָשׁ.

לַעֲשׂוֹת בְּאוֹיְבִים מִשְׁפְּטֵי נָקָם

יָבוֹא אֱלֹהֵינוּ וְעַל יֶחְרָשׁ.

וַיַּעַן הַתִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּתְאַו לִהְיוֹת מַעֲלָתְךָ נְסוּכָה . עֲשֵׂה שִׁיר יְהִי בְּסוֹפוֹ: וְהָיְתָה לַה׳ הַמְּלוּכָה.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

חֲמֹל שַׁדַּי עֲלֵי עֵדָה נְבוּכָה

גְּבֶרֶת אַךְ לְכָל-רֶגֶל דְּרוּכָה.

גְּאַל מַלְכוּתְךָ מִיַּד עֲבָדִים

וְהָיְתָה לַאדנָי הַמְּלוּכָה.

וַיַּעַן הַשְּׁלוֹשִׁים וַיֹּאמֶר לוֹ: אִם תִּרְצֶה לִהְיוֹת שִׁירְךָ נֶחְמָד לְכָל לֵב . עֲשֵׂה שִׁיר וּבְסוֹפוֹ: מְשׁוֹךְ חַסְדְּךָ לְיוֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

רְאֵה שַׁדַּי הֲכִי שַׁחְתִּי

וְנִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת מִלֵּב.

מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיוֹדְעֶיךָ

וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכַאֲשֶׁר שָׁמְעָה מְלִיצָתוֹ אָזְנִי. נִבְהַל לְבָבִי וְרַעְיוֹנִי. וְשַׂמְתִּי עָלָיו עֵינִי. וְהִנֵּה הוּא חֶבֶר הַקֵּינִי. אֲבִי כָּל יוֹשֵׁב אָהֳלֵי תוּשִׁיּוֹת. וּמַפְלִיא פְּלִילִיּוֹת. וּבִרְאוֹתִי זִיו פָּנָיו נִגְלוּ פָּנַי. וְנָגֹלּוּ שְׁמֵי יְגוֹנַי. וְשָׂמַח לְבָבִי עִמּוֹ. וְסָר יְגוֹנוֹ וְזַעְמוֹ. עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ. וְעָמַדְנוּ בְחֶבְרָה נְעִימָה שְׁנֵינוּ. עַד עָבְרָה רוּחַ קִנְאָה עַל זְמַנֵּנוּ. וְהִפְרִיד בֵּינֵינוּ.

תחכמוני — שַׁעַר עֲשִׂירִי

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בַּחֲסִידוּת הַכָּפְרִי, כְּעֵת בַּמָּרוֹם יַמְרִיא

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: נָסַעְתִּי מֵעֵמֶק הַשְּׂדִים. אֶל אֶרֶץ כַּשְׂדִּים. וְכַאֲשֶׁר זָרַחְתִּי בִּמְרוֹמֶיהָ. וְדָרַכְתִּי הֲדוֹמֶיהָ. יָצָאתִי לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לִרְאוֹת הָעוֹבְרִים וְהַשָּׁבִים. וְהָאֶזְרָחִים וְהַתּוֹשָׁבִים. וְהַמִּזְרָחִים וְהַמַּעֲרָבִים. וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא אִישׁ יוֹשֵׁב עַל מַצֵּבָה לְבַדּוֹ. וָאֵשֵׁב לְצִדּוֹ. כְּמִשְׁפַּט הָאוֹרְחִים וְהַגֵּרִים. אֲשֶׁר אִישׁ לְאָחִיו מִתְחַבְּרִים. וְקוֹרוֹת זְמַנָּם מְסַפְּרִים. וָאֹמַר לוֹ: מָה עִנְיַן שִׁבְתֶּךָ. וּמַה

מְלַאכְתֶּךָ. אָמַר: אֲנִי אִישׁ נָכְרִי הוֹלֵךְ מֵחַיִל אֶל חָיִל. פַּעַם אָצוּד שׁוּעָל וּפַעַם אֶטְרֹף אָיִל. אָמַרְתִּי לוֹ: הַגִּידָה לִּי מִקְצָת עִנְיָנֶיךָ. וְהַשְׁמִיעֵנִי מֵאֲשֶׁר רָאוּ בְתֵבֵל עֵינֶיךָ.

אָמַר: רָאִיתִי בַדְּרָכִים אֲשֶׁר הָלַכְתִּי. וּבַנְּתִיבוֹת אֲשֶׁר דָּרַכְתִּי. כַּמָּה נוֹרָאוֹת. וְכַמָּה נִפְלָאוֹת. וְלֹא רָאוּ עֵינַי דָּבָר נִפְלָא לְשׁוֹמְעָיו. וְנֶחְמָד לְיוֹדְעָיו. כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי אֶמֶשׁ. לִפְנֵי בוֹא הַשֶּׁמֶשׁ. וָאֶשְׁאָלֵהוּ עַל הַפְּלִיאָה הַנּוֹרָאָה. אֲשֶׁר רָאָה.

אָמַר: הָיִיתִי עִם חֲבֵרִים נְעִימִים. מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וּמִן הַפַּרְתְּמִים. נִדְבוֹתָם גְּשָׁמִים. וּבִרְכוֹתָם אֲסָמִים. וְתִימְרוֹתָם בְּשָׂמִים. וְאִמְרוֹתָם לְשָׁמִים. וּפְנֵיהֶם מְאוֹרִים. וּמַרְאֵיהֶם שְׁחָרִים. וִידֵיהֶם נְהָרִים. בְּאוֹרָם הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ יַכְלִימוּ. וְכוֹכְבֵי לַיְלָה יַעֲלִימוּ. וְלַיְלָה לְיוֹם יָשִׂימוּ. וְכַאֲשֶׁר עָלָה אֶתְמוֹל הַשַּׁחַר קַמְנוּ. וְהִשְׁכַּמְנוּ וְהִסְכַּמְנוּ. לָצֵאת לִכְפָרִים. וּלְהִתְעַלֵּס בֵּין נְרָדִים וּכְפָרִים. אוֹ בְאַחַד הַיְּעָרִים. וְצִוִּינוּ הַנְּעָרִים לֶאֱסֹר לָנוּ מַרְכְּבוֹתֵינוּ. וְיָצָאנוּ וּנְעָרֵינוּ סְבִיבוֹתֵינוּ. וַאֲנַחְנוּ עַל סוּסִים מְזֻיָּנִים. לְהַשִּׂיג הַבְּרָקִים מוּכָנִים. וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ. רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ. הֲלֹא תֵלְכוּ עִמִּי לְמִבְחַר הַכְּפָרִים. עַל אַחַד הֶהָרִים. כִּי יֶשׁ לִי שָׁם כְּפָר נֶחְמָד. יָפְיוֹ לֹא יִמַּד. וּבוֹ כָּל נֹעַם נִצְמָד. וְכָל אֲנָשָׁיו הֵם עֲבָדַי. וּגְמוּלֵי חֲסָדַי. אָמַרְנוּ לוֹ: כֹּל אֲשֶׁר תִּגְזֹר עָלֵינוּ נַעֲשֶׂה. וּבְצִלְּךָ נֶחֱסֶה. וְהָלַכְנוּ כָּל הַיּוֹם עַד עֲבֹר הַצָּהֳרָיִם. וְהִגַּעְנוּ עַד הַכְּפָר בֵּין הָעַרְבָּיִם. וְהַשֶּׁמֶשׁ נָטְתָה לָרֹב. פָּנְתָה לַעֲרֹב. וְהַלַּיְלָה קָרוֹב. וְכַאֲשֶׁר נִסְתְּרָה הַחַמָּה בִּמְעוֹנֶיהָ. וְכִסְּתָה פָנֶיהָ. בְּמִשְׁבְּצוֹת שָׁנֶיהָ. בָּאנוּ אֶל הַכְּפָר וְהִנֵּה הַכְּפָרִים עוֹבְדֵי הָאֲדָמָה יָצְאוּ בְשִׂמְחָה לִקְרָאתֵנוּ. וְהִשְׁתַּחֲווּ לְעֻמָּתֵנוּ. וּבָא הַגָּדוֹל מֵהֶם וְהוֹרִידָנוּ מֵעַל מַרְכְּבוֹתֵנוּ. וְלָקַח הַבְּהֵמוֹת. וֶהֱבִיאָן לְמִבְחַר אֲדָמוֹת. לְהַשְׂבִּיעָם וּלְכַלְכְּלָם. וּבִנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵם וְעַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלָם. וְהוּא שָׁב אֵלֵינוּ בְּשִׂמְחָתוֹ. וַיְבִיאֵנוּ אֶל בֵּיתוֹ. וְהִנֵּה דִּירָה רְחָבָה. כַּמִּדְבָּר וְכָעֲרָבָה. וּבְתוֹכָהּ הַתֶּבֶן פְּנִימִי וְחִיצוֹן. וּצְפִיעֵי הַבָּקָר וְהַצֹּאן. וַיְמַהֵר לְפַנּוֹת הַבַּיִת. וּלְהָסִיר הַשָּׁמִיר וְהַשַּׁיִת. וְאֶת הַבַּיִת יַקְצִיעַ מִבַּיִת. וְטִהַר צַחֲנָתוֹ וְחֶלְאָתוֹ. וְהֵסִיר אֶת מֻרְאָתוֹ. וְלָקַח נָשָׁיו וּבְנוֹתָיו וּבַבַּיִת הַפְּנִימִי הֶחְבִּיאָם. וְחֶדֶר בְּחֶדֶר הֱבִיאָם. וְהוּא בָא לְפָנֵינוּ. וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ: אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם. אַגִּישׁ לִפְנֵיכֶם. גְּבִינָה נִקְפָּאָה. וְחָלָב וְחֶמְאָה. אָמַרְנוּ: אֵיפֹה

הוּא. כִּי אֵין כָּמוֹהוּ. וַיְמַהֵר אֶל הָעֲדָרִים. לְמַלֹּאת בַּחָלָב הָעִזִּים סֵפֶל אַדִּירִים. וּבְרֶגַע הִקְפִּיאָהוּ. וּלְפָנֵינוּ הֱבִיאָהוּ. וַיֹּאמֶר לָנוּ: אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים. וּרְווּ מַעֲדַנִּים. כִּי אֲנַחְנוּ שׁוֹכְנֵי הֶהָרִים. וְיוֹשְׁבֵי הַכְּפָרִים. נַפְשֵׁנוּ נְדִיבָה. וְיָדֵנוּ רְחָבָה. לְקַבֵּל כָּל אֹרֵחַ בְּאַהֲבָה. וְאֵין עֵינֵינוּ רָעָה. וְלֹא נִדְבָתֵנוּ כְּשׁוֹכְנֵי הַמְּדִינוֹת גְּרוּעָה. כִּי מַתְּנָתָם חֲסֵרָה. וְיָדָם קְצָרָה. וְעֵינָם צָרָה. וַאֲנַחְנוּ כָּל שִׂמְחָתֵנוּ לְקַבֵּל הָאֹרְחִים. וְלַהֲבִיאָם בַּעֲלִיּוֹת מְרֻוָּחִים. וּלְהַשְׂבִּיעָם עוֹלוֹת מֵחִים. וְלָשׂוּם לִפְנֵיהֶם דְּמֵי הַלֵּב וְהַנְּתָחִים.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

לְהַכְנִיס אֹרְחִים יִמְתַּק לְחִכִּי

כְּמִיץ חָלָב בְּחֶמְאַת הַבְּקָרִים.

וְכַפִּתִּים בְּתוֹךְ חֶמְאָה שְׁרוּיִם

בְּעֵת כִּי יִצְבְּרוּ אוֹתָם חֳמָרִים.

וְעֵת קוֹל אֹרְחִים אֶשְׁמַע חֲצוֹת לֵיל

לְבָנַי אֶקְרְאָה פִּתְחוּ שְׁעָרִים

וְשִׂמְחָתִי בְּאוֹרֵחַ כְּשִׂמְחַת

זְאֵב גָּנַב גְּדִי מִן הָעֲדָרִים.

וְכָל-יוֹם אֶחֱרֹשׁ אַדְמַת נְדָבוֹת

כְּחֹרֵשׁ הָאֲדָמָה בַּבְּקָרִים.

וְיִיטַב לִי עֲשׂוֹת חֶסֶד כְּרָעֵב

בְּמָצְאוֹ פַּת יְבֵשָׁה עִם חֲצִירִים.

וְעֵינִי לַחֲזוֹת אֹרְחִים תְּקַוֶּה

כְּעֵינֵי הַחֲמוֹרִים לַשְּׂעוֹרִים.

אַחַר כָּל זֶה לָקַח כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ. וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ. וַיְשִׂימֵהוּ לְפָנֵינוּ. וְהוּא עוֹמֵד עָלֵינוּ. וְכַאֲשֶׁר הִשְׁלַמְנוּ לֶאֱכֹל הֵכִין לָנוּ. מִטּוֹת רַעֲנָנוֹת. וּמְנוּחוֹת. שַׁאֲנַנּוֹת. וְשָׁכַבְנוּ וְרָגַעְנוּ. מִן הַיְגִיעָה אֲשֶׁר יָגָעְנוּ.

וַיְהִי בַבֹּקֶר וְהַשֶּׁמֶשׁ הִשְׁקִיפָה מֵאֶשְׁנַבֵּי גְלִילוֹתֶיהָ. וְגִלְּתָה מְעִילֶיהָ. וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ. קַמְנוּ מִמִּטּוֹתֵינוּ. לַעֲרֹךְ לָאֵל תְּפִילָּתֵנוּ. וְרָכַבְנוּ עַל סוּסֵינוּ. וְיָצָאנוּ מִמְּכוֹנֵינוּ. וְשַׂמְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר מְגַמַּת פָּנֵינוּ. לִלְטֹשׁ בְּמַרְאֵה הַצִּצִּים וְהַצְּמָחִים עֵינֵינוּ. וּלְעוֹרֵר יְשֵׁנֵי רַעְיוֹנֵינוּ. וְהִתְהַלַּכְנוּ בֵּין צִלְלֵי גַנִּים. דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים. מְלֵאִים מַעֲדַנִּים. וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעָה עֵת הָאֹכֶל וְהִנֵּה הַכָּפְרִי בָא לִקְרָאתֵנוּ בְשִׂמְחָתוֹ. וַיְבִיאֵנוּ אֶל בֵּיתוֹ. מָצָאנוּ מְקוֹמוֹת מוּכָנִים. וּמַטְעַמִּים מְזֻמָּנִים. וְהַקְּדֵרוֹת יַרְתִּיחוּ. וּמֵרָחוֹק יָרִיחוּ. וְהַיְּרָקוֹת מָלְאוּ הַסִּיר. וְכָל הַבָּשָׂר חָצִיר. וַיָּשֶׂם לְפָנֵינוּ קְעָרוֹתָיו. מְלֵאוֹת בְּמַטְעַמּוֹתָיו.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְרָאִיתִי בְּבֵית הַכָּפְרִי תַּרְנְגוֹל. אֶרֶךְ הָאֵבֶר וְגָדוֹל. רַךְ וָטוֹב. דָּשֵׁן וְרָטֹב. וְאִוִּיתִי לְאָכְלוֹ. כִּי כָל הַלַּיְלָה הֶעִירַנִי מִשְּׁנָתִי בְּקוֹלוֹ. וָאֹמַר אֶל הַכָּפְרִי: אַתָּה הִגְדַּלְתָּ טוֹבָתְךָ עָלֵינוּ. וְלַעֲרֹךְ תּוֹדָה לְךָ חוֹבָה עָלֵינוּ. אֲבָל אֲנִי חוֹלֶה וְלִבִּי זָעֵף וָסַר. וְצִוּוּנִי הָרוֹפְאִים לִבְלִי אֱכֹל בָּשָׂר. וַאֲנִי מִתְאַוֶּה לֶאֱכֹל. מִבְּשַׂר זֶה הַתַּרְנְגוֹל. אָמַר לִי הַכָּפְרִי: אִלּוּ הִתְאַוִּיתָ בְּשַׂר בְּנִי. לֹא חָסָה עָלָיו עֵינִי. וַיְמַהֵר הַכָּפְרִי הוּא וְאִשְׁתּוֹ. אַחֲרֵי הַתַּרְנְגוֹל לְקַחְתּוֹ. וְהַתַּרְנְגוֹל בָּרַח בְּיָגוֹן וּמְגִנָּה. מִגַּג אֶל גַּג וּמִפִּנָּה אֶל פִּנָּה. וְכַאֲשֶׁר יָגַע הַכָּפְרִי וְלֹא רָגַע. וְרָדַף אַחַר תַּרְנְגוֹלוֹ. וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ. וַיִּקְרָא בְּנֵי בֵיתוֹ לַעֲזֹר לוֹ. וַיָּרוּצוּ אַחֲרָיו הַנְּעָרִים. בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירִים. וְנַעַר אֶחָד מֵהֶם הִשִּׂיגָהוּ. וּבְרַגְלוֹ הֶחֱזִיקָהוּ. וְהַתַּרְנְגוֹל בִּמְרִירוּת הַמָּוֶת נְשָׁכָהוּ. עַד עֲזָבָהוּ. וּבָרַח הַתַּרְנְגוֹל וְנִמְלַט מִיַּד כֻּלָּם. וְעָלָה עַל רֹאשׁ הַסֻּלָּם. וְנָתַן תְּהִלָּה וָשֶׁבַח לַאֲדוֹן עוֹלָם. בְּיוֹם הִצִּיל ה׳ אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אוֹיְבָיו כֻּלָּם.

אַחֲרֵי כֵן עָלָה עַל גַּג בֵּית הַתְּפִילָּה. וְהָיָה שָׁם קְהִלָּה גְדוֹלָה. וְקוֹל הֲמוּלָה. וְנָשָׂא קוֹלוֹ בִּנְגִינָה. וְאָמַר: בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה. וַיִּתְקַבְּצוּ כָּל הָעָם סְבִיבוֹ. לִשְׁמֹעַ נִיבוֹ. וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם: שִׁמְעוּ אֵלַי רוֹדְפֵי צֶדֶק אַנְשֵׁי תְהִלּוֹת. הַבָּאִים לַעֲרֹךְ תְּפִלּוֹת. לְנוֹרָא עֲלִילוֹת. וְלִשְׁפֹּךְ לְבָבוֹת. לְשׁוֹכֵן עֲרָבוֹת. וְלָשֵׂאת כַּפַּיִם. אֶל אֵל בַּשָּׁמַיִם. מַה יּוֹעִילוּ הַתְּפִלּוֹת. וְנַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּדָּם מְגֹאָלוֹת. וּמַדּוּעַ תַּרְבּוּ תַחֲנוּנִים. וְאַתֶּם שׁוֹפְכִים דַּם נְקִיִּים וְאֶבְיוֹנִים. וְאֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל תַּחְשֹׁבוּ. וּבְכָל יוֹם לַהֲרֹג נְקִיִּים תֶּאֱרֹבוּ. לֹא תוֹסִיפוּ הָבִיא מִנְחַת שָׁוְא וּבֵית אֵל אַל תָּבוֹאוּ. יְדֵיכֶם דָּמִים מָלֵאוּ. תְּפִלַּתְכֶם לָצוֹן. וְלֹא לְרָצוֹן. וּבָהּ לֹא יְכֻפַּר עָוֹן. כִּי הִיא מִנְחַת זִכָּרוֹן וּמַזְכֶּרֶת עָוֹן. וַיִּתְמְהוּ הָעָם לִתְלוּנָתוֹ. וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְאָחִיו עַל הַמִּקְרֶה אֲשֶׁר קָרָה אוֹתוֹ.

וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם: אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא. מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה שַׁעְרָה. הַאֵין יִרְאַת ה׳ עַל פְּנֵיכֶם. וְאִם אֵין מִשְׁפַּט צֶדֶק בֵּינֵיכֶם. וְאִם תִּבְגְּדוּ בְּכָל הַבָּא בְּצֵל קוֹרַתְכֶם. מִי יִבְטַח בְּאַהֲבַתְכֶם. וְאִם תָּרֵעוּ לְבַעֲלֵי בְרִיתְכֶם. מִי יַאֲמִין עוֹד בָּכֶם. הַנְקַלָּה בְעֵינֵיכֶם לִבְגֹּד בְּאַנְשֵׁי הָאַהֲבָה. וּלְשַׁלֵּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה. הֲלֹא מִיּוֹם בָּאתִי בְּצֵל קוֹרַתְכֶם. עָבַדְתִּי בְּכָל כֹּחִי אֶתְכֶם. וְכָל הַלַּיְלָה אָעִיר יְשֵׁנֵיכֶם. לְהִתְפַּלֵּל לֵאלֹהֵיכֶם. וּבְכָל הַיּוֹם אֲרַנֵּן לִפְנֵיכֶם. לְשַׂמֵּחַ לְבַבְכֶם. וְהִרְבֵּיתִי זֶרַע בְּצִלְּכֶם. וְעָשִׂיתִי בָנִים וּבָנוֹת לְהַמְתִּיק בְּטַעְמָם חִכְּכֶם. וְאַתֶּם לְהָרַע לִי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם. וּלְהָרְגֵנִי כָּל תַּאֲוַתְכֶם. מַמְרִים הֱיִיתֶם עִם ה׳ מִיּוֹם דַּעְתִּי אֶתְכֶם. וְכָל מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם לִשְׁחֹט וְלֶאֱכֹל אוֹתִי. הֵן בְּעוֹדֶנִּי חַי עִמָּכֶם מַמְרִים הֱיִיתֶם וְאַף כִּי אַחֲרֵי מוֹתִי. הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם: מַה מְּצָאתֶם בִּי עָוֶל כָּל יָמַי וְשָׁנַי. הִנְנִי עֲנוּ בִי נֶגֶד ה׳. הֵן אַתֶּם כֻּלְּכֶם חֲזִיתֶם. וּמַעֲשַׂי רְאִיתֶם. כִּי אֵין מְלַאכְתִּי בְּבֵיתִי. רַק תְּחִנָּתִי וְשִׁירָתִי. וְאֵין עִסְקִי רַק לְבַקֵּשׁ מִחְיָתִי. וּלְנַגֵּן לָאֵל בְּשִׁבְתִּי וְקוּמִי. וּלְשׁוֹרֵר בְּלֵילִי וְיוֹמִי. יוֹמָם יְצַוֶּה ה׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירוֹ עִמִּי. וְעַתָּה אַחֲרֵי אֲשֶׁר זָקַנְתִּי. וּבַעֲבוֹדַתְכֶם נוֹשַׁנְתִּי. וְחָלְפוּ יָמַי וְשָׁנַי. וְהִגִּיעוּ יְמֵי זְקוּנַי. תְּשַׁלְּמוּנִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה. וְתִגְמְלוּנִי תַּחַת אַהֲבָה אֵיבָה. וְתִרְצוּ מֵעַל בָּנַי לְהַפְרִידֵנִי. וּמֵחֵיק נָשַׁי לְגָרְשֵׁנִי. לַעֲזֹב יְתוֹמוֹת הַבָּנוֹת. וְנָשַׁי עֲגוּנוֹת אַלְמָנוֹת. וְאִלּוּ מְצָאתֶם בִּי מוֹעִיל הֶחֱרַשְׁתִּי. וַחֲמָסִי מִכֶּם לֹא דָרַשְׁתִּי. אֲבָל בְּשָׂרִי מִצּוּר קָשֶׁה. לֹא יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה.

וְכָהֲתָה עֵינִי וְנָס לֵחִי. וְיָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי. וְשָׁבוּ כַבַּרְזֶל עֲצָמַי. לְאֹרֶךְ שְׁנוֹתַי וְרֹב יָמַי. וְרֵיחִי נָמָר. וּבְשָׂרִי סָמָר. וְטַעְמִי מָר. וּנְתָחַי קָשִׁים לְטוֹעֲמֵיהֶם. כִּי מָרִים הֵם. וּמְרַק פִּגּוּלִים כְּלֵיהֶם. וּבָטְלוּ טוֹחֲנוֹתַי. וְחָשְׁכוּ רֹאוֹתַי. וְלֹא נִשְׁאַר בָּשָׂר בְּצַלְעוֹתַי. וְלֹא חֵלֶב בְּכִלְיוֹתַי. כַּמַּיִם נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָל עַצְמוֹתַי. אִם יֹאכְלֵנִי אִישׁ חוֹלֶה יָמוּת בְּיוֹמוֹ. וְיִשָּׂא עֲוֹנוֹ עַל שִׁכְמוֹ. וְלֹא יְכֻפַּר אֲשָׁמוֹ. וְאִם יֹאכְלֵנִי אִישׁ בָּרִיא לֹא יַחֲלִיף בִּי כֹּחַ. וְלֹא יִמְצָא מָנוֹחַ. וְעַתָּה לָמָּה תִּגְמְלוּנִי הַגְּמוּלָה הַזֹּאת. וְתַשְׁאִירוּ לִבְנֵיכֶם דִּבָּה כָזֹאת. הֲלֹא יֵשׁ לָכֶם בִּבְנַי תְּמוּרָה. וּמַחְמַד תְּשׁוּרָה. כִּי הֵם נְעִימִים וְזַכִּים. וְטוֹבִים וְרַכִּים. וְכָל אֶחָד מֵהֶם רַבּוּ שְׁבָחָיו. וְרַכּוּ נְתָחָיו. וְכַבֹּשֶׂם רְקָחָיו. וּמָלְאוּ שֶׁמֶן צַלְעוֹתָיו. וּמֹחַ עַצְמוֹתָיו. וּבְנוֹתַי כֻּלָּן שְׁמֵנוֹת וּמְתוּקוֹת. וּלְכָל לָשׁוֹן עֲרֵבוֹת וְלַלֵּב חֲשׁוּקוֹת. וְטַעְמָן מַמְתִּיק הַפֶּה. וְאִם יֹאכְלֵם הַחוֹלֶה יִתְרַפֵּא. וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְרוֹפֵא. עָלַי אָמְרָה הַתּוֹרָה בַּזְּמַן שֶׁחָלַף וְהָלָךְ. שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת-הָאֵם וְאֶת-הַבָּנִים תִּקַּח-לָךְ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

מְיֻדָּעַי וְרֵעַי רַחֲמוּנִי

וְעַל גֹּדֶל יְגוֹנִי נַחֲמוּנִי.

הֲכָזֶה יִהְיֶה תַגְמוּל אֱמוּנִים

אֲשֶׁר עַל טוֹב בְּרָעָה יִגְמְלוּנִי.

יְדִידִים שָׁכְחוּ חֶסֶד גְּמַלְתִּים

וְהֵם תָּמִיד לְהָרְגִי יִדְרְשׁוּנִי.

אֲנִי אֶרְדֹּף שְׁלוֹמוֹתָם וְטוּבָם

וְתַחַת אַהֲבָתִי יִשְׂטְנוּנִי.

וְתָמִיד אֶשְׁמְעָה עָלַי עֲצָתָם

וְכָל הַיּוֹם כְּלוֹחֵם יִלְחֲצוּנִי.

וְקִדַּמְתִּים בְּבָנִים גַּם בְּבָנוֹת

וְהֵם בַּמַּאֲכֶלֶת קִדְּמוּנִי.

וְהֶאֱכַלְתִּים בְּשַׂר בָּנַי. וְהֵמָּה

מְבַקְשִׁים תַּאֲנָה עַד יֹאכְלוּנִי.

אֲנִי זָקֵן וְאֵין בָּשָׂר בְּגוּפִי

וְלָמָּה זֶה לְאָכְלִי יַחְמְדוּנִי.

רְדָפוּנִי בְרִשְׁעָתָם וְאִלּוּ

אֲחָזוּנִי כְּרֶגַע אִבְּדוּנִי.

אֲבָל הָאֵל עֲזָרַנִי בְּחַסְדּוֹ

וְנִמְלַטְתִּי בְּעֵת כִּי בִקְשׁוּנִי.

וְלוּלֵא צוּר כְּתָבַנִי לְחַיִּים

לְהָרְגִי נִקְבְּצוּ וַיִּשְׁחֲטוּנִי.

וְנָשַׁי גֵּרְשׁוּ מִבֵּין זְרוֹעַי

וּמֵעַל תַּרְנְגוֹלַי רִחֲקוּנִי.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכִשְׁמֹעַ הָעָם תְּלוּנָתוֹ. יָדְעוּ צִדְקָתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ. וְחָרָה מְאֹד לָהֶם. וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵיהֶם. וְשָׁלְחוּ לִקְרֹא לִבְעָלָיו. וְדִבְּרוּ קָשׁוֹת אֵלָיו. וְאָמְרוּ לוֹ: אֵיךְ חָשַׁבְתָּ לַעֲשׂוֹת. נְבָלָה כָּזֹאת. לִשְׁלֹחַ יָד בִּזְקֵנֵנוּ וּמוֹרֵנוּ. אֲשֶׁר לְדַרְכֵי אֱלֹהִים יוֹרֵנוּ. וּמִשְּׁנָתֵנוּ לִתְפִלָּה יְעִירֵנוּ. אָמַר הַכְּפָרִי: אֱמֶת דִּבַּרְתֶּם כִּי מִיּוֹם קְנִיתִיהוּ. יְרֵא אֶת ה׳ רְאִיתִיהוּ. מִתְפַּלֵּל בְּכָל עֵת מְצָאתִיהוּ. אֲבָל בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֶבְרַת נְדִיבִים. וּגְבִירִים חֲשׁוּבִים. וְאִישׁ מֵהֶם חָלָה וְצִוּוּ הָרוֹפְאִים עָלָיו. לְהַרְחִיק הַבָּשָׂר וְאַל יִקְרַב אֵלָיו. וְשָׁאַל מִמֶּנִּי בְּפִיּוּס גָּדוֹל. לַעֲשׂוֹת לוֹ זֶה

הַתַּרְנְגוֹל. וְלֹא אוּכַל לְהָשִׁיב שׁוֹאֲלַי רֵיקָם. עַד אֲמַלֵּא סִפְקָם. אָמְרוּ לוֹ כָּל הַזְּקֵנִים: הֵיטַבְתָּ. כַּאֲשֶׁר הִתְנַדַּבְתָּ. אַךְ בִּשְׁבִילֵנוּ תְּפַיְּסֵהוּ. לְהַנִּיחוֹ וּבִזוּלָתוֹ יְמִירֵהוּ. וְהִשְׁבִּיעוּ הַכָּפְרִי לְבַל יַעֲשֶׂה בּוֹ רָע. וּבוֹ יָדוֹ אַל תִּגַּע. אָמַר לָהֶם: דְּעוּ כִּי לֹא אֶעֱשֶׂה לוֹ נֶזֶק לְעֵילוֹם. וְהִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. וְכִשְׁמֹעַ הַתַּרְנְגוֹל הָאָלָה וְהַשְּׁבוּעָה. נָשָׂא קוֹלוֹ בְּשִׁירָה וַיָּרַע תְּרוּעָה. עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַתְּשׁוּעָה. בִּרְאוֹתוֹ כִּי נִחַם ה׳ עַל הָרָעָה.

<u>וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:</u>

יְרַחֵם אֵל אֲצִילִים רְחֲמוּנִי

וּבִנְעִימוּת דְּבָרִים נִחֲמוּנִי.

וְלֹא אָבְדָה אֱמוּנָה מִלְּבָבָם.

וְעֵת צַר לִי בְּחַסְדָּם קִדְּמוּנִי.

וְלוּלֵי הֵם. מְשַׂנְאַי מָשְׁלוּ בִי

וְעַצְמִי רִצְּצוּ וַיְעַצְּמוּנִי.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכַאֲשֶׁר כִּלָּה הָאִישׁ דְּבָרוֹ וְנָאֲמוֹ. שְׁאִלְתִּיהוּ עַל שְׁמוֹ:

<u>וַיַּעַן וַיֹּאמַר:</u>

אֲנִי חֶבֶר מְחַבֵּר שִׁיר יְדִידוֹת

מְמֻלָּא מִפְּנִינֵי הַתְּעוּדוֹת.

וְאַחְבִּיר מִלְּבָבִי נִיב הֲתָלִים

בְּמֶתֶק שִׁיר וְטוּב מָשָׁל וְחִידוֹת.

אָמַר הַמַּגִּיד: וּכְשָׁמְעִי שִׁירוֹ הִכַּרְתִּיהוּ. וְיָדַעְתִּי כִּי חֶבֶר הַקֵּינִי הוּא. וְאָמַרְתִּי לוֹ: מַה נָּעֲמוּ שַׁעֲשׁוּעֶיךָ. וּמֶה עָצְמוּ דִבְרֵי תַּעְתּוּעֶיךָ. חַי ה' אֵלֶּה הַדְּבָרִים לֹא שְׁמַעְתָּם מִבָּשָׂר וָדָם. כִּי מִלִּבְּךָ אַתָּה בוֹדְאָם. וַיִּשְׂחַק לְמִלָּי. וַיִּסֹּב לְדַרְכּוֹ מֵעָלַי.

תחכמוני — שַׁעַר אַחַד-עָשָׂר

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בְּמַהֲלַל מְלִיצָה בְּכָל מִלּוֹתֶיהָ רֵי"ש, וְהַשְּׁנִיָּה לָהּ

הָרֵי"ש גָּרֵשׁ יְגָרֵשׁ

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: נְשָׂאוּנִי בְּנֵי מַחֲשָׁבִי . וְרַעְיוֹנֵי לְבָבִי . לִנְסוֹעַ מִנְּוֵה מוֹשָׁבִי . אֶל אֶרֶץ הַצְּבִי . וַאֲנִי עַל הָרֵי בָתֶר קַל מִצְּבִי . רוֹדֵף אַחֲרֵי כָל מְלִיצָה חֲמוּדָה . וְשׁוֹאֵף לִשְׁמֹעַ כָּל מָשָׁל וְחִידָה . וְנָסַעְתִּי לְבֵית לֶחֶם יְהוּדָה . וּבְעוֹדִי בְּאַחַת עָרֶיהָ . וּבְשַׁעַר מִשְּׁעָרֶיהָ . אֲחוֹנֵן עֲפָרֶיהָ . וּמִרְעֵה עֲפָרֶיהָ . רָאִיתִי אֲנָשִׁים נִקְבָּצִים . וּמִכָּל פִּנָּה בָאִים וְרָצִים . וְכַאֲשֶׁר שְׁאִלְתִּים עַל עִנְיַן קִבּוּצָם . וְסִיבַּת רוּצָם . אָמְרוּ לִי כִּי אִישׁ חָכָם עָבַר עֲלֵיהֶם . וְחָנָה בִגְבוּלֵיהֶם . וּבִמְלִיצוֹת הַשִּׁיר אֵין מִי יוֹעִידֵהוּ . וּבְמִלְחֲמוֹת תֻּשִׁיּוֹת אֵין מִי יַעַרְכֵהוּ . וְאָמַרְתִּי בְלִבִּי אָרוּצָה נָא בְתוֹכָם . וְאֶשְׁמְעָה מַה בְּפִי הֶחָכָם . וְכַאֲשֶׁר קָרַבְתִּי אֶל הַמַּחֲנֶה . אֲשֶׁר הוּא שָׁם חוֹנֶה . וָאֵרֶא בְתוֹכָם אִישׁ זָקֵן . מִבְחַר הַמְּלִיצוֹת מְתַקֵּן . וְהוּא אוֹמֵר: שִׁמְעוּ חֲכָמִים מִלָּי . וְיוֹדְעִים הַאֲזִינוּ אֵלָי . כִּי בִלְשׁוֹנִי מְקוֹר הַתּוּשִׁיּוֹת וְהַמְּלִיצוֹת . וּבְרַעְיוֹנִי אוֹצַר הָאִגְּרוֹת הַמְשֻׁבָּצוֹת . וְהַמַּחְבָּרוֹת הַנִּמְרָצוֹת . וְאִלּוּ יְרוּצוּן הַבְּרָקִים בִּמְסִלּוֹתַי . תָּעוּ בִנְתִיבוֹתַי . וְלֹא הִשִּׂיגוּ אֲבַק מַרְכְּבוֹתַי . אָמַר לוֹ רֹאשׁ הַקְּרוּאִים: זְרוֹעַ רָמָה חָשַׂפְתָּ .

וְחֶרֶב גַּאֲוָה שָׁלַפְתָּ . וְהִנֵּה שָׁמַעְנוּ נִיבְךָ וְלֹא חֲקַרְנוּךָ . וְכִי יָבוֹא דְּבָרְךָ וְכִבַּדְנוּךָ . אָמַר הַזָּקֵן: הִנְנִי נִצָּב לִפְנֵיכֶם . וְאָנֹכִי עוֹמֵד בֵּין ה׳ וּבֵינֵיכֶם . בַּחֲרוּ לָכֶם הַיּוֹם הַמְּלִיצוֹת הָעֲמֻקּוֹת . וְהַשִּׁירוֹת הַחֲזָקוֹת . וְנַסּוּ כְּפִי אֲשֶׁר תִּרְצוּ . וְחַפְּשׂוּ כַּאֲשֶׁר תַּחְפְּצוּ . כִּי כָל דִּבְרֵי צֶדֶק . וְלֹא תִמְצְאוּ בִּשׁוֹשַׁנֵּי חֶדֶק . אָמְרוּ לוֹ: אִם כֵּנִים דְּבָרֶיךָ . וְצֶדֶק אֲמָרֶיךָ . עֲשֵׂה לָנוּ שִׁירָה בְנוּיָה מִשָּׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת . כִּמְלָאכָה עֲמֻקָּה יַכִּירֶנָּה כָל אִישׁ תְּבוּנוֹת.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

דְּבַר אֵל יֵאָמֵן ותאעת אלרחמן
שְׁפַר עוֹבָדַיָּא.

אֲקַדֵּם לוֹ שִׁירִי ותסביח אלבארי
בְּרֵישׁ כָּל-מִלַּיָּא.

שְׁמוֹ לָעַד נַעֲלָה הוא אלרב אלעלי
וְרִבּוֹן עָלְמַיָּא.

לְאוֹר צִדְקוֹ זֹהַר חכי נורא יזהר
בפַּלְגוּת לֵילַיָּא.

וְעַל כֹּל סוֹד נִשְׁקָף בֹדאת לם יכשף
לְחַד מִן קָאֲמַיָּא.

חֲסָדָיו גָּבְרוּ ורות אנהארה
אֲתַר דִּי לֵית מַיָּא.

בְּתֵבֵל שָׂם מִשְׁטָר חוי כל אלאקטאר
וְרוּמֵהּ לִשְׁמַיָּא.

וּבוֹ כָל-חַי יִחְיֶה ומיזאן אלדניא

בְּיַמִּינֵהּ תָּלְיָא.

אֲדוֹן כָּל הַחַיִּים לה אלמלך אלדאים

וְיוֹבְדוּן מַלְכַיָּא.

פְּלִיאוֹתָיו יָקְרוּ ואן טאל אלדהר

מְהַשְׁנֵא זִמְנַיָּא.

וְהוּא תֵבֵל יַרְגִּיז ויאתי באלמעג׳ז

בְּסוֹף עִדָּנַיָּא.

וְיִשְׁעוֹ יְגָּלֶה פיעלי מדלולא

וְיָחִית רָמַיָּא.

וְקוֹל שׁוֹפָר יִתְקַע לנואם אלבלקע

וְיֵיחוּן מֵתַיָּא.

וְסוֹדוֹ יַרְאֵהוּ פיחיי מותאה

וְיִפְרוּק חַיָּיָא.

וּבֵיתוֹ יִבְנֵהוּ ויעלי מתואה

עֲלֵי רֵישׁ טוּרַיָּא.

וְשָׁם נַעֲרֹךְ שִׁירָה לדי אלעליא שכרא

דְּחִיל תֻּשְׁבְּחַיָּא.

וְשִׁירִי בוֹ יוּשַׁר ואמדאחי תנשר

בְּכָל לִשָּׁנַיָּא.

מְקַנְאִים בָּם יֶהְמוּ סרי מנהא סהמוֹ

לְלֵב חַכִּימַיָּא.

וְעַל צָרִים שָׁרְקוּ   ויהדיאה אלשרקו

לְאַרַע אַסְפַּמְיָא

בְּמִלִּים צוּף נָטְפוּ   חכי אלמסך אלערפו

וְדִכְרֵהּ לִשְׁמַיָּא.

וְהִיא שִׁירָה יְקָרָה   לקד אצֹחת פכרא

לְרֵישׁ כֹּל אֻמַּיָּא.

וְצוּר חַרְבָּה יוּטַל   עלי האם אלאבטאל

וְכֹל גִּבָּרַיָּא.

וּבָה כָּל-לֵב רוֹהֶה   ויבקא דֹכראהא

לְסוֹפֵי יוֹמַיָּא.

וַיֹּאמֶר לָהֶם: הִנֵּה שִׁירָה יְקָרָה קְשׁוּרָה בְּחֶבֶל שָׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת בַּל יֵרָתֵק. וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק. מִפַּחְדָּהּ חָרְדוּ הַשּׁוֹמְעִים וְנִקְרְצוּ קָרֶץ. וְתַחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אָרֶץ. בְּנִיתִיהָ בִלְשׁוֹן אֲרָם וְעֵבֶר וַעֲרָב. וְאֵין אֲשֶׁר אֵלֶיהָ יִקְרָב. בַּמִּזְרָח וּבַמַּעֲרָב. אָמְרוּ כָל הָעָם: הֵטַבְתָּ וְלַעֲשׂוֹת הִגְדַּלְתָּ. וְחָכַמְתָּ וְהִשְׂכַּלְתָּ. וַחֲכָמִים סִכַּלְתָּ. וְיָדַעְנוּ כִּי בִמְלֶאכֶת הַשִּׁירִים אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ. בְּנֹעַם מִלֶּיךָ. וּבִמְלִיצוֹת מְשָׁלֶיךָ. וְאִם תּוּכַל לְהַרְאוֹת כֹּחֲךָ בְּמִפְרָד. תִּהְיֶה לְרֹאשׁ לְכָל מְבִינֵי סְפָרַד. וְעַתָּה עֲשֵׂה לָנוּ אִגֶּרֶת. כָּל מְלִיצָה טוֹבָה אוֹגֶרֶת. חֲמוּדָה לְכָל דּוֹרֵשׁ. וְיִהְיֶה בְכָל מִלָּה מִמִּלּוֹתֶיהָ רֵי״שׁ. וְתִהְיֶה שֶׁבַח לְאֶחָד מִן הַנִּכְבָּדִים. וְהַשָּׂרִים הַנֶּחְמָדִים. וַיֹּאמַר: הַטּוּ אָזְנְכֶם לְמִלָּי. וְהַאֲזִינוּ אֵלָי.

וַיַּעַן וַיֹּאמַר: קְרָא בְגָרוֹן. אִמְרֵי רֹן. וְעוֹרֵר רַעְיוֹנֶיךָ. וְהַרְחֵב גְּרוֹנֶךָ. וְהַיְשֵׁר אֲשׁוּרֵי אֲמָרֶיךָ. וְהָרֵץ בִּרְחוֹב הַמַּאֲמָר רִכְבֵי זְמִירֶיךָ. וְהַרְעֵף רְבִיבֵי דְבָרֶיךָ. לְרַוּוֹת

בִּמְטָרֶיךָ . אֶרֶץ הַמִּישׁוֹרָה . וּלְהַרְבִּיץ מִרְבַּץ הַתִּפְאָרָה . לְהָפְרִיחַ אֲמִירֵי אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת . וּלְהַפְרוֹת פֹּארוֹת הַשִּׁירוֹת הַמְפֹאָרוֹת . וְלַעֲרֹךְ מְנוֹרוֹת . מְאִירוֹת כַּמְּאוֹרוֹת . לְהָאִיר רוֹאוֹת עִוְרוֹת . בְּסַנְוֵרִים סְגוּרוֹת . וּלְהַזְהִיר מְרוֹמֵי הַיְקָר הַהֲדוּרוֹת . בְּאוֹר גְּבִירֵי הַשְּׂרָרוֹת. וּפְאֵר רָאשֵׁי הַחֲבוּרוֹת . הַכְּרוּב הַנֶּאְדָּר . הַגְּבִיר הַנֶּהְדָּר . אֶדֶר הַמִּשְׂרָה וְהַיֹּשֶׁר . וַהֲדַר הַמּוּסָר וְהַכֹּשֶׁר . נֵצֶר הַשָּׂרִים הָרָמִים . מִזֶּרַע הַפַּרְתְּמִים . אֲמָרָיו סַפִּירִים . בִּסְפָרִים מְפֹאָרִים . וְשִׁירָיו תַּרְשִׁישִׁים בְּטוּרִים מְחֻבָּרִים. גַּעֲרָתוֹ הָאֲרָיוֹת טוֹרֶפֶת . וְאִמְרָתוֹ הַמְּדוּרוֹת שׂוֹרֶפֶת . וּגְבוּרָתוֹ הַנְּהָרוֹת גּוֹרֶפֶת . וְרַעְיוֹנָיו חֲרָבוֹת מְרוּקִים מְרִיקִים . וְדַהֲרוֹת אַבִּירָיו רָצִים כַּבְּרָקִים . גּוֹדֵר הַפֶּרֶץ . וְרוֹפֵא הַחֶרֶץ . וּמֵסִיר הַקֶּרֶץ . לְרַפֵּא הַהֶרֶס . וְלִקְשֹׁר הַקֶּרֶס . וּלְהָאִיר אוֹרָם כְּאוֹר חֶרֶס . וּלְהַרְבִּיץ עֲדָרִים פְּזוּרִים בְּמִבְחַר מִרְעֶה . כְּרוֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה . יְרַפֵּא הַנִּשְׁבֶּרֶת . וְיִדְרֹשׁ הַנִּפְזֶרֶת . וְיַתִּיר הַנִּקְשֶׁרֶת . וְיָרִים רָאשֵׁי יְשֻׁרוּן . וּלְרַנֵּן יְקָרוֹ שַׁחַר יְעִירוּן . זִכְרוֹ מְקֻטָּר קְטֹרֶת מוֹר . וּבַעֲבוּרוֹ יְשׁוֹרֵר הַיְקָר שִׁיר מִזְמוֹר . רְצוֹנוֹ יְעוֹרֵר רְפָאִים . כַּאֲשֶׁר חֲרוֹנוֹ יַהֲרֹג רְפָאִים . עָשְׁרוֹ לְדוֹרְשִׁים יְפַזֵּר . וּרְכוּשׁוֹ לָרָשִׁים יְבַזֵּר . וְלַאֲסִירֵי צָרִים עוֹזֵר . יָרַשׁ הַיֹּשֶׁר מֵהוֹרָיו . וְעָצַר בַּכֹּשֶׁר מִנְּעוּרָיו . וְצָבַר הָעֹשֶׁר לְדוֹרְשָׁיו וּלְשׁוֹחֲרָיו . אַשְׁרֵי הוֹרִים טְהוֹרִים דַּרְכָּם הוֹרוּהוּ . וּבְאֹרַח מִישׁוֹר לָרוּץ עוֹרְרוּהוּ . רָאוּהוּ גְּבִירִים וַיְאַשְּׁרוּהוּ . שָׂרִים וְרוֹזְנִים וַיְהַדְּרוּהוּ . רָץ כַּבָּרָק בְּאָרְחוֹתָם . וּפָרַח כַּבְּרוֹשׁ בִּמְקוֹרֵי אֲרֻחָתָם . יוֹצְרֵהוּ יִצְּרֵהוּ . וּבוֹרְאֵהוּ יַגְבִּירֵהוּ וַיְאַדִּירֵהוּ . וּלְשַׁחֵר רְצוֹנוֹ . יְעִירֵהוּ וְיַעַזְרֵהוּ . וּמֵחֲרוֹנוֹ יִשְׁמְרֵהוּ וְיִנְצְרֵהוּ . וְיָרִים לְדוֹר דּוֹרִים בְּרֹאשׁוֹ נִזְרוֹ . וְיָאִיר נֵרוֹ . וְיַזְרִיחַ מְאוֹרוֹ . וְיֹאמַר: הִנֵּה חֶפְצְכֶם אֲשֶׁר דְּרַשְׁתֶּם . וְעוֹד אֶעֱשֶׂה שִׁירִים עַל הָעִנְיָן אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתֶּם.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

גְּבִיר הַדּוֹר פְּאֵר מִשְׂרָה וּמוּסָר

וּמִזֶּרַע יְקָר נִבְרָא וְנוֹצַר.

פְּרִי הָדָר וְאוֹר נֶאְדָּר וְנֶהְדָּר

וְדַרְכֵי יוֹצְרוֹ שָׁמַר וְנָצַר.

וּמִשְׂרָתוֹ בְּיִרְאַת אֵל קְשׁוּרָה

וְאַחַר בּוֹרְאוֹ יָרוּץ וְיִפְצַר.

וְקָשַׁר הַיְקָר כֶּתֶר לְרֹאשׁוֹ

וְגָבַר רוֹזְנֵי דוֹרוֹ וְעָצַר.

יְרִימוּ צוּר וְיוֹצְרוֹ יִצְּרֵהוּ

בְּצָרָתוֹ כְּמִבְצָר מִמְּגוֹר צַר.

וְכַאֲשֶׁר הִשְׁלִים אִגַּרְתּוֹ . וַיְכַל פְּלִיאוֹת מַחְשַׁבְתּוֹ . וַיִּשְׁבֹּת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ . אָמְרוּ לוֹ: הִבְהַלְתָּ כָל רַעְיוֹן . וְהִדְבַּקְתָּ לְחִכּוֹ כָּל לָשׁוֹן . אַךְ תַּעֲשֶׂה לָנוּ אִגֶּרֶת חֲמוּדָה לְכָל דּוֹרֵשׁ . וּמִמֶּנָּה הָרֵי״שׁ גָּרֵשׁ תְּגָרֵשׁ . וּבַדָּבָר הַזֶּה תְּגַלֶּה יִתְרוֹן מַעֲלָלֶיךָ . וְיֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ.

וַיַּעַן וַיֹּאמַר: אֲצִילֵנוּ . גְּאוֹן עֲדָיֵינוּ . וּשְׁבִיס חֲלָיֵינוּ. נֹגַהּ לְעֵינֵינוּ . וְזִיו לְאִישׁוֹנֵנוּ . כּוֹכַב נִשְׁפֵּנוּ . וְהוֹד עַפְעַפֵּינוּ. מְמַלֵּא יְמִינֵנוּ בְּהוֹנֵנוּ . וְכַפֵּנוּ בְכַסְפֵּנוּ . שָׁמְעוֹ יִנְעַם לְכָל אָזְנַיִם . וְיִמְתַּק לְכָל שְׂפָתַיִם . וְצַלְמוֹ תַאֲוָה לָעֵינַיִם . שְׁמוֹ מַחְמַד לְבָבוֹת . וּפָנָיו שֶׁמֶשׁ בְּלִי עָבוֹת . וְיָדָיו גֶּשֶׁם נְדָבוֹת . וּמִידוֹתָיו עִם מִדּוֹת הָאָבוֹת מְשֻׁלָּבוֹת. הָאֵל מוֹשִׁיעַ לְעַמּוֹ שְׁלָחָהוּ . וְנָגִיד לְאֻמּוֹ מְשָׁחָהוּ . לְהָכִין וּלְהָפִיק לַנּוֹפְלִים תְּקוּמָה . וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה . וְלִיגִיעֵי כֹחַ נוֹחַ . וְלַנּוֹדְדִים מָנוֹחַ . לְהַשְׁקוֹת צְמֵאִים בְּצִמְאָה . נַחֲלֵי דְבַשׁ וְחֶמְאָה . וּלְהַחֲזִיק יְדֵי כוֹשְׁלִים . וּלְהָשִׁיב בְּנִדְבוֹתָיו הָעֲבָדִים כְּמוֹשְׁלִים . חַסְדּוֹ סוֹעֵד שְׁפָלִים וְנֶחֱשָׁלִים . וְצִדְקוֹ מְאַמֵּץ נוֹפְלִים וְנִכְשָׁלִים . וְיָדָיו נוֹתְנוֹת חֵפֶץ שׁוֹאֲלִים . יָחִיד בֶּהֲמוֹנוֹ . וּמוֹפֵת בֵּין אַנְשֵׁי זְמַנּוֹ . וּמוֹשֵׁל בִּקְהִלָּתוֹ . וְנָגִיד וּמְצֻוֶּה עַל עֲדָתוֹ . כְּלִיל הַצֶּדֶק . מַחֲזִיק כָּל בֶּדֶק . שׂוֹשַׁן תּוֹךְ חֶדֶק . נְתִיב אֲבוֹתָיו לָמַד . וּבְצֵל תְּבוּנָה לָשֶׁבֶת חָמַד . לְמַעַן הַשִּׂיג כָּבוֹד . וְלִנְחֹל גְּדֻלָּה וָהוֹד . מַה טּוּבוֹ וּמַה יָּפְיוֹ . וּמַה נָּעִים יְדִידוּתוֹ וְצִבְיוֹ . וּמַה נֶּחְמָד גְּאוֹן עֶדְיוֹ . וּמַה נְּכוֹחִים פְּעָלָיו . וּמַה נְּעִימִים חֲבָלָיו . וּמַה טּוֹבוּ אָהֳלֵי מִדּוֹתָיו . וּמַה יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתָיו . כִּנְחָלִים נִטָּיוּ . בְּתוֹכָם יְעֵפִים יִשְׁלָיוּ . וְנוֹדְדִים יֶחֱסָיוּ . וּצְמֵאִים מֵי יֶשַׁע יִשְׁתָּיוּ . וְהַמֵּתִים שָׁמְעוּ זִכְרוֹ וְחָיוּ . וְהַחַיִּים לוּלֵי חַסְדּוֹ אָבְדוּ וְהָיוּ כְלֹא הָיוּ . לְשׁוֹן הַיָּמִים יָשִׂיחַ מַהֲלָלָיו . וּפִי הַזְּמַן יַבִּיעַ טוּב

מִפְּעָלָיו . וְהַחֵן נָטוּי אֵלָיו . וְהַצֶּדֶק בְּלִבּוֹ תָּקַע אֹהָלָיו . וּבִשְׁמוֹ יִשָּׂא דְגָלָיו . הָאֵל לְנֵס עַמִּים יְשִׂימֵהוּ . וּמִשּׂוֹטְנָיו יַעֲצִימֵהוּ . וְעַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵהוּ . וִינַשְּׂאֵהוּ וִינַטְּלֵהוּ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

יְדִיד הָאֵל כְּלִיל מִדּוֹת חֲמוּדוֹת

אֲבָל לִבּוֹ כְּמַעְיָן לַתְּעוּדוֹת.

נְגִיד עַם אֵל וְהוּא יָחִיד בְּתֵבֵל

וְכֵן הֵמָּה תְּהִלּוֹתָיו יְחִידוֹת.

וּבָנָה מִגְדְּלוֹת חֶסֶד וְצֶדֶק

וְשָׂם מִדּוֹת אֲבוֹתָיו לוֹ יְסוֹדוֹת.

וְיַעַן כִּי חֲמוּדוֹת הֵם פְּעָלָיו

שְׁמוֹ נוֹדַע בְּעַם אֵל אִישׁ חֲמוּדוֹת.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכִשְׁמֹעַ הָעָם פְּלִיאוֹת רַעְיוֹנוֹ . וְנוֹרְאוֹת הֶגְיוֹנוֹ . וְצַחוּת לְשׁוֹנוֹ . נְשָׂאוּהוּ עַל כַּפַּיִם וּבִכְתֵפַּיִם . וּפָתְחוּ לוֹ הַיָּדַיִם . עַד עֲמָסוּהוּ בְּרוֹב נִדְבָתָם . וְנִלְאָה לְהוֹדוֹת עַל טוֹבָתָם . וְכַאֲשֶׁר נָסַע מֵהֶם . קָרָא שְׁלוֹמוֹ עֲלֵיהֶם .

וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם:

אָמְנָם אֲנִי חֶבֶר מְחַבֵּר שִׁיר אֲשֶׁר

נַפְשׁוֹת מְקַנְאִים בַּעֲדוֹ תִּיגַעְנָה.

אֶשְׁקֹט וְאָנוּחַ בְּבֵיתִי אַךְ מְלִי-

צוֹתֵי עֲדֵי מִזְרָח וְיָם תִּסַּעְנָה.

שַׂמְתִּים כְּמוֹ חִיצִּים מְרוּקִים בַּזְּמַן

אוּלָם סְגוֹר לֵב אוֹיְבַי תִּקְרַעְנָה.

הוֹלְכוֹת בְּלִי רֶגֶל עֲדֵי מִזְרָח וְיָם

גַּם הַרֲרֵי עוֹלָם בְּעֹז תִּקְרַעְנָה.

אַחְבִּיר לְשׁוֹן עֵבֶר וְקֵדָר וַאֲרָם

כִּי לִי שְׁלָשְׁתָּן בֶּאֱמֶת תִּכְרַעְנָה.

אַבְעִיר מְדוּרָתָם עֲדֵי שַׁחַק . וְיוֹם

וָלֵיל לְרוֹם עוֹלוֹת וְלֹא תִשְׁקַעְנָה.

מִזִּיו מְאוֹרַי יֶחֱזוּ עִוְרִים וְשִׂפְ-

תוֹת אִלְּמִים טוּב נָאֳמִי תַבַּעְנָה.

נַפְשׁוֹת מְתֵי הַשִּׁיר בְּקִנְאָה יֶהֱמוּ

עָלַי בְּכָל רֶגַע וְלֹא תִרְגַּעְנָה.

הֵם רוֹצְצוֹת אַחְרַי לְהַשִּׂיג אֶל מְרוֹם

שִׁירַי וְתִיגַעְנָה וְלֹא תַגַּעְנָה.

תחכמוני – שַׁעַר שִׁשָּׁה עָשָׂר

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בְּווֹכּוּחַ שִׁבְעָה מְשׁוֹרְרִים. מִי יְחַבֵּר שִׁירִים יְקָרִים

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: בְּטֶרֶם רִגְבֵי הַנְּדוֹדִים בְּחֶבְרַת הַיְדִידִים דֻּבָּקוּ. וְעַפְרוֹת הַחֶבְרָה לְמוּצַק הַפְּרִידָה הוּצָקוּ. וְעַד לֹא הָעֲלִיצוּת בְּכוּר הַדְּמִי נָמַקוּ. וּבְנוֹת הַתִּקְוָה נִזְמֵי הַחֶבְרָה לֹא הִתְפָּרָקוּ. וּמִנַּהֲרֵי שַׁלְוָה כַּפּוֹתָם בְּלִי נִתָּקוּ. וּמִכְּלִי אֶל כְּלִי לֹא הוּרָקוּ. הָיִיתִי אֶל שְׁמָרֵי שׁוֹקֵט. וְשׁוֹשַׁנֵּי שְׂשׂוֹנִים בְּגַנֵּי תַּעֲנוּגִים לוֹקֵט. עַד הֱנִיאוּנִי הַתְּנוּאוֹת הַמְּנִיאוֹת. וְהֶלְאוּנִי הַתְּלָאוֹת הַמְּלֵאוֹת. וְהִפְאוּנִי לְכָל פֵּאוֹת. הַהַוּוֹת הַמַּפְאוֹת. וּמִשְּׁנַת מַרְגּוֹעִי הֱקִיצוּנִי. וְהֱצִיקוּנִי וְאִלְּפוּנִי. וְאִלְּצוּנִי לָשׁוּם מַצָּעִי. מַסָּעִי. וּמַרְגּוֹעִי. נוּדִי וְנוּעִי. וּבְחֹשֶׁךְ הַפֵּרוּד רִפַּדְתִּי יְצוּעִי. וַתִּהְיֶינָה מְעוֹנוֹת הַשְּׂשׂוֹנוֹת. אוֹתִי מְקִיאוֹת. מִבָּמוֹת טְלוּאוֹת. לְאֶרֶץ תְּשׁוּאוֹת. וּמִרְבַּץ דָּאוֹת וְקָאוֹת. וְהִתְקַדְּרוּ בָּרוּם הַבָּבוֹת. וּמִתְּהוֹם הַלְּבָבוֹת. עָבוֹת זָבוֹת. בְּלִי אַכְזָבוֹת. יִפְעַת אוֹרִי מְעִיבוֹת. וְשִׁפְעַת גִּילִי מְדִיבוֹת. וּלְחָיַי בִּרְשָׁפֵיהֶם צְרוּבוֹת. בְּהִמַּס גִּזְרֵי הַלְּבָבוֹת. הַקּוֹפְאוֹת לְהַתִּיךְ פְּנִינֵיהֶם. עַל פְּנֵיהֶם. מַחֲרִיטֵי הָרוֹאוֹת. וּבְנוֹת הַמַּחֲשָׁבוֹת הַשּׁוֹאֲבוֹת. מֵי דְמָעוֹת. מִסַּלְעֵי הַצְּלָעוֹת. הֵשִׁיבוּ נֶגֶב הַלֶּחִי אֲפִיקִים. וְהוֹרוּ חֲלוּצֵי שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר מָגִנֵּיהֶם אֲפִיקִים. בֵּין הַשִּׁרְיָן וְהַדְּבָקִים. וּלְשֶׁטֶף זִרְמֵיהֶם פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר. עַל יְדוֹתָיו וְעַל גְּדוֹתָיו נִגָּר. וּמְעוֹן הָאַהֲבָה לַגַּיְא הֻגַּר. וַיְהִי גְדוּד הַסֵּבֶל וְהַשֶּׁבֶר. שֶׁבֶר לִפְנֵי הַשֵּׁבֶר.

וְחֵיל הַגִּיל מְבֻלָּע. וְחֵיל צְבָא הָעֲנִיִּים מְתֻלָּע. בְּאֵשׁ פְּלָדוֹת שְׂשׂוֹנִי מְנִידוֹת. וְגִיל רַעְיוֹנַי צָדוֹת. וַיְּבִיאוּהוּ בַּמְּצָדוֹת. לִירוֹת עָלָיו [חָמֵשׁ] יָדוֹת. וְצִיָּה- גַּם חֹם גָּזְלוּ

מֵעַפְעַפֵּי זִרְמֵי דֶלֶף. וְהֵמִירוּ פֶּלֶד מְקוֹם דֶּלֶף. וְרַבִּים אוֹרְבִים הוֹרוּנִי וְהִגִּירוּנִי. וְעַל יְדֵי עֲוִילִים יִרְטוּנִי וַיַּסְגִּירוּנִי. וּבִעוּתֵי בַלָּהוֹת יַעַרְכוּנִי. וְנָחַר מַפּוּחַ הָאֲנָחוֹת מֵאֲשֶׁר הִתִּיכוּנִי. וְכַאֲשֶׁר נָגֹלוּ מֵעָלַי מִפְרְשֵׂי הַתְּלָאוֹת. הָעוֹמְדוֹת בְּמַּרְאוֹת הַצּוֹבְאוֹת. וְעָשׂוּ כְלֵי גוֹלָה הַמְּהוּמוֹת. אֲשֶׁר עַל שְׁמְרֵיהֶם קוֹפְאוֹת. וְנִפְקְחוּ עֵינֵי הַשַּׁלְוָה. בְּסוּר מֵעֲלֵיהֶם עַנְנֵי הַהֹוֶה. וְהֶחְבִּיא הַזְּמַן כְּלֵי זַעֲמוֹ. וְהִשְׁקִיט רַעֲמוֹ. וְהִמְתִּיק טַעֲמוֹ. וַיְהִי הַיּוֹם וַאֲנִי יוֹשֵׁב עִם סְגֻלַּת גֻּלַּת מְלִיצִים. וְשׁוֹאֵף רֵיחַ אַבְקַת לַהֲקַת מַשְׂכִּילִים נִמְרָצִים. וְשׁוֹאֵב שִׁפְעַת יִפְעַת מְבִינִים נַעֲרָצִים. בְּיַד שִׂכְלָם נְתִיבוֹת הַנְּדִיבוּת יָסֹלּוּ. וּלְבָבוֹת וּבָבוֹת בְּלִקְחָם לָקְחוּ וַיָּשֹׁלּוּ. וְלִמְאוֹרוֹת אִמְרוֹתֵיהֶם שְׁמֵי הַמְּזִמּוֹת כַּסֵּפֶר נָגֹלּוּ. וּלְקוֹל שַׁאֲגוֹתָם שִׁנֵּי כְפִירֵי מַאֲמָר נִתָּעוּ. וּמוֹרֵי דֵעוֹת בְּאִיֵּי הַמְּשׁוּגוֹת תָּעוּ. וְעַל פִּיהֶם צְמוּדוֹת הַחֲמוּדוֹת וּפְרוּדוֹת הַחִידוֹת נִרְתָּעוּ. וּפַחֵי זְהַב הַמִּלּוֹת הַמְמֻלָּאוֹת בְּכַבְלֵי שִׂכְלָם רֻקָּעוּ. וְכֻלָּם יְדֵי אֱמוּנָה וּתְבוּנָה מְנִיפִים. וּפוֹתוֹת דַּלְתוֹת הַפְּתַיּוֹת מְגִיפִים. וְעֵינֵי עִנְיְנֵי רַעֲיוֹנֵי הַלֵּב מְעִיפִים. וּבְאֶשְׁנַבֵּי מְסִבֵּי נִיבֵי הַמַּדָּע מַשְׁקִיפִים וּמַקִּיפִים. וְהָיָה בְתוֹכָם אוֹר הַבָּזָק. הַנַּעֲרָץ הֶחָזָק. זְהַב הַמְזֻקָּק. אֲשֶׁר בְּלִבּוֹ כָּל חֹק מְחֻקָּק. מַרְבִּיץ שְׁבִיס הָעֲנָק בִּפְנִינָיו. וּמַפִּיל נְפִיל הָעֲנָק בִּצְנִינָיו. וְרוֹקֵם מִן הַמְּלִיצוֹת חֲלִיצוֹת. וְחֵן הַמִּלּוֹת הַנִּמְרָצוֹת הַמְשֻׁבָּצוֹת. בִּזְהַב הַנֹּעַם מְשֻׁבָּצוֹת. נֵר הַתּוֹעִים. וְנֵזֶר הַשּׁוֹעִים. גְּבִיר הָרֵעִים. אַבִּיר הָרוֹעִים. יְחִיד הַמְּלִיצוֹת וְאֵין שֵׁנִי. גּוֹזֵר בִּתְבוּנוֹת וְאֵין מֵנִיא. הוּא חֶבֶר הַקֵּינִי. חֲבֵרֵנוּ יְחִיד

הַמְּלִיצוֹת. וּמִפַּחְדוֹ אֶשְׁיוֹתֵיהֶם מִתְפַּלְצוֹת. וּמִתְפּוֹצְצוֹת
וּמִתְרוֹצְצוֹת. הַמַּעְתִּיק הָרֵי גִּבְעוֹת הַדֵּעוֹת בְּרוּחוֹת
שִׂיחוֹת הֶגְיוֹנוֹ. וּבְסַעֲרוֹת גַּעֲרַת רַעְיוֹנוֹ. הַמְקַשֵּׁר מַעֲדַנֵּי
תְבוּנוֹת עֲדִינוֹת. בְּהֶגֶה מִפִּיו יֵצֵא הַמַּקִּיר יְאוֹרוֹת
וּמְקוֹרוֹת. וּמְחַבֵּשׁ מִבְּכִי נְהָרוֹת אוֹצָרוֹת. בְּעֵת פִּיהוּ
פּוֹצֶה וְכָל אַנְשֵׁי הַחֲבוּרָה. וּבַעֲלֵי עֵצָה וּגְבוּרָה. יִהְיוּ
כְּשׁוּרָה קְשׁוּרָה. עוֹמְדִים סְבִיבָיו. לְלַקֵּט רְבִיבָיו
וּשְׁבִיבָיו. וְלִלְמֹד נִיבָיו וּנְתִיבָיו. וּלְזַנֵּב נֶחֱשָׁלֵי אֲמָרָיו.
וְלִלְקֹט שְׁבִילֵי נְכוֹחוֹת מִשְׂכְּחוֹת עֲמִירָיו. וְלִשְׁאֹף
מֶרְקָחוֹת שִׂיחוֹת צַחוֹת מֵרוּחַ שְׂפָתָיו. וְשׁוֹלְפִים בָּרָק
מְמֹרָט מֵחַדּוּדֵי אִמְרוֹתָיו. וְרוֹחֲפִים כַּנְפֵי לִבּוֹתָם מִקּוֹל
מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו וְדַהֲרוֹתָיו. וְקוֹשְׁרִים לְצַוְּארֵיהֶם קִשְׁרֵי
רַצֵּי זְהַב מִלּוֹתָיו. מִטּוּב אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת חֲשׁוּקוֹת.
בְּכִכַּר כּוּר הַשֵּׂכֶל יְצוּקוֹת. וּבְמַעֲבֶה הַטּוּחוֹת טוּחוֹת
וּמוּצָקוֹת. וּמִפִּיו יִתְאַבְּכוּ גֵּאוּת עֲשַׁן הַמַּחֲשָׁבוֹת.
וְיִתְלַכְּדוּ סַעֲרוֹת הַמְּזִמּוֹת הַנּוֹשְׁבוֹת. וְזוֹרְמוּ מֵימֵי
שְׁמֵיהֶם וְשֶׁטֶף גִּשְׁמֵיהֶם עָבוֹת. וְהִרְתִּיחַ כַּסִּיר מְצוּלוֹת
הַהִגָּיוֹן לְשָׁאטָתָם. וִירוֹפֵף חוּג הַגַּלְגַּל הָעֶלְיוֹן לְשַׁעֲטָתָם.
וְכֻלָּם כְּפִירֵי נְפָשִׁים. מַחְפִּירֵי לְיָשִׁים. לְמִלְחֲמוֹת מְזִמּוֹת
חֲמֻשִׁים וְנִגָּשִׁים. וְיִתְנַגְּשׁוּ כֻּלָּם לְעַרְפִלֵּי שְׁבִיב לִקְחוֹ.
וְתִימְרוֹת רִקְחוֹ. וְהִתְקַדְּשׁוּ לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיקוֹד שִׂיחוֹ.
אֲשֶׁר עַל מִזְבְּחוֹ. וְדָאוּ לִמְרוֹם הָרַעְיוֹנִים הָעֶלְיוֹנִים.
בְּכַנְפֵי רְנָנִים. וּבְאֶבְרַת יְרַקְרַק זְהַב הָעִנְיָנִים. לְהִתְיַחֵד
וּלְהִוָּעֵד בְּמִשְׁכַּן הַנְּפָשִׁים. עִם אִישִׁים. לָהֶם לִבּוֹת
אִשִּׁים. וְגַבּוֹת תַּרְשִׁישִׁים. וּלְהַצְמִיד בְּמַחֲזֵה הָרַעְיוֹן

הַנִּבָּא. עִם אֲלֻמֵּי מְסִבָּה. גְלוּמֵי לַבָּה. בְּחוּג הַקֻּבָּה. אֲשֶׁר מִשָּׁם יַגִּיהַּ זִיו הַנֹּעַם וְלֹא מֵאֲרֻבָּה. וְתִתְלַקַּח אֵשׁ לֶקַח בְּלִי מְכַבָּה. וְקָרְצוּ מֵחֹמֶר הַמַּחֲשָׁבוֹת תַּבְנִית הַתּוּשִׁיּוֹת. בְּצוּרוֹת יְפֵה-פִיּוֹת. בְּנוּיוֹת לְתַלְפִּיּוֹת. וּבְעַד אֶשְׁנַבֵּי מֶחְקָר צוֹפִיּוֹת. וּבְקֶרֶב קְרָב הַמַּדָּע זְרוֹעוֹתָם נְטוּיוֹת. וְיַד עֻזָּם תּוֹקְפוֹת וְהוֹיוֹת. וְיָעַד כָּל אִישׁ מֵהֶם חוֹזֵי הַמְּלִיצוֹת מֵחַדְרֵי יְצוּעוֹ. וְהִטְרִיחַ בְּרִי דֵעוֹ. וְהֵחֵל לְמַלֹּאת מִלּוֹתֵיהֶם לְצַוְּארֵי הַתּוּשִׁיּוֹת מְצִלּוֹת. וּלְתָאָיו וְאוּלַמָּיו מִסְעָד וּמְסִלּוֹת. וְהָיוּ בָהֶם שִׁבְעָה בַּחוּרֵי חֶמֶד. מִמִּבְחַר הַקִּבּוּץ וְהַצֶּמֶד. מַשְׁבִּיחִים נִבְכֵי יָם הַשִּׁיר וּמִשְׁבָּרָיו. וּמַשְׁגִּיחִים בְּעַד אֶשְׁנַבֵּי מִסְתָּרָיו. וְזֶה עַל זֶה בְּשִׁירוֹ מִתְגָּאֶה וּמִשְׁתָּאֶה. וּבִכְנַף רְנָנִים לְחוּץ הַמְּלִיצוֹת יִדְאֶה. וְאִישׁ לְאָחִיו יִקְרָא לְכָה נָא וְנִתְרָאֶה. וְכָל אֶחָד מֵהֶם מִתְפָּאֵר כִּי הוּא עוֹלֶה תְּחִלָּה. בְּגֶרֶם מַעֲלוֹת הַתְּהִלָּה. וְהִתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לִפְנֵי אַדִּירָם. וְאַבִּירָם וּמוֹרָם. הוּא חֶבֶר הַקִּינִי לִשְׁפֹּט עֲלֵיהֶם. בְּמִלֵּיהֶם וּמִשְׁלֵיהֶם. וְלָדַעַת לְמִי הַשִּׁיר הַנִּבְחָר מֵהֶם. וּלְהַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם.

וַיִּגַּשׁ הָרִאשׁוֹן וַיֹּאמַר:

מְקוֹר הַשִּׁיר בְּלִבִּי תוֹצְאוֹתָיו.

וְאוּלָם מַחְשְׁבוֹתַי מַעְיְנוֹתָיו.

הֲכִי שִׂכְלִי כְּמוֹ גַלְגַּל יְסוֹבֵב

עֲלֵי עוֹלָם וְאַרְבַּע פַּעֲמוֹתָיו.

בְּרַד מִלַּי בְּאוֹצְרוֹת בֵּין גְּנַזְּתָיו

וְיַתִּיךְ אֵשׁ לְבָבִי קוֹפְאוֹתָיו.

וְסוּסֵי הַקְּרָב הֵשִׁיב לְאָחוֹר

חֲלוּץ דֵּעִי בְּרַעַם שַׁאֲגוֹתָיו.

וְיָדוּשׁ הַרְרֵי קֶדֶם וְיָדֹק

וְיִמַּס לֵב כְּפִיר מִדַּהֲרֹתָיו.

וּמִשְׁכַּן בֵּין אֲשֶׁר יַד אֵל פְּרָשׂוֹ

בְּתוֹךְ קַרְסֵי זְמָמֵי לֻלְאֹתָיו.

וְלִי לָשׁוֹן בְּעֵת יָשָׁן בְּרָקָיו

יְכַסֶּה עֵין מְאוֹרִים לַהֲבוֹתָיו.

יְשׁוֹטֵט יָם וְצַד מִזְרָח כְּאִלּוּ

עֲלֵי כַנְפֵי סְעָרָה מַרְכְּבוֹתָיו.

וַיַּעַן הַשֵּׁנִי וַיֹּאמַר:

בְּתוֹךְ חִכִּי לְשׁוֹן בָּרָק יְרוֹצֵץ

כְּמוֹ פַטִּישׁ לְבַב אֵימִים יְפוֹצֵץ.

אֲרַקַּע בּוֹ פְּתִילֵי הַמְּלִיצוֹת

וּמֵהֶם שַׁרְשְׁרוֹת הַשִּׁיר אֲקַצֵּץ.

וְאַשְׁקִיעַ לְשׁוֹן אִישִׁים בְּחֶחָיו

וְרֹאשׁ נָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן אֲרַצֵּץ.

וְאָשִׁיב מַאֲכָל בִּלְעוֹ בְּלוֹעוֹ

עֲדֵי יָקִיא אֲשֶׁר יוֹנֵק וּמוֹצֵץ.

וְאִם יִתְקַדְּרוּ יָמִים כְּלֵילוֹת

הֲלֹא שִׁירִי כְּשֶׁמֶשׁ בָּם יְנוֹצֵץ.

וְעֵת יָעִיר גְּדוּד נִיבִי קְרָבוֹת

עֲרוּךְ נֶשֶׁק לְאַט יוֹצֵא וְחוֹצֵץ.

וְלֹא יַצִּיל רְדוּפָיו הַר וְגִבְעָה.

וְלֹא יַעֲלוּ בְּשֵׁן סֶנֶה וּבוֹצֵץ

וְעֵץ נִיבוֹ יְבַכֵּר לָחֳדָשִׁים

וּבִלְתּוֹ סָף בְּעֵת יִפְרַח וְיָצֵץ.

<u>וַיַּעַן הַשְּׁלִישִׁי וַיֹּאמַר:</u>

זְמָמַי יִשְׁאֲגוּ בְּקֶרֶב תְּעוּדוֹת

וְיִקְדַּח צוּר לְשׁוֹנִי אֵשׁ פְּלָדוֹת.

וְלִי רַעְיוֹן מְבַקֵּעַ מִבְצְרֵי עֹז

בְּצוּר חַרְבּוֹ וְיִכְבֹּשׁ הַמְּצָדוֹת.

וְעֵת יָפִיץ בְּרָק חַרְבִּי מְאוֹרוֹ

כְּפִירֵי הַקְּרָב יַעְטוּ חֲרָדוֹת.

בְּנוֹת דֵּעִי בְּסֻלָּם מַחְשְׁבוֹתַי

לְחוּג שֵׂכֶל וּבִין עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת.

כְּחַיּוֹת הֵם וְגֵבוֹתָם קְשׁוּרוֹת

בְּיַד שֵׂכֶל וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת.

וְהַחָכְמָה כְּמוֹ מַלְכַּת שְׁבָא כֵּן

תְּבוֹאֵנִי לְנַסּוֹתִי בְּחִידוֹת.

בְּקִרְבִּי בָּנְתָה בִירוֹת וְטִירוֹת

וְהִצִּיבָה בְּתוֹךְ לִבִּי יְסוֹדוֹת.

לְחַבֵּר הַמְּלִיצוֹת הַנְּפוּצוֹת

וְלַפְרִיד הַחֲמוּדוֹת הַצְּמוּדוֹת.

<u>וַיַּעַן הָרְבִיעִי וַיֹּאמַר</u>:

לְזִכְרִי חָרְדוּ שׁוֹקְטֵי לְבָבוֹת

וְהֶעֱלוּ הַקְּרָבִים אֵשׁ קְרָבוֹת.

כְּכוֹכָבִים יְפִיצוּן אֵשׁ פְּלָדוֹת

וְהֵם מֵהֲרֵרֵי לַהַב חֲצוּבוֹת.

וְלוּ פָּגְעוּ בְּנוֹת שִׁירִי בְּנוֹת עָשׁ

עֲזָבוּם שָׁם בְּאוּר אִשָּׁם צְרוּבוֹת.

וְצוּר נִיבִי בְּדַם עוֹבְרֵי בְרִיתִי

יְרַוֶּה הַחֲרָבוֹת הַחֲרֵבוֹת.

וְהָיוּ הָאֲנָשִׁים לִי כְנָשִׁים

וְשָׁבוּ הַזְּכָרִים כַּנְּקֵבוֹת.

וְשָׁבוּ הַכְּפִירִים לִי צְפִירִים

וְנָמֵס לֵב זְאֵבֵי הָעֲרָבוֹת.

בְּמִלּוֹת לֵב מְתֵי סִכְלוּת מְדִיבוֹת

אֲבָל נַפְשׁוֹת בְּנֵי שֵׂכֶל מְשִׁיבוֹת

יְקַשֵּׁר נִיב לְשׁוֹנִי מַעֲדַנּוֹת

תְּבוּנוֹת מָלְאוּ תֵבֵל תְּנוּבוֹת.

וַיַּעַן הַחֲמִישִׁי וַיֹּאמַר:

נְהַר הַשִּׁיר בְּרוּחַ פִּי אֲבַקֵּעַ

וְאֶדְלַח נַחֲלֵי מֵימָיו וְאֶרְקַע.

וְאֶתְפֹּר מַחְלְצוֹת סוּת הַמְּלִיצוֹת

בְּחוּט מְשַׂרְשְׁרוֹת נִיבֵי מְרֻקָּע.

וְאִלּוּ יִזְכְּרוּ שִׁירֵי עֲלֵי יָם —

אֲזַי יִיבַשׁ, וְעַל הָאֵשׁ וְתִשְׁקַע.

וְשִׁיר בִּלְתִּי כְּמוֹ בֶגֶד מְטֻלָּא

וּמַאֲמָרָיו כְּנוֹד צָרוּר מְבֻקָּע.

מְלִיצִים חוֹשְׁקִים אוֹתוֹ וְנַפְשָׁם

בְּשִׁיר יַלְדֵי זְמַן תָּקוּץ וְתֵקַע.

וְזִיו מִלָּיו בְּהַר נִשְׁפֶּה כְּדֶגֶל

וְכִזְבוּל אָהֳלוֹ רָקַע וְתָקַע.

וְגִבּוֹרֵי קְרָב הֵתֵז בְּחַרְבּוֹ

וְשָׂם אוֹתָם לְעֵין שֶׁמֶשׁ וְהוֹקַע.

וְהִתִּיר הַמְּלִיצוֹת הָאֲסוּרוֹת

בְּעֵת שׁוֹפַר דְּרוֹר הֶעֱבִיר וְתָקַע.

וַיַּעַן הַשִּׁשִּׁי וַיֹּאמַר:

לְשִׁירֵי הַזְּמַן יָדוֹ יְנוֹפֵף
וְהַגַּלְגַּל לְשַׁעְטָתוֹ יְרוֹפֵף.

כְּנָהָר גָּבְרוּ מֵימֵי פְּלָגָיו
וְהוּא חוֹצֶה עֲדֵי צַוָּאר וְאוֹפֵף.

בְּלִי רֶגֶל יְמַדֵּד הָעֲמָקִים
וְלִשְׁחָקִים בְּלִי כָנָף יְעוֹפֵף.

יְשַׂמַּח כָּל קְשֵׁה לֵבָב וְזָעֵף
עֲדֵי כִי יִהְיֶה הוֹלֵךְ וְטוֹפֵף.

וְלוּ סַהַר יְהִי רוֹאֶה מְאוֹרוֹ
לְרַגְלָיו רֹאשׁ יְהִי מַשְׁפִּיל וְכוֹפֵף.

וְעֵת בּוֹ אִישׁ עֲלֵי כִנּוֹר יְתוֹפֵף
יְשַׂמַּח דַּל בְּמַר עַל לֵב יְתוֹפֵף.

לְדוֹדִים הוּא צְרִי אַךְ לֵב מְשַׂנְאִים
בְּאַף נוֹשֵׁךְ כְּמוֹ שָׂרָף מְעוֹפֵף.

יְחוֹפֵף הַיְקָר עָלָיו אֲבָל הוּא

עֲלֵי הַבִּין וְהַשֵּׂכֶל יְחוֹפֵף.

וַיַּעַן הַשְּׁבִיעִי וַיֹּאמַר:

לְשׁוֹן הַשִּׁיר תְּחַוֶּה מִפְעֲלוֹתַי

וּפִי הָעֵט יְסַפֵּר נִפְלְאוֹתַי

לְבָבִי עַל גְּלִיל שַׁחַק יְסוֹבֵב

תְּמַהּ אֵיךְ מַחְשְׁבוֹתַי נוֹשְׂאוֹתַי.

אֲנִי מִשְׁכָּן וְהַחָכְמוֹת קְרָסָיו

וְיַד שֵׂכֶל תְּקַשֵּׁר לֻלְאוֹתַי.

אֲנִי מָעוֹז וּמִגְדָּל עֹז לְכָל בִּין

וְאוּלָם הַחֲמוּדוֹת צוֹבְאוֹתַי.

אֲנִי כֶתֶם וְלֹא נִמְצָא לְכָל אִישׁ

אֲבָל נַפְשׁוֹת חֲכָמִים מוֹצְאוֹתַי.

גְּבוּלִי עַל מְכוֹן הַר הַתְּבוּנוֹת

וְעַד יָם הַמְּלִיצוֹת תוֹצְאוֹתַי.

אֲנִי כַחֵץ יְפַלַּח לֵב חֲסַר לֵב

לְזֹאת נַפְשׁוֹת כְּסִילִים שׂוֹנְאוֹתַי.

וְלִי שִׁירוֹת בְּלִי כָנָף יְעוּפוּן

וְיַגִּידוּ בְלִי פֶה נוֹרְאוֹתַי.

אָמַר הַמַּגִּיד: וְכַאֲשֶׁר הֵרִיקוּ כְלֵיהֶם. וְהִצִּיקוּ מִלֵּיהֶם. אָמַר חֶבֶר הַקֵּינִי לָהֶם: דְּעוּ כִּי שִׁיר כֻּלְּכֶם שָׁוֶה. וְנִיבְכֶם נֶחְמָד וְנָאוֶה. יָאִיר חֲשֵׁכִים אִם יְגַלֶּה מֵעַל פָּנָיו מַסְוֶה. כְּאִלּוּ כֻלְּכֶם חֲלֵב חָכְמָה אַחַת יְנַקְתֶּם. וּמֵהַרְרֵי טֶרֶף יַחַד זִנַּקְתֶּם. הָאֶחָד מִכֶּם עֲדִי מְלִיצִים יִבְלֹם. וְהַשֵּׁנִי אַדֶּרֶת הָאֶדֶר יִגְלֹם. וְהַשְּׁלִישִׁי רָקַח הָרֵיקִים יַהֲלֹם. וְהָרְבִיעִי יָשִׁיב כְּאַבְנֵי גִיר אַבְנֵי יַהֲלֹם. וְהַחֲמִישִׁי יַבְהִיל הַלְּבָבוֹת בְּהָקִיץ וּבַחֲלוֹם. וְהַשִּׁשִּׁי מְשָׁחוּהוּ לְמֶלֶךְ עַל עֵילוֹם. וְהַשְּׁבִיעִי נָתַן לוֹ הַשִּׁיר בְּרִיתוֹ שָׁלוֹם.

אָמַר הַמַּגִּיד: וַיֶּחֱרַד לִבִּי עֲלֵיהֶם. וְלֹא יָדַעְתִּי עַל אֵיזֶה דָבָר אֶתְמַהּ בֵּינֵיהֶם. אִם לְנִפְלְאוֹת שִׁירֵיהֶם. אוֹ לִמְלִיצוֹת חֶבֶר הַקֵּינִי מוֹרֵיהֶם. וְנִפְרַדְתִּי מֵהֶם. וְלִבִּי עִמָּהֶם.

תחכמוני – שַׁעַר שְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

בְּסִפּוּר הַסּוֹחֵר לָאוֹרֵחַ מֶמְשַׁלְתּוֹ . וּבְהַרְאוֹתוֹ אֶת עֹשֶׁר גְּדֻלָּתוֹ

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: הָיִיתִי נוֹסֵעַ מִמַּחֲנַיִם . לְהַר אֶפְרַיִם . וּבְעוֹדִי בְ תוֹךְ הָעִיר מְסוֹבֵב בִּדְרָכֶיהָ . וּמְשׁוֹטֵט בְּמַהֲלָכֶיהָ . רָאִיתִי אִישׁ עוֹמֵד לְשַׁעַר בֵּיתוֹ וְהוּא סַר וְזָעֵף . יָגֵעַ וְיָעֵף . וְקָרַבְתִּי אֵלָיו וְאָמַרְתִּי לוֹ: מַה לְּךָ נֶעֱצָב . וּמַדּוּעַ אַתָּה לְבַדְּךָ נִצָּב . אָמַר לִי: אֲרוּרָה הַתַּאֲוָה, אֲשֶׁר תָּשִׁיב בְּעָלֶיהָ לְדַאֲוָה . אָמַרְתִּי: הוֹדִיעֵנִי מַה מְּצָאֲךָ . וְהַמִּקְרֶה אֲשֶׁר קְרָאֲךָ . אָמַר: קְרָאַנִי הַיּוֹם אִישׁ מִן הַסּוֹחֲרִים לְבֵיתוֹ . וַיְבִיאֵנִי לִסְעֻדָּתוֹ . וּבְעוֹדִי הוֹלֵךְ אִתּוֹ . הֵחֵל לְסַפֵּר לִי רֹב עָשְׁרוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ . וְהַיֳּפִי אֲשֶׁר לְאִשְׁתּוֹ. וַיֹּאמֶר לִי: תֵּדַע אֲדוֹנִי כִּי אֲבוֹתַי הָיוּ מֵאֲצִילֵי אֶרֶץ הַנְּקוּבִים . וְרָאשֵׁי הַנְּדִיבִים . וְהָאֵל חָנַן לְאָבִי עֹשֶׁר וְכָבוֹד . וּגְדֻלָּה וָהוֹד. נוֹלַדְתִּי לוֹ אֲנִי בְּמַזָּל נָאֶה . וְהָיִיתִי נֶחְמָד לְמַרְאֶה . וְכַאֲשֶׁר גָּדַלְתִּי . דֶּרֶךְ תְּבוּנוֹת לָמַדְתִּי . וּמִכָּל מְלַמְּדֵי הִשְׂכַּלְתִּי . עַד כִּי חֲכָמִים סִכַּלְתִּי.

וְנָתַן לִי אָבִי אִשָּׁה מִבְּנוֹת הַשּׁוֹעִים . וְהַשָּׂרִים הַיְּדוּעִים . וְהַנַּעֲרָה יָפָה בְּצוּרָתָהּ וּפָנֶיהָ . וְיֶתֶר עִנְיָנֶיהָ . וְכִמְנוֹרָה תָּאִיר מִשְׁכָּנֶיהָ . וְהִיא שִׂמְחַת בַּעְלָהּ וּשְׁכֵנֶיהָ . חֵי נַפְשְׁךָ, אֲדוֹנִי אִלּוּ תִּרְאֶה אוֹתָהּ בְּעִסְקֵי בֵיתָהּ מִתְעַסֶּקֶת . וְהִיא מְמַהֶרֶת וְלֹא מִתְאַפֶּקֶת . וְסוֹבֶבֶת עַל הַטִּירָה וְעַל

הַדִּירָה . וּמִן הַדִּירָה אֶל הַבִּירָה . וְיוֹשֶׁבֶת בֵּין תַּנּוּר וְכִירַיִם . וְשׁוֹכֶבֶת בֵּין שְׁפַתַּיִם . וְשַׁחֲרוּת הֶעָשָׁן עַל לִבְנַת פָּנֶיהָ . וְעַל יְפִי עֵינֶיהָ . תֹּאמַר אַשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר הִיא יוֹשֶׁבֶת אֶצְלוֹ . וְאַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ . וְלֹא הֶחֱרִישׁ לְדַבֵּר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַד צָלְלוּ אָזְנַי לְקוֹלוֹ. וְכַאֲשֶׁר בָּאנוּ לְשַׁעַר בֵּיתוֹ אָמַר לִי: רְאֵה, אֲדוֹנִי זֶה הַשַּׁעַר וּמִסְגְּרוֹתָיו . וּפִתּוּחֵי דַלְתוֹתָיו . וּבַדָּיו וְטַבְּעוֹתָיו . וְלוּחוֹת בְּרוֹשָׁיו . וְצִירֵי קְרָשָׁיו . כַּמָּה הוֹצֵאתִי עָלָיו מֵהוֹנִי . וְכִלִּיתִי בוֹ כֹּחִי וְאוֹנִי . עַד אֲשֶׁר עֲשִׂיתִיהוּ נָאֶה . כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר אַתָּה

רוֹאֶה. אַחֲרֵי כֵן בָּאנוּ אֶל הֶחָצֵר וַיֹּאמֶר לִי: רְאֵה, אֲדוֹנִי, זֹאת הֶחָצֵר וְקִירוֹתֶיהָ. מַה יְּדִידוֹת טִירוֹתֶיהָ. וּמַה טֹּבוּ מִשְׁכְּנוֹתֶיהָ. כִּי הִיא מִבְחַר הַחֲצֵרִים. וְסָבִיב לָהּ בָּתֵּי הַסּוֹחֲרִים. אֲבָל אֵין בְּכֻלָּם יָפָה מִמֶּנָּה. וְלֹא חָצֵר אֲשֶׁר תַּעַרְכֶנָּה. שִׂים לִבְּךָ, אֲדוֹנִי, לָזֶה הָאוּלָם מַה טּוּבוֹ. וּרְאֵה הַחַלּוֹנִים אֲשֶׁר בּוֹ. וְשִׂים עֵינֶיךָ עַל יְפִי הַקִּירוֹת וְהַקּוֹרוֹת. וְהַבִּירוֹת וְהַטִּירוֹת. וְהַשְּׂכִיּוֹת וְהָעֲלִיּוֹת. וּפִתּוּחֵי הַמַּשְׂכִּיּוֹת. עֲשׂוּיִים בְּמִינֵי צְבָעִים. לְאַרְבַּעַת רְבָעִים. כְּעֵינַיִם בַּפּוּךְ קְרוּעִים. וְקָלַע עֲלֵיהֶם הַיָּפִי קְלָעִים. וּמִקְלַעַת פְּקָעִים. רְאֵה אֲדוֹנִי גֻּלּוֹת הַמַּיִם הַחֲמוּדִים. וּרְאֵה הָאֲרָיוֹת עַל שְׂפָתָם עוֹמְדִים. וּמִפִּיהֶם נוֹזְלֵי מַיִם עוֹלִים וְיוֹרְדִים. בָּהֶם חַיֵּי נְפָשִׁים. וְשִׂמְחַת אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים. אַחֲרֵי כֵן בָּאנוּ אֶל הַבַּיִת וַיֹּאמֶר לִי:

רְאֵה אֲדוֹנִי אֵלּוּ הַחֲדָרִים הַיָּפִים. עֲשׂוּיִים בְּטוּרֵי זָהָב צְרוּפִים. וְעַל רִצְפַּת בַּהַט רְצוּפִים.

וְשָׁמָּה מִטָּתִי. וַחֲדַר רַעְיָתִי. וְאִלּוּ תִרְאֶה אוֹתִי שׁוֹכֵב לְבַדִּי. וְאִשְׁתִּי לְצִדִּי. וּלְחָיֶיהָ נֵר לְעֵינַי. וּזְרוֹעֶיהָ חֲגוֹר מָתְנַי. וּשְׂפָתֶיהָ מַעֲדַנַּי. וְהִיא מְנַשֶּׁקֶת וּמְחַבֶּקֶת. וְעָלַי מִתְרַפֶּקֶת. וְאֵינֶנָּה מִתְאַפֶּקֶת. עַד כִּמְעַט תִּשָּׁבֵר הַמַּפְרֶקֶת. תָּמְהוּ רַעְיוֹנֶיךָ לָזֶה הַחִבּוּר הַנָּאֶה. וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה. אַחַר כָּל זֶה הַצַּעַר. קָרָא אֶל הַנַּעַר. לְהָבִיא הַשֻּׁלְחָן. וְכַאֲשֶׁר הֱבִיאָהוּ. וּלְפָנָיו עֲרָכָהוּ. אָמַר לִי: רְאֵה אֲדוֹנִי זֶה הַשֻּׁלְחָן וְעִנְיָנוֹ. וּרְאֵה מַצָּבוֹ וְכַנּוֹ. וּבַדָּיו וּמִסְגְּרוֹתָיו. וְאַרְבַּע פַּעֲמוֹתָיו. עֲשִׂיתִיהוּ מִכָּל עֲצֵי בְשָׂמִים. כִּי לֹא יִרְקַב לְעוֹלָמִים. וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ: הַגֵּשׁ הַמַּיִם. לִרְחֹץ הַיָּדַיִם. וְכַאֲשֶׁר הֵבִיא כְּלֵי הַמַּיִם. אָמַר לִי: רְאֵה אֲדוֹנִי זֶה הַמִּזְרָק. כְּאִלּוּ מִזָּהָב הוּרַק. אוֹ מִכֶּתֶם אוֹפִיר הוּצַק. גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם. יָכִיל מִן הַמַּיִם. כְּבֵית סָאתַיִם. שִׂים לִבְּךָ אֲדוֹנִי לְאֵלּוּ הַמַּיִם. כִּי תַאֲוָה הֵם לָעֵינַיִם. כְּאִילוּ הֵם דְּמָעוֹת יְצוּקִים. מֵעֵינֵי חוֹשְׁקִים. זַכִּים וְצַחִים. כִּבְדֹלָחִים לַחִים. וּכְחוּטֵי כֶסֶף נִגָּרִים. וּכְשֶׁלֶג קָרִים. מִנְּהַר פְּרָת שְׁאָבוּם. וּבִכְלֵי שֹׁהַם כָּל הַלַּיְלָה עֲזָבוּם. וּבַבֹּקֶר דָּמוּ לְשִׁכְבַת הַטַּל. בְּעֵת עַל לְחִי שׁוֹשַׁן יִזַּל. וַיֹּאמֶר אֶל הַנַּעַר: קַח הַמִּזְרָק בִּימִינֶךָ. לָצֶקֶת מַיִם עַל יְדֵי אֲדוֹנֶיךָ. וְכַאֲשֶׁר בָּא הַנַּעַר אָמַר לִי: שִׂים לִבְּךָ אֲדוֹנִי עַל זֶה הַנַּעַר וְצוּרָתוֹ. וְנֹעַם קוֹמָתוֹ. וְשַׁחֲרוּת קְוֻצּוֹתָיו. וְאֹדֶם

שְׂפָתָיו . וְזֹהַר יָפְיוֹ וְשׁוֹשַׁן לְחָיָיו . וְרִקְמַת פָּנָיו . וְלִבְנַת שִׁנָּיו . וְשַׁחֲרוּת עֵינָיו . כְּאִלּוּ לֶחְיוֹ עֲרוּגָה . עֲשׂוּיָה בַּמְּחוּגָה . וּבַשּׁוֹשַׁנִּים סוּגָה . וּבְחוּטֵי שְׁנִי תוֹלַעַת אֲרוּגָה . תָּסִיר מִלִּבְּךָ תוּגָה . שׁוֹטַטְתִּי אַחֲרָיו בְּאַפְסֵי עוֹלָם . וּקְנִיתִיהוּ בְּאֶרֶץ עֵילָם . וְכִלְבָבִי

מְצָאתִיהוּ . וּבִרְצוֹן נַפְשִׁי פְּגַשְׁתִּיהוּ . יַשְׂכִּיל לְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה . וּבְטֶרֶם אֶקְרָאֵהוּ יַעֲנֶה .

יֵלֵךְ בְּדַרְכִּי . וְיָבִין כָּל צָרְכִּי . וְכָל אֲשֶׁר מֵאֱלֹהַי שָׁאַלְתִּי . אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי .

וְכַאֲשֶׁר צָלְלוּ אָזְנַי לְרֹב דְּבָרָיו אָמַר לְנַעֲרוֹ: לֵךְ וְהָבֵא הַמַּטְעַמִּים הַנְּעִימִים . וְהַמַּאֲכָלִים הַמְבֻשָּׁלִים . וְהַטְּלָאִים הַצְּלוּיִים . וְהַשְּׁמָנִים הַמְמֻחָיִם . כִּי גָדוֹל הָרָעָב וְהַצַּעַר . וּכְלֵי קֶרֶב הַבֶּטֶן שׁוֹת שָׁתוּ הַשַּׁעַר .

אָמַר הַמַּגִּיד: וָאֹמַר בְּלִבִּי, הִנֵּה כָּל הַדְּבָרִים דִּבֵּר וְעוֹד הַמַּאֲכָלִים לֹא בָאוּ . וְנִשְׁאַר לוֹ לְסַפֵּר הַלֶּחֶם וּנְעִימָתוֹ . וְהַקֶּמַח וּתְבוּאָתוֹ . וְהָרֵחַיִם אֲשֶׁר טְחָנוּהוּ . וּבְאֵי זֶה נָפָה הֱנִיפוּהוּ . וְהַתַּנּוּר אֲשֶׁר בּוֹ אָפוּהוּ . וְהָעֵצִים בְּאֵי זֶה יַעַר נֶחְטְבוּ . וְהַגַּרְזֶן אֲשֶׁר בּוֹ נֶחְצְבוּ . וְהַבָּשָׂר מֵאֵי זֶה נִלְקַח .

וְהַמֶּרְקָחוֹת אֲשֶׁר בָּהֶן נִרְקַח . וְהַמַּטְעַמִּים וְטַעְמָם . וְהַתַּבְשִׁילִים וְנָעֳמָם . וְהַתְּבָלִין וְרֵיחָם . וְהַבְּשָׂמִים וְרָקְחָם . וְעוֹד נִשְׁאָר לְסַפֵּר הַמַּחְתּוֹת וְהַסִּפּוֹת . וְהַכֵּלִים וְהַכַּפּוֹת . וְהַיָּעִים וְהַסִּירוֹת . וְהַקְּדֵרוֹת וְהַקְּעָרוֹת . וּכְלֵי הַנְּחֹשֶׁת . וְהַמַּחֲבַת וְהַמַּרְחֶשֶׁת . וְהַפָּרוּר וְהַקַּלַּחַת . וְהַצַּפַּחַת וְהַצַּלַּחַת . וְכָל זֶה לֹא יַשְׁלִים בְּכַמָּה שָׁנִים וְיָמִים . וְלֹא עַד דּוֹרוֹת עוֹלָמִים . וְנִשְׁמַטְתִּי מִיָּדוֹ בְּרָב-כֹּחַ . וּמִהַרְתִּי לִבְרֹחַ . וְאָמַרְתִּי לוֹ: יֶשׁ לִי צֹרֶךְ בְּבֵיתִי אֵלֵךְ וְאֶעֱשֶׂנּוּ . וְאָשׁוּב בְּעֵת אַשְׁלִימֶנּוּ. וַיֶּחֱזֶק בִּי וּמְשָׁכַנִי . וְאֶל בֵּית הַכִּסֵּא הֱבִיאַנִי . וְאָמַר: לֹא יִתָּכֵן שֶׁתֵּצֵא . עַד תִּרְאֶה בֵּית הַכִּסֵּא . כִּי בוֹ יִשְׁלַם הַמַּעֲשֶׂה . וַיֹּאמֶר לִי: רְאֵה אֲדוֹנִי מַה יָּפְיוֹ מַה טּוּבוֹ . וּרְאֵה כִּיּוֹר הַמַּיִם אֲשֶׁר בּוֹ . וְרִצְפַּת בַּהַט וָשֵׁשׁ אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ . וְאִם יֵלֵךְ זְבוּב עָלֶיהָ . תִּמְעַד רַגְלוֹ בְּמַעְגָּלֶיהָ . תִּתְאַוֶּה נַפְשְׁךָ לֶאֱכֹל בָּהּ . מֵרֹב יָפְיָהּ וְטוּבָהּ . אָמַרְתִּי לוֹ: אֱכֹל בְּשִׂמְחָה אֲדוֹנִי . כִּי הַכֹּל בָּא בְחֶשְׁבּוֹנִי . וּבֵית הַכִּסֵּא לֹא עָלָה בְרַעְיוֹנִי . וּמִהַרְתִּי

וְלֹא הִתְאַפַּקְתִּי . וְכַצְּבִי מִיָּד נִמְלַטְתִּי . וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרַי לַהֲשִׁיבֵנִי . וְצוֹעֵק בְּקוֹל חֲרָדָה . זְכוֹר וְאַל תִּשְׁכַּח הַסְּעֻדָּה . וְכִשְׁמֹעַ הַנְּעָרִים דְּבָרָיו חָשְׁבוּ כִּי הָיָה מְחָרֵף אוֹתִי בַּאֲכִילָה . וְצָעֲקוּ אַחֲרַי: זְכֹר וְאַל תִּשְׁכַּח הַסְּעֻדָּה . וּבִרְאוֹתִי כִּי כַדְּבוֹרִים סַבּוּנִי . זָרַקְתִּי אֶבֶן עַל אֶחָד מֵהֶם וְטָבְעָה בְּמִצְחוֹ . וְכִמְעַט יָצְאָה רוּחוֹ . וַיִּרוֹצְצוּ אַחֲרַי הַשְּׁכֵנִים . גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים . וּרְדָפוּנִי וְהִשִּׂיגוּנִי . וְנֶאֶסְפוּ עָלַי וְהִכּוּנִי . וְנִמְלַטְתִּי מֵהֶם וְרוּחִי בֵּין שִׁנָּי . וְזֹאת הָיְתָה סְעֻדַּת הַסּוֹחֵר יִזָּכֵור עֲוֹן אֲבוֹתָיו אֶל אֲדוֹנָי.

אָמַר הַמַּגִּיד: וּכְשָׁמְעִי דְבָרָיו צָחַקְתִּי . וּמְלֹא קוֹמָתִי לָאָרֶץ נָפַלְתִּי . וְאָמַרְתִּי לוֹ: חֵי נַפְשְׁךָ אֲדוֹנִי . הַאַתָּה חֶבֶר הַקֵּינִי.

וַיַּעַן וַיֹּאמַר:

אֲנִי חֶבֶר מְלַבֵּב הַלְּבָבוֹת

בְּטוּב מִלַּי וּמַבְהִיל מַחֲשָׁבוֹת.

אֲחַבֵּר מַחְבְּרוֹת חִידוֹת חֲמוּדוֹת

וּמִנֹּפֶת לְחֵךְ שׁוֹמְעִים עֲרֵבוֹת.

וּמֵאֵשׁ נָעֳמִי אֶחְצֹב לְהָבוֹת

וּמִצּוּר נָאֳמִי אֶשְׁלֹף חֲרָבוֹת.

וּכְשָׁמְעִי שִׁירָתוֹ . תָּמַהְתִּי עַל שִׁקְרוּתוֹ . וּמְשָׁכַנִי בְּמֶתֶק אִמְרָתוֹ . וְנִקְשַׁרְתִּי יָמִים רַבִּים בַּעֲבוֹת אַהֲבָתוֹ . עַד נְשָׂאָהוּ הַנְּדוֹד עַל אֶבְרָתוֹ . וְהִכָּנִי בְּשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ.

תחכמוני — שַׁעַר אַרְבָּעִים וְשִׁשָּׁה

יהודה אלחריזי

לתוכן הענינים

סִפּוּר אַנְשֵׁי הַמְּדִינוֹת וּמַעֲלוֹתֵיהֶם. וְחֶסְרוֹנָם וּגְרִיעוּת מִדּוֹתֵיהֶם

נְאֻם הֵימָן הָאֶזְרָחִי: נָסַעְתִּי מֵעֲדִינָה. לְעֵילָם הַמְּדִינָה. וּבְעוֹדִי בִקְצָת הַיָּמִים אֶתְהַלֵּךְ עַל פָּנַי וְאֶצְעַד. וְהִנֵּה אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד. תָּקְעוּ בָעֲרָבָה אָהֳלֵיהֶם. וְנָטוּ מֵחֹם הַשֶּׁמֶשׁ צִלְלֵיהֶם. וּבְעוֹד אֲנִי בְתוֹכָם אֵצֵא וְאָבוֹא. וְהִנֵּה חֶבֶר הַקֵּינִי בָא מִבּוֹא. וְכִרְאוֹתִי פָּנָיו צָהֲלוּ פָנָי. וַיֵּאוֹרוּ עֵינָי. אָמַרְתִּי לוֹ: שָׁלוֹם בּוֹאֶךָ. וּמֵאַיִן מוֹצָאֶךָ. אָמַר: מֵאֶרֶץ גִּלְעָד בִּיאָתִי. וּלְאֶרֶץ עֵילָם מְגַמָּתִי. אָמַרְתִּי: הֲרָאִיתָ קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ כֻּלָּם. אֲשֶׁר בְּמַעֲרָב וּבְמִצְרַיִם וּבְעֵילָם. אָמַר: לֹא שָׂגְבָה קִרְיָה אֲשֶׁר בָּהּ לֹא עָבַרְתִּי. וּמִדּוֹת אֲנָשֶׁיהָ חָקַרְתִּי. אָמַרְתִּי: הַגֶּד-נָא-לִי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר עָבַרְתָּ עֲלֵיהֶם. וּמִדּוֹת הַחֲסִידִים אֲשֶׁר בָּהֶם. וּמַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם. אַחֲרֵי כֵן הוֹדִיעֵנִי עִנְיְנֵי הָרָעִים מֵהֶם. בָּאַחֲרוֹנָה יִסְעוּ לְדִגְלֵיהֶם. אָמַר: יָדוֹעַ תֵּדַע כִּי כָל הַקְּהִלּוֹת אֲשֶׁר רָאִיתִי תְּמִימִים וִישָׁרִים. וּבְמַעֲשֵׂיהֶם מְאֻשָּׁרִים. וְעֹל יִרְאַת שָׁמַיִם עֲלָם. וְצֵל הָעֲנָוָה צִלָּם. אַךְ לֹא כֻלָּם. כִּי רַבִּים מֵהֶם חֲסִידִים בְּמִפְעָלָם. וּקְצָתָם רָעִים בְּמַעֲלָלָם. אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם. וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת לְדֵרְאוֹן עוֹלָם. הֵם נֶחֱלָקִים לִשְׁנֵי מִינִים. כִּשְׁנֵי דוּדָאֵי תְאֵנִים. הַטּוֹבוֹת טוֹבוֹת לֶאֱכֹל וְלִשְׂבֹּעַ. וְהָרָעוֹת לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ. וְהִנֵּה אַזְכִּיר לְךָ הַטּוֹבִים וְהָרָעִים. וְהַנְּבָלִים וְהַשּׁוֹעִים.

לְמַעַן יִהְיוּ מַעֲשֵׂה הַשּׁוֹעִים. מִדּוֹר לְדוֹר קְבוּעִים. וּמַעֲשֵׂה הָרָעִים. מִמִּזְרָח וְעַד יָם יְדוּעִים.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

לִבִּי בְּעֵת בּוֹאֲךָ אֶל גַּן יְקָר כָּל עֵץ
עֹשֶׂה-פְּרִי אוֹתוֹ תַעֲבֹד וְשָׁמַרְתָּ.
רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע בֶּאֱמֶת הֲכִי לֹא הוּא
עֵץ מַאֲכָל אוֹתוֹ תַשְׁחִית וְכָרַתָּ.

וַיַּעַן וַיֹּאמַר: הַגֵּד הֻגַּד לִי בִּימֵי נְעוּרַי כִּי סְפָרַד הָיְתָה תַאֲוָה לָעֵינָיִם. וְאוֹרָהּ כַּשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמָיִם. וְרֶקַח עֲפָרָהּ מוֹר אַפַּיִם. וְטַעַם מִגָדֶיהָ כִּדְבַשׁ לַמַּלְקוֹחַיִם. וַאֲוִירָהּ חַיֵּי נְשָׁמוֹת. וְאַדְמָתָהּ מִבְחַר אֲדָמוֹת. וְהִיא זֹהַר הַנְּפָשִׁים. שִׂמְחַת אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים. וּפִרְחֵי גַּנֶּיהָ כְּכוֹכְבֵי הַשְּׁחָקִים. וְאַרְצָהּ חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים. וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ הַתְּשׁוּקָה. הַחֲשׁוּקָה. לִרְקֹעַ תְּלָמִים. וְלִקְרֹעַ אֲגַמִּים וְיַמִּים. וְהָלַכְתִּי מִדְבָּרִים. וּבָקַעְתִּי מִשְׁבָּרִים. וְעָבַרְתִּי מַעֲבָרִים. וְשַׂמְתִּי לִסְפָרַד מְגַמָּתִי. מֵאַדְמָתִי. וְכַאֲשֶׁר בָּאתִי אֵלֶיהָ. וְחָנִיתִי בִגְבוּלֶיהָ. שָׁאַפְתִּי מוֹר אֲהָלִים מִבֵּין אֹהָלֶיהָ. וּמָצָאתִי הַשְּׁבָחִים מְעַטִּים בְּטוּב מַעֲלָלֶיהָ. וְהַלְּשׁוֹנוֹת קְצָרוֹת בְּרֹב מַעֲלָלֶיהָ. וְשׁוֹטַטְתִּי בָהּ מִפִּנָּה

לְפִנָּה. וּמִמְּדִינָה לִמְדִינָה. וְעָבַרְתִּי בְּאַרְצוֹת הַיִּשְׁמְעֵאלִים. וּמִשָּׁם יָצָאתִי לְאַרְצוֹת הָעֲרֵלִים. אֲשֶׁר שָׁם יִשְׁכְּנוּ הַיִּשְׂרְאֵלִים. וּבָאתִי אֶל עִיר הַנְּסוּכָה. הִיא טוּלִיטוּלָה עִיר הַמְּלוּכָה. אֲשֶׁר לְבוּשָׁהּ חֵן הַמִּשְׂרָה וְהַמּוּסָר עֶדְיָהּ. לְהַרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת יָפְיָהּ. שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ. וְכַמָּה בְתוֹכָהּ טִירָה יְפֵה-פִיָּה. תַּחְפִּיר הַמְּאוֹרִים בְּהוֹד יָפְיָהּ וּצִבְיָהּ. וְכַמָּה בֵּית כְּנֶסֶת בָּהּ. אֲשֶׁר אֵין יְפִי כְּיָפְיָהּ. וְשָׁם כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. וּבְתוֹכָהּ מִזֶּרַע הַקֹּדֶשׁ קְהִלָּה עֲדֵי הַיֹּשֶׁר תַּעְדֶּה. וְרָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה. וּמִמִּבְחַר נְשִׂיאֶיהָ הַנָּשִׂיא רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן הַנָּשִׂיא הַגָּדוֹל רַבִּי יוֹסֵף בֶּן שׁוֹשָׁן זִכְרוֹ לִבְרָכָה. הוּא צִיץ הַנֵּזֶר. וְאֶבֶן הָעֵזֶר. וְשָׁם רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן שׁוֹשָׁן וְהוּא אֶדֶר הַיְקָר. וְשִׂכְלוֹ לֹא נֶחְקַר. וּמִנְּדִיבֵיהֶם מֹשֶׁה בֶּן שׁוֹשָׁן. הַבּוֹנֶה בָּתֵּי מְנוּחוֹת. לְעוֹבְרֵי אֳרָחוֹת. וּמִנְּשִׂיאֵיהֶם רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן אַלְפַכָּאר בּוֹ מִדּוֹת יְקָרוֹת. וּפְעֻלּוֹת מְיֻשָּׁרוֹת. וּמִנְּשִׂיאֵיהֶם הַלֵּוִי רַבִּי מֵאִיר בֶּן טַדְרוֹס אֵין בְּחָכְמָה מִי יַעַרְכֶנּוּ. רַק הוּא גֵאֶה וְגַאֲוָתוֹ תַשְׁפִּילֶנּוּ. וְרַבִּי זִיזָא בֶּן שׁוֹשָׁן יוֹעֵץ נְדִיבוֹת. וְיָם נְדָבוֹת. וְרַבִּי יִצְחָק בֶּן מֵאִיר ן׳ מִיגַשׁ מְקוֹר הַחָכְמָה וְהָעֲנָוָה. וּבוֹ כָּל מִדָּה נָאוָה. וּמֵהֶם רַבִּי יוֹסֵף הַדַּיָּן יָם הַתְּעוּדוֹת. וְאִישׁ חֲמוּדוֹת. וּבֶן דּוֹדוֹ הָרוֹפֵא רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן מֵאִיר כּוֹלֵל הַחָכְמוֹת. וּבַעַל מִדּוֹת טוֹבוֹת וּנְעִימוֹת. וּמִשָּׁם נָסַעְתִּי לְקַלְעַת אִיּוֹב וְשָׁם הָרוֹפֵא רַבִּי יוֹסֵף קַצְטַנְטִינוֹ אִישׁ תְּבוּנָה. וּבַעַל יֹשֶׁר וֶאֱמוּנָה. וּמִשָּׁם הָלַכְתִּי לְעִיר לִירְדָה. וְשָׁם הֶחָכָם רַבִּי יוֹסֵף בָּקִי בְחָכְמַת עֲרָבִים. וְחוֹזֶה בַכּוֹכָבִים. וְשָׁם הַחַזָּן רַבִּי יוֹסֵף אַלְסִיָּד. שִׂכְלוֹ לֹא יִמַּד.

אֲבָל דֶּרֶךְ הַמִּינִים לָמַד. וּמִשָּׁם בָּאתִי לְעִיר בַּרְצְלוֹנָה הִיא עִיר הַנְּשִׂיאִים. וְרָאשֵׁי הַקְּרוּאִים. מֵהֶם הַנָּשִׂיא רַבִּי מָכִיר מַחְפִּיר הַנְּשִׂיאִים בְּמִדּוֹתָיו. וּמַכְלִים הַנְּדִיבִים בְּנִדְבוֹתָיו. וְשָׁם הָיָה מוֹשַׁב אֲדוֹנֵנוּ וּגְאוֹנֵנוּ נְשִׂיא כָל הַנְּשִׂיאִים. אֲשֶׁר מִמַּעֲרָב וְעַד מִזְרָח בְּשֵׁם קוֹרְאִים. רַבֵּנוּ שֵׁשֶׁת עַמּוּד הָעוֹלָם. וִיסוֹד הַחֲסִידִים כֻּלָּם. וְשָׁם הַנָּשִׂיא רַבִּי יִצְחָק בֶּן אָחִיו מְשׁוֹרֵר חָזָק. וְשִׁירוֹ צַח כְּמַרְאֵה הַבָּזָק. וְשָׁם הָיָה הַנָּשִׂיא הַגָּדוֹל רַבִּי שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי מְקוֹר הַחָכְמָה. וְיַם הַמְּזִמָּה. וְלוֹ חֲמִשָּׁה בָנִים. כֻּלָּם חֲכָמִים וּנְבוֹנִים. וְשָׁם הַנָּשִׂיא רַבִּי שְׁאַלְתִּיאֵל דַּרְכּוֹ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה. וּבֶן עֲנָוָה יְתֵרָה. וּבָנָיו מְתוּקִים וַחֲמוּדִים. וּמַעֲשֵׂיהֶם עֲלֵיהֶם מְעִידִים. וְשָׁם הָרוֹפֵא רַבִּי יְהוּדָה בַּר יִצְחָק מַעְיַן הַמְּלִיצוֹת. וּבַעַל מִדּוֹת נִמְרָצוֹת. וְשָׁם הַנָּשִׂיא רַבִּי יַעֲקֹב נֵזֶר הַגְּדֻלָּה. וְכֶתֶר הַתְּהִלָּה. אֲבָל מָאַס הַנְּדָבָה וּמֵאֵן לָבוֹא בְסוֹדָהּ. וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וְנָתַן בְּיָדָהּ. וְלוֹ שְׁנֵי בָנִים בָּהֶם כָּל מִדָּה חֲמוּדָה. שְׁלֹמֹה וִיהוּדָה. וּמִשָּׁם הָלַכְתִּי לְנַרְבוֹנָה וְשָׁם מִנְּשִׂיאֵי בֵית דָּוִד הַנָּשִׂיא רַבִּי לֵוִי נֵזֶר הַמַּמְלָכָה. וְנֵר הַמַּעֲרָכָה. וּמִשָּׁם בָּאתִי לְעִיר בַּלְקִירִי. וְשָׁם הָיָה הַנָּשִׂיא הַגָּדוֹל רַבִּי קְלוֹנִימוּס פְּאֵר הַמְּלָכִים. וַעֲטֶרֶת הַנְּסִיכִים. וְהַנָּשִׂיא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אֲחוֹתוֹ רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו. וְשַׂר חֲמִשָּׁיו. וְשָׁם הַנָּשִׂיא הַמְּעֻלֶּה רַבִּי יִצְחָק הוּא אִישׁ חֲמוּדוֹת. וּמַעְיַן הַתְּעוּדוֹת. וְשָׁם הָיָה הֶחָכָם רַבִּי יְהוּדָה בַּר נְתַנְאֵל הָיָה לוֹ בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מִמְשָׁל וָרַהַב. וּבְפִיהוּ לְשׁוֹן הַזָּהָב. וְלוֹ חֲמִשָּׁה בָנִים. יְסִירוּ שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים. הַגָּדוֹל רַבִּי שְׁמוּאֵל. מְסַכֵּל בְּחָכְמָתוֹ לְמוּאֵל. וְהַשֵּׁנִי

עֶזְרָא. בַּעַל שָׂפָה בְרוּרָה. וְהַשְּׁלִישִׁי יִצְחָק. מַחְפִּיר בְּשִׁירוֹ כּוֹכְבֵי שַׁחַק. וְהָרְבִיעִי יְשַׁעְיָה. לוֹקֵחַ הַתְּכוּנָה לְרַעְיָה. וְהַחֲמִישִׁי נְתַנְאֵל. לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי אָחִיו יוֹאֵל. וּמִשָּׁם בָּאתִי לְמַרְשִׂילְיָה. וְשָׁם הָיָה הַנָּדִיב רַבִּי מֹשֶׁה הַנָּשִׂיא נְשִׂיא הָאָרֶץ. וְעוֹמֵד בַּפָּרֶץ. וְשָׁם הַנָּדִיב רַבִּי יַעֲקֹב פְּקִיד הַמֶּלֶךְ בַּעַל מַעֲשִׂים טוֹבִים. וּפְעָלִים חֲשׁוּבִים. וּמִשָּׁם אָרַחְתִּי דֶּרֶךְ יָם לְאַרְצוֹת מִזְרָח. אֲשֶׁר שָׁם כְּבוֹד ה׳ זָרָח. וּתְחִלָּתָם עִיר אֲלֶכְסַנְדְּרִיָה. וּבָהּ אַנְשֵׁי שֵׂכֶל וְתוּשִׁיָּה. מַרְבִּים צְדָקוֹת. וּמְמַלְּאִים יָדַיִם רֵיקוֹת. וּמְטוֹבֵיהֶם הַכֹּהֵן רַבִּי שִׂמְחָה. מְקַבֵּל כָּל אֹרֵחַ בְּשִׂמְחָה. וְלוֹ בָנִים הֲגוּנִים. מַשְׂכִּילִים וּנְבוֹנִים. וְשָׁם עוֹבַדְיָה סוֹפֵר הַמֶּלֶךְ הוּא מִן הַקָּרָאִים. אֲשֶׁר הוּא רֹאשׁ הַקְּרוּאִים. וּבוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת. וּפְעֻלּוֹת חֲשׁוּבוֹת. וְשָׁם הָיָה רַבִּי הִלֵּל הַנִּכְבָּד בִּבְנֵי עַמּוֹ. וּבְשַׁעַר מְקוֹמוֹ. רַק הָיָה בֵּית נִדְבָתוֹ סָגוּר בְּלִי פוֹתֵחַ. וְאִם יִשְׁאָלוּהוּ לְפָתְחוֹ יֹאמַר כִּי אָבַד הַמַּפְתֵּחַ. וְשָׁם הַחַזָּן רַבִּי צָדוֹק. בְּהוֹד קוֹלוֹ יָדוּשׁ הָרִים וְיָדֹק. וּשְׁמֵי הַתְּבוּנָה נוֹטֶה כַדֹּק. וּמִשָּׁם בָּאתִי בָאֳנִיָּה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְהִיא שְׁתֵּי מְדִינוֹת. הָרִאשׁוֹנָה הִיא צֹעַן מִצְרַיִם הַנְּסוּכָה. וְשָׁם כִּסֵּא הַמְּלוּכָה. וּבְתוֹכָהּ יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי בְנִדְבָתוֹ. וְעַנְוָתוֹ וְיָשְׁרוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ. הוּא הַדַּיָּן רַבִּי מְנַחֵם בֶּן הֶחָסִיד רַבִּי יִצְחָק עַמּוּד הַחֲסִידִים. וִיסוֹד הַמִּפְעָלִים הַנִּכְבָּדִים. יָם הַנְּדָבָה. וּבַעַל נֶפֶשׁ רְחָבָה. וְאַנְשֵׁי הָעִיר הַשֵּׁנִית בָּהֶם אִישׁ אֲשֶׁר הוּא לַיְקָר חוֹתַם תָּכְנִית וְשָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם. הוּא הֶחָכָם רַבִּי אַבְרָהָם. בֶּן רַבֵּנוּ מֹשֶׁה בֶּן מַיְמוֹן זַצַ״ל קָטֹן בְּשָׁנָיו. וְגָדוֹל בְּעִנְיָנָיו. צָעִיר

לְיָמִים. מְסַכֵּל חֲכָמִים. וְאָבִיו הֶעֱלָה אוֹרוֹ לְתוֹעִים בַּאֲפֵלוּתָם. וּלְכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם. כִּי רָאָה הֲמוֹנָם לְמֵי הַתּוֹרָה יִצְמָאוּ. יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר ה׳ וְלֹא יִמְצָאוּ. וְאֵין מַאֲכָל לְפִי הַטָּף. רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף. וַיַּרְא כִּי הַנְּפָשׁוֹת הַזְּמַן הִכְנִיעָן. וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעָן. וְהֵנִיף כָּל הַתַּלְמוּד כְּקֶמַח בִּכְבָרָה. וְלָקַח מִמֶּנּוּ הַסֹּלֶת הַבָּרָה. וְהֵכִין לָעוֹסְקִים בְּעִסְקֵי הַזְּמָן. מַאֲכָל מְזֻמָּן. בְּכָל מַמְתָּק וּמִשְׁמָן. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמָּן. אֲשֶׁר לֹא יִיגְעוּ בוֹ. וְלֹא יִתְעוּ בִנְתִיבוֹ. כִּי הֵסִיר מֵחִבּוּרוֹ שְׁמוֹת הַמְפָרְשִׁים. וְהַדְּרָשׁוֹת וְהַדְּרוּשִׁים. וְהַהַגָּדוֹת וְהַחִדּוּשִׁים. אֲשֶׁר בָּם הָרַעְיוֹנִים מִשְׁתַּבְּשִׁים. עַד הֱשִׁיבוֹ כָל הַתַּלְמוּד בְּאֹרַח סְלוּלָה. וְהֶעֱבִיר קוֹל בְּכָל הַגּוֹלָה. בּוֹאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרוֹתָיו בִּתְהִלָּה. וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה. נוֹעֲדוּ כָל אִישׁ עַז וְקָשֶׁה. וְכָל כְּסִיל פִּיהוּ פָּעַר. בִּסְפָרַד וְצָרְפַת וְאֶרֶץ הַצְּבִי וְשִׁנְעָר. וַיִּוָּעֲצוּ לְהָשִׁיב עַל חִבּוּרוֹ דְּבָרִים רֵקִים. וְעִנְיָנִים צְנוּמִים דַּקִּים. וּפָרְצוּ גֶּדֶר גְּדָרוּ הַתְּמִימִים. שׁוּעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים. וְאִלּוּ דִבְּרוּ בְּפָנָיו. נָמַסּוּ כַּדּוֹנַג בְּאֵשׁ חֲרוֹנָיו. וּבָרְחוּ מִלְּפָנָיו. כְּמוֹ הַטְּלָאִים מִן הַכְּפִירִים. אוֹ הַצִּפֳּרִים מִן הַנְּשָׁרִים. וְצָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמֵימָיו הָאַדִּירִים. אֲבָל כָּל אִישׁ בִּהְיוֹתוֹ לְבַדּוֹ יַחְשֹׁב כִּי אֵין לוֹ בְחָכְמָתוֹ שֵׁנִי. וְהַחַלָּשׁ יֹאמַר גִּבּוֹר אֲנִי.

וְהַחַלָּשׁ בְּעֵת יִהְיֶה בְּבֵיתוֹ

יְגַלֶּה אֶת גְּבוּרָתוֹ לְאִשְׁתּוֹ.

וְעֵת אֶל-הַקְּרָב יִגַּשׁ וְיִקְרַב —

אֲזַי תִּתְגַּל כְּלִמָּתוֹ וּבָשְׁתּוֹ.

וּמֵאֲצִילֵיהֶם הֶחָסִיד הַנִּכְבָּד הַשַּׂר הַנַּעֲלֶה רַבִּי יוֹסֵף בֶּן הַשַּׂר הַגָּדוֹל רַבִּי עוֹבַדְיָה הָיָה אָבִיו מִבְחַר הַנְּסִיכִים. וְאָמוּן בְּחֵיק הַמְּלָכִים. וְהַבֵּן אֵין עֲרֹךְ אֵלָיו. בְּצִדְקָתוֹ וְכִשְׁרוֹן מִפְעָלָיו. וּמִשָּׁם נָסַעְתִּי אֶל יְרוּשָׁלַיִם. וְנִפְתְּחוּ לִי הַשָּׁמַיִם. וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. וַיִּפְגְּעוּ בִי מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. הֵם חֲסִידֵי עֶלְיוֹן. הַבָּאִים מֵאֶרֶץ צָרְפַת לִשְׁכֹּן בְּצִיּוֹן. וּבְרֹאשָׁם הָרַב הֶחָסִיד רַבִּי יוֹסֵף בֶּן הָרַב רַבִּי בָרוּךְ. יְהִי לֵאלֹהָיו בָּרוּךְ. וְאָחִיו הֶחָכָם רַבִּי מֵאִיר. בְּנֵר שִׂכְלוֹ חֲשֵׁכִים מֵאִיר. וְשָׁם מִן הָאַשְׁקְלוֹנִים קְהִלָּה מְעֻלָּה. וּבְרֹאשָׁם הַשַּׂר רַבִּי סְעַדְיָה אִישׁ יְמִינִי וְהוּא מַשְׂכִּיל וְנֶחְמָד. וְשִׂכְלוֹ לֹא יִמַּד. וְשָׁם מִן הַמַּעֲרָבִים קְהִלָּה חֲשׁוּבָה וְטוֹבָה. וּבְרֹאשָׁם רַבִּי אֵלִיָּה הַמַּעֲרָבִי. הוּא בַעַל חֲסָדִים. וּמַרְבֶּה צְדָקוֹת לִמְרוּדִים. אֲבָל יָצְאוּ עָלָיו דִּבּוֹת גְּדוֹלוֹת וְרַבּוֹת. בְּמַעֲשִׂים רָעִים וַעֲבֵרוֹת. וּפְעֻלּוֹת מְכֹעָרוֹת. וְהָאֵל יוֹדֵעַ הַנִּסְתָּרוֹת. וּמִשָּׁם בָּאתִי לְעַכּוֹ. וְלֹא רָאִיתִי כָהֵם מִהְיוֹתִי וְעַד כֹּה. כִּי כֻלָּם רֵיקִים עַמֵּי אָרֶץ. אֵין בָּהֶם גּוֹדֵר גָּדֵר וְעוֹמֵד בַּפָּרֶץ. וּמִשָּׁם הִתְהַלַּכְתִּי בְּכָל גְּבוּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְעָבַרְתִּי עַל צְפַת וּמָצָאתִי שָׁם בְּחִיר הָאֵל. שַׂר וְגָדוֹל מְיַשֵּׁר כָּל עָקֹב. צָדוֹק הַצַּדִּיק רֹאשׁ

יְשִׁיבַת גְּאוֹן יַעֲקֹב. אֲבוֹתָיו הָיוּ רָאשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת. וְיָם הַנְּדָבוֹת. וּבַעֲלֵי הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת. רַק אֲפָפוּהוּ צָרוֹת רַבּוֹת. וְהִתְגַּלְגְּלוּ עָלָיו סִבּוֹת. וְהוּרַד מִכִּסְאוֹ אַחֲרֵי מָלַךְ. וְהוּרַק מִכְּלִי אֶל כְּלִי וּבַגּוֹלָה הָלַךְ. אֲבָל עָמַד טַעְמוֹ בוֹ מָתוֹק בְּלִי מָר. וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר. וְאִם טוֹבָתוֹ סָרָה. מִשְׂרָתוֹ לֹא חָסָרָה. וְהָאֵל אֲשֶׁר בְּאֵלֶּה הַתְּלָאוֹת נִסָּהוּ יַחֲבֹשׁ שִׁבְרוֹ וְחִילוֹ. וְשָׁב וְרָפָא לוֹ.

וָאֶשָּׂא מְשָׁלִי וָאֹמַר:

תְּעוּדָה סָר צִלָּהּ וְלִשְׁאוֹל שַׁח דִּגְלָהּ

וְיָמִים בָּגְדוּ בָהּ וְהִכְבִּידוּ עֻלָּהּ.

אֲבָל נִבְטַח כִּי אֵל יְחַדֵּשׁ אוֹר הִלָּהּ

וְתוֹרָה חוֹזֶרֶת לְאַכְסַנְיָא שֶׁלָּהּ.

וּמִשָּׁם בָּאתִי לְדַמֶּשֶׂק וְשָׁם אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים. וְעוֹלִים בְּמַעֲלוֹת גְּבוֹהִים. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם קָשִׁים וְרָעִים. בַּעֲלֵי מַעֲשִׂים גְּרוּעִים. נִמְצְאוּ בָם אַנְשֵׁי יֹשֶׁר וַעֲנָוָה. וְאוֹסְפֵי כָל מִדָּה נָאוָה. וּבְעֵת חֲסִידוּתָם בָּחַנְתִּי. אָמַרְתִּי אָכֵן יֵשׁ ה׳ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי. וּמִבְחַר כָּל גְּדוֹלֵיהֶם. וְרֹאשׁ אֲצִילֵיהֶם. כֶּתֶר הַקְּהִלּוֹת. וְנֵזֶר הַתְּהִלּוֹת. הָרוֹפֵא הַגָּדוֹל רַבִּי מֹשֶׁה בַּר צְדָקָה. עַמּוּד הַחֲסִידִים. וּמִגְדַּל עֹז לַיְּהוּדִים. הָעוֹמֵד לִפְנֵי עַמֵּנוּ בַּפָּרֶץ. וְאִישׁ אֵין כָּמוֹהוּ בָּאָרֶץ. וְאִלּוּ הֶחֱרַשְׁתִּי מִמַּהֲלָלָיו.

שִׁבְּחוּהוּ פְּעָלָיו. מַעֲלָלָיו יָעִידוּ עָלָיו. כַּמָּה מְרוּדִים הוֹשִׁיעַ. וְכַמָּה נוֹדְדִים הִרְגִּיעַ. וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה הִשְׂבִּיעַ. וְהִצִּיל לְקוּחִים לַמָּוֶת. וְחִלֵּץ מָטִים לַהֶרֶג וְהֶחֱיָה יוֹרְדִים אֶל חַדְרֵי מָוֶת. וְהִשְׂבִּיעַ כָּל בְּנֵי הַדּוֹר בִּנְדָבָה. וּבְכָל מִדָּה טוֹבָה.

וָאֶשָּׂא מְשָׁלִי וָאֹמַר:

תִּקְצַר לְשׁוֹנִי לְסַפֵּר רֹב חֲסָדָיו בְּעֵת

אֶחְשֹׁב בְּפֶלֶס אֲמָרֵי מַהֲלָלָיו שְׁקוֹל.

יַקְשִׁיב אֱלֹהִים לְשַׁוְעָתוֹ בְּקָרְאוֹ. וְעֵת

מֹשֶׁה יְדַבֵּר אֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל.

וְשָׁם הַנָּשִׂיא רַבִּי יֹאשִׁיָּה בֶּן יִשַׁי נְשִׂיא גָּלֻיּוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל כֶּתֶר הַנִּכְבָּדִים. וּבַעַל מַעֲשִׂים נֶחֱמָדִים. אוֹסֵף הַמִּדּוֹת הַחֲמוּדוֹת. וּבְכָל תֵּבֵל מְדֻבָּר בּוֹ נִכְבָּדוֹת.

וָאֶשָּׂא מְשָׁלִי וָאֹמַר:

נְשִׂיאוּת נִבְרְאָה אֶצְלוֹ לְעֵזֶר

וְצֶלֶם הַיְקָר נִבְרָא בְצַלְמוֹ.

וְרוּחוֹ שָׁם בְּפִגְרֵי הַתְּהִלּוֹת

עֲדֵי כִּי קָרְבוּ עֶצֶם לְעַצְמוֹ.

וּשְׁאָר קְהַל דַּמֶּשֶׂק חֲסִידִים וַהֲגוּנִים. רַק יֵשׁ בֵּין הַפְּנִינִים. אֲבָנִים. וְתוֹךְ הַשּׁוֹשַׁנִּים. קִמְּשׁוֹנִים. וּבֵין הַצַּדִּיקִים. מַזִּיקִים. וְתוֹךְ הַקְּדוֹשִׁים קְדֵשִׁים. וּבְתוֹךְ הַסֹּלֶת. פְּסֹלֶת. וּבֵין הַצִּצִּים. קוֹצִים. כִּי יֵשׁ בָּהֶם אֲנָשִׁים אַכְזָרִים וְקָשִׁים. נוֹשְׁכִים כַּנְּחָשִׁים. עֲנִיִּים מִמַּעֲשִׂים. לוֹבְשִׁים בִּגְדֵי חֲמֻדוֹת. עֲרֻמִּים מִמִּדּוֹת נִכְבָּדוֹת. מְלֵאִים מִגַּאֲוָה. וְרֵיקִים מֵעֲנָוָה. וּמִן הָרְשָׁעִים אֲשֶׁר בָּהּ. וְהָרָעִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ. בָּרוּךְ הָרוֹפֵא הַנָּבָל הַמְקֻלָּל. מֵהַר עֵיבָל. אוֹסֵף כָּל מֶרֶד וָמַעַל. מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי בְלִיַּעַל. אֲשֶׁר כִּחֲשׁוּ לָאֵל מִמַּעַל. וְהַבִּרְכַּיִם אֲשֶׁר כָּרְעוּ לַבַּעַל. הוּא רוֹפֵא אֱלִיל. כְּסִיל בֶּן עֲוִיל. מִתְגָּאֶה בִרְפוּאוֹתָיו עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם. כִּי לֹא יֵדַע בִּרְפוּאוֹת בֵּין יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ. אֲבָל הָאֵל הִצְלִיחַ מַזָּלוֹ. יַאֲכִיל לְאִישׁ חוֹלֶה וְנִסְפֶּה. בְּשַׂר כֶּלֶב אוֹ חֲמוֹר וּבוֹ יִתְרַפֵּא. וּבְעֵת יָבוֹא אֶל הַחוֹלִים יִתְיַצֵּב לִפְנֵיהֶם כְּשׁוֹר וַחֲמוֹר. וַיְדַבֵּר חֲמוֹר אִתָּם לֵאמֹר: הָיוּ אֲבוֹתָיו אֲבוֹת הַטֻּמְאָה. בַּעֲלֵי זְרוֹעַ בַּעֲלֵי רֶשַׁע וַחֲטָאָה. כֻּלָּם מְלֵאִים מֵעֲבֵרוֹת. רֵקִים מִמִּפְעָלוֹת יְשָׁרוֹת. לוֹבְשִׁים בִּגְדֵי חֲמוּדוֹת. עֲרֻמִּים מִמִּדּוֹת נִכְבָּדוֹת. קָשִׁים כַּבַּרְזֶל. עֲמוּסִים מֵעֲוֹנוֹת כִּשְׂעִיר עֲזָאזֵל. קַלִּים כַּצְּבָאִים לְגַלּוֹת עֶרְוָה. עֲצֵלִים לִדְבַר מִצְוָה. בָּם כָּל בַּעַל נֶפֶשׁ מְאוּסָה. וְכָל בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה. מֵעֲבֵרוֹת עֲמוּסָה.

וְרוֹבֶצֶת תַּחַת הַמַּשָּׂא. וּבָם הַשֶּׁקֶץ וְהַשֶּׁרֶץ. הָרוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ. הֵן אֵלֶּה מַעֲשֵׂי אֲבוֹתָיו. שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו. וּבְנוֹ יִצְחָק הִכְעִיס לַבּוֹרֵא בְּתוֹעֲבוֹתָיו. וְהִשְׁכִּיחַ בְּנִבְלוֹתָיו. נִבְלוֹת אֲבוֹתָיו. כִּי הוּא גְּבַהּ עֵינַיִם. קְצַר אַפַּיִם. טְמֵא שְׂפָתַיִם. סְגוּר יָדַיִם. נֶעְקַשׁ דְּרָכַיִם. אָץ בְּרַגְלַיִם. לָמַד מִדּוֹת אֲבוֹתָיו הַזְּעוּמִים. וַיּוֹסֶף עֲלֵיהֶם כָּהֵם אֶלֶף פְּעָמִים. כִּי תִמְצָא בוֹ מִרְמַת שׁוּעָלִים. וּגְנֵבוֹת חֲתוּלִים. וְעַזּוּת כֶּלֶב וְנֵכֶל דֹּב אוֹרֵב. וְטֻמְאַת עוֹרֵב. וְטִנֹּפֶת שֶׁקֶץ. וְחֶלְאַת שֶׁרֶץ. וְעִקְּשׁוּת חֲמוֹר. וְסִכְלוּת שׁוֹר. וּזְקַן תַּיִשׁ. וְאַכְזְרִיּוּת לַיִשׁ. אָסַף כָּל מִדָּה רָעָה. וּפְעֻלָּה גְרוּעָה. אִלּוּ בַיָּם יַטְבִּילוּהוּ. וּמִטֻּמְאָתוֹ יִרְחָצוּהוּ. יִטְמְאוּ מֵימֵי הַיָּם בְּטֶרֶם יְטַהֲרוּהוּ. וְאִלּוּ בָאֵשׁ יַעֲבִירוּהוּ. תִּכְלֶה וְתִכְבֶּה כָּל אֵשׁ בְּטֶרֶם יִצְרְפוּהוּ. קָרָא שְׁמוֹ אָבִיו כֶּתֶר הַמְּאוֹרוֹת. וְטָעָה כִּי אֵין שְׁמוֹ רַק יֶתֶר הַמְּאֵרוֹת. יְהִי שְׁמוֹ מָחוּק לַדּוֹרוֹת. וְיוּבַל לִקְבָרוֹת. וְהַבֵּן בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי חֲכָמִים אֵין כְּסִיל כָּמוֹהוּ. וּבְעָמְדוֹ לִפְנֵי אָבִיו אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹהוּ. וְבַעֲבוּר כִּי הָאָב סָכָל כְּשׁוֹר וַחֲמוֹר. עַל כֵּן קָרָאתִי שֵׁם בְּנוֹ שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר. וּמֵרֹב הַסִּכְלוּת אֲשֶׁר בּוֹ. נְשָׂאוֹ לִבּוֹ. לְחַבֵּר שִׁירִים פּוֹחֲזִים וְרֵקִים. כִּי בְקָקוּם בּוֹקְקִים. שִׁירִים מְאוּסִים וּמְצוֹדִים. טְמֵאִים כְּבֶגֶד עִדִּים. כְּאִלּוּ מְיַחֵס אָבִיו גְּנָבָם. אוֹ מִמִּדּוֹת הוֹרָיו חֲצָבָם. שִׁירִים יְגַלּוּ לְכָל רוֹאֵיהֶם. עֶרְוַת עוֹשֵׂיהֶם. לְהַבְזוֹת בַּעֲלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן. מְלֵאִים קִיא צוֹאָה. וְרוּחַ טֻמְאָה. שִׁירִים. כְּקוֹל הַסִּירִים. וְנִיבִים. כְּצַעֲקַת הַכְּלָבִים. וְהוּא נוֹבֵחַ בְּשִׁירָתוֹ בֵּין בְּנֵי עַמּוֹ. וַיִּקְרָא לָהּ נֹבַח בִּשְׁמוֹ. שִׁירָתוֹ קְדֵשָׁה. לֹא

קְדוֹשָׁה. וּמְחַלֶּלֶת. לֹא מְהֻלֶּלֶת. בְּפֶתַח עֵינַיִם חוֹנָה. וְנוֹתֶנֶת לְנוֹאֲפֶיהָ שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה. וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה. וַיִּקְרָא עָלֶיהָ לְנֶגֶד כָּל מְגַדֵּף וּמְחָרֵף. הוֹצִיאוּהָ וְתִשָּׂרֵף. שָׁלַחְתִּי לוֹ שִׁירָה נִכְלְמוּ אוֹרִים לְפָנֶיהָ. וַיַּרְא אוֹתָהּ שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר וַיִּשְׁכַּב אוֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ. וַתִּטְמָא תַחְתָּיו וָאֶפְקֹד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ. וְשַׂמְתִּיהָ בְּבֵית הַכֶּלֶא לוֹבֶשֶׁת סוּת עֲנִיּוּת. עַד יוֹם מוֹתָהּ אַלְמְנוּת חַיּוּת. וְאִם הַבֵּן מְקוֹר הַחֶלְאָה וְהַצּוֹאָה. הֲלֹא אֲבוֹתָיו אֲבוֹת הַטֻּמְאָה. כִּי אָבִיו בְּתוֹעֲבוֹתָיו רָמוּ קַרְנָיו עַד הַשָּׁמַיִם. וְהָאַיִל אֲשֶׁר רָאִיתָ בַּעַל הַקְּרָנַיִם. אֵין נָבָל כָּמוֹהוּ. וְאֵין מִי יַעֲשֶׂה בְנַבְלוּת כְּמַעֲשֵׂהוּ. כִּי מִשַּׁשְׁתִּי אֶת כָּל כֵּלַי. וְכָמוֹהוּ לֹא בָא לְיָדַי וְלֹא הִגִּיעַ אֵלַי. עָלָה בְמַעֲלוֹת גְּבוֹהִים. וְנִבְחַר לְמַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. וְהִתְחַתֵּן עִם צָדוֹק רֹאשׁ יְשִׁיבַת גְּאוֹן יַעֲקֹב. וְנִלְוָה הָרַע אֶל הַטּוֹב. וְנֶחְבַּר מַלְאָךְ לְשָׂטָן מַזִּיק. וְיִּתְחַתֵּן רָשָׁע לַצַּדִּיק. וְנִצְמַד זָהָב לַבַּרְזֶל. גּוֹרָל אֶחָד לַה׳ וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. הוּא נָבָל בְּכִיסוֹ. וּמָאוּס בְּכוֹסוֹ. וּבָזוּי בְּיַחֲסוֹ. וְאַכְזָר בְּכַעֲסוֹ. וּבוֹגֵד בְּעוֹשׂוֹ. וְהָעשֶׁר אֲשֶׁר צָבַר בְּבֵיתוֹ. הוּא עשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ. וְהַזָּהָב וְהַכֶּסֶף בְּיָדוֹ נִגָּשׂ וְנַעֲנֶה. מְדֻכָּא וּמְעֻנֶּה. וּבְעֵת בּוֹאוֹ בְיָדוֹ יַעַצְרֵהוּ כְעֶבֶד בְּתוֹךְ הַבּוֹר. וְלֹא יִרְאֶה לְעוֹלָם דְּרוֹר. וּבְכָל יוֹם יִצְעַק הוֹנוֹ בְּאָזְנֵי כָל הַיְקוּם. נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם. חָנּוּנִי חָנּוּנִי אַתֶּם רֵעַי כִּי נְבָלִים מָשְׁלוּ בִי. וּטְמֵאִים יִתְעַלְּלוּ בִי. כִּי מִיּוֹם נָפַלְתִּי בְּיַד הָאָרוּר לְחַדְרֵי שְׁאוֹל יָרַדְתִּי. וּבְמַחֲשַׁכִּים שִׁבְתִּי. וְגָדַר בַּעֲדִי וְלֹא אֵצֵא הִכְבִּיד נְחָשְׁתִּי. וְאִלּוּ יָדַע כִּי הַכִּנִּים אֲשֶׁר עַל בְּשָׂרוֹ לְאִישׁ יוֹעִילוּ.

נִקְבְּצוּ כָל בְּנֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב לְהוֹצִיא אֶת הַכִּנָּם וְלֹא יָכֹלוּ. וְאִם יַעֲשֶׂה סְעֻדָּה. הִיא עַל נַבְלוּתוֹ לְעֵדָה. כִּי תַחַת אֵילִים בְּנֵי בָשָׁן. תִּמְצָא בָּשָׂר מַבְאִישׁ וְנוֹשָׁן. וּמַאֲכָל מְעֻשָּׁן. וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן. וּבִמְקוֹם תַּרְנְגוֹלוֹת וּבַרְבּוּרִים. יָבִיא בְּשַׂר שְׁוָרִים וַחֲמוֹרִים. כְּאִלּוּ קְדֵרוֹתָיו בּוֹר. וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר. וְלַחְמוֹ לֶחֶם מַצָּה בְּלִי חָמֵץ. וְהַיַּיִן חֹמֶץ. וּכְבָשָׂיו כְּחוּשִׁים גְּרוּעִים. וּשְׁוָרָיו קְלוּטִים לֹא שְׂרוּעִים. וּקְדֵרוֹתָיו מְלֵאוֹת חָצִיר וְיָרָק. גּוֹנְבוֹת הַבָּשָׂר וְעוֹזְבוֹת הַמָּרָק. וְהַקְּעָרוֹת מְלֵאוֹת יְרָקוֹת. וּמִן הַבָּשָׂר רֵקוֹת. וְאֵין רַק מַיִם וַעֲשָׂבִים בַּסִּיר. וְכָל הַבָּשָׂר חָצִיר. וְאִם תִּשְׁאַל עַל הַבָּשָׂר יֹאמְרוּ לְךָ אַיִן. כִּי הוּא בָשָׂר נֶעְלָם מִן הָעַיִן. וּפֵרוֹתָיו נוֹשָׁנִים וְרָעִים. מְלֵאִים תּוֹלָעִים. וְכָל הַמְּגָדִים. דַּקּוֹת שְׁרוּפוֹת קָדִים. וְהַצְּנוֹנוֹת צְנוּמִים כְּחוּשִׁים. וְהַקִּשּׁוּאִים כְּיַחַס אֲבוֹתָיו מָרִים וְקָשִׁים. וְהָאַגָּסִים בְּחוּטִים תְּפוּרִים. וְגַרְגְּרֵי הַשֻּׁמְשְׁמִין בְּמִסְפָּר סְפוּרִים. וְהַחַבּוּשִׁים. מְבִישִׁים. וְהָעֲנָבִים. רְקוּבִים. וְהַתְּאֵנִים. לֹא שְׁמֵנִים וְלֹא דְשֵׁנִים. וְהָרִמּוֹנִים. מִבַּיִת לְבָנִים וּמִחוּץ אֲדֻמִּים. וְהַתַּפּוּחִים. בְּרוּחַ נְפוּחִים. וְהַתְּמָרִים. כִּשְׁמוֹ הָרַע מָרִים. וְהַצִּמּוּקִים. כִּשְׁדֵי אִמּוֹ צוֹמְקִים. וְהַשְּׁקֵדִים בִּקְנֵה הַבּוּז מְשֻׁקָּדִים. כְּמִדַּת אֲבוֹתָיו שְׁדוּפוֹת קָדִים. וְהָאֱגוֹזִים. כִּשְׁתֵּי יָדָיו קָשִׁים וְעַזִּים. וְיָשִׂים תַּחַת הַהֲדַסִּים וְהַבְּשָׂמִים. אֶת הֶחָצִיר וְאֶת הַבְּצָלִים וְאֶת הַשּׁוּמִים. וּמִכָּל דָּבָר יֵשׁ בִּסְעֻדָּתוֹ חֶסְרוֹן. אַךְ מִן הַמַּיִם וְהָעֲשָׂבִים יֵשׁ יִתְרוֹן. בַּעֲבוּר כִּי הֵם מַאֲכַל אֲבוֹתָיו וּמַאֲכָלוֹ. וִיגִעָה עֲלֵיהֶם כְּשׁוֹר עַל בְּלִילוֹ. וּבְבוֹא שׁוֹאֵל

לְשַׁעַר בֵּיתוֹ. יֹאמַר לוֹ אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם אִתָּנוּ. רַק עֲשָׂבִים לָרֹב יֶשׁ לָנוּ. וְגַם תֶּבֶן וְגַם מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ. וּבִשְׁעַת אֲכִילָתוֹ. לֹא יַאֲכִיל מִפִּתּוֹ לְכֶלֶב בֵּיתוֹ. וְאִלּוּ יָכֹל הַכֶּלֶב לְדַבֵּר אָמַר לוֹ: הֲלִבְגֹּד בַּחֲבֵרְךָ תַּחְשֹׁב. רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזֹב. אֵין לַעֲבֵרוֹת נָוֶה כִּי אִם לִבּוֹ. וְלֹא לַנְּבָלוֹת מַחֲנֶה כִּי אִם בּוֹ. וְלֹא מָקוֹם לְעַזּוּת כִּי אִם בְּפָנָיו. וְלֹא יְסוֹד לְטֻמְאָה כִּי אִם אֲבוֹתָיו וּבָנָיו. וּמִנְהָגוֹ בַחַגִּים וּבַשַּׁבָּתוֹת. וּבִימֵי הַנִּסִּים וְהָאוֹתוֹת. לִבְרֹחַ לְגַנּוֹ מִבֵּית הַתְּפִלָּה. וּלְהִבָּדֵל מִן הַקְּהִלָּה. לְקַיֵּם בּוֹ מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: וְהִבְדִּילוֹ יְיָ לְרָעָה מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל. כְּאִילַן-סְרָק לֹא טַעַם וְלֹא רֵיחַ. כִּי מִלִּפְנֵי ה׳ הוּא בּוֹרֵחַ. כִּי מְפַחְדּוֹ פֶּן יַעֲשׂוּ צְדָקָה אוֹ פְסָקָה. וְתִהְיֶה לוֹ לְמִכְשׁוֹל וּלְפוּקָה. עַל כֵּן יִמְאַס בֵּית הַתְּפִלָּה. כַּאֲשֶׁר מָאֲסוּ אֲבוֹתָיו הַתְּהִלָּה. כִּי כֵן צִוָּה עָלָיו אָבִיו הָרָשָׁע וּזְקֵנוֹ. לְבַל יָבוֹא לְבֵית יוֹצְרוֹ וְקוֹנוֹ. וְאַל יִתֵּן לַבּוֹרֵא חֵלֶק בְּהוֹנוֹ. לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית ה׳. וְעַל הוֹנוֹ נֶאֱמַר לֹא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית ה׳ אֱלֹהֶיךָ. אֲפִילוּ פַּעַם אַחַת בַּשָּׁנָה לֹא יָבוֹא. וּכְאִישׁ צָרוּעַ אֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא יִקְרַב כִּי מוּם בּוֹ. וּבָדָד יֵשֵׁב כָּל-יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ. וּמִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ. וְעַל כֵּן יִמְאַס הַתְּפִלָּה בַּעֲבוּר אֵלֶּה הַדְּבָרִים. וּבַעֲבוּר דְּבָרִים אֲחֵרִים. כִּי הוּא מִתְעַסֵּק בִּגְנוּת. וּבִפְעֻלּוֹת מִתְגַּנּוֹת. לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים אֶל הַגַּנּוֹת. וְהֵעִידוּ לִי עַל אָבִיו עֵדוּת בְּרוּרָה. כִּי הוּא מְקַטֵּר לַעֲבוֹדָה זָרָה. וְיוֹצֵא בַחֲצִי הַלֵּילוֹת. לַעֲרֹךְ לַכּוֹכָבִים תְּפִלּוֹת. וּלְהַעֲלוֹת לָהֶם עוֹלוֹת. וְלַעֲשׂוֹת כַּוָּנִים

לְמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם. וְעַל זֶה רָאוּי לְהַחֲרִימוֹ בְּכָל הֶעָרִים. וּמֻתָּר לְהָרְגוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. הָאֵל יַשְׁמִידֵם וְיַאֲבִידֵם וְלִסְלֹחַ לָהֶם לֹא יֹאבֶה. וּבָעֲרוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וְאֵין מְכַבֶּה.

כִּילוּת בְּתֵבֵל שׁוֹטְטָה לֹא שָׁקְטָה

עַד כִּי בְלִבּוֹ מָצְאָה מַרְגּוֹעַ.

לוּ נָגְעָה יָדוֹ בְּיַם-סוּף יֶחֱרַב

אוֹ בַנְּהָרוֹת חָדְלוּ לִנְבּוֹעַ.

אוֹ קָרְבוּ רַגְלָיו בְּחֶרְמוֹן קִנְאוּ

אֶל רֹב יְבָשְׁתּוֹ הֲרָרֵי גִלְבּוֹעַ.

אוֹ בַעֲשָׂבִים יָבְשׁוּ כִּי נִשְׂרְפוּ

אוֹ עַל דְּגֵי יָם תַּמְנוּ לִגְוֹעַ.

וּמִשָּׁם בָּאתִי לְהַר צְמָרַיִם. וְשָׁם מֵאַנְשֵׁי הַחֶסֶד הַנְּקוּבִים נָקוֹב. רַבִּי יַעֲקֹב. לְדַעְתּוֹ מָאוֹס בָּרָע וּבָחוֹר בַּטּוֹב. וּמִמִּבְחַר קְהִלָּתָם רַבִּי שְׁאֵרִית. הוּא לַיִשֶׁר פְּלֵיטָה וּשְׁאֵרִית. וְלוֹ שִׁבְעָה בָנִים. מַשְׂכִּילִים וּנְבוֹנִים. וּמִטּוּבֵי הָעִיר רַבִּי פְּתַחְיָה הַצּוֹרֵף הָיָה אִישׁ גָּדוֹל בְּעִנְיָנָיו. וְנִכְבָּד בַּהֲמוֹנָיו. וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בָּנִים נֶחֱמָדִים. וּמַעֲשֵׂיהֶם נִכְבָּדִים. וְהַשַּׂר רַבִּי פְּרַחְיָה הַמִּצְרִי נִכְבָּד בְּמִפְעָלָיו.

וְנֶחְמָד בְּמַעֲלָלָיו. וְשָׁם שְׁנֵי הָאַחִים. הַכֹּהֲנִים הַמְּשׁוּחִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי בְּרָכוֹת הָיָה אִישׁ חָסִיד אֲבִיהֶם. וְהַבָּנִים מִלְּאוּ מְקוֹמוֹ בְּמַעֲשֵׂיהֶם. וְרַבִּים בַּעֲלֵי מַעֲשִׂים יְשָׁרִים. וּפְעָלִים מְאֻשָּׁרִים. וּמִשָּׁם נָסַעְתִּי אֶרֶץ חֲמָת. וְשָׁם הַשַּׂר הַגָּדוֹל. רַבִּי עֻזִּיאֵל. הוּא מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ. וּמִפְּרִי שְׂפָתָיו יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ. בְּיָמָיו יָשְׁבוּ הַיְהוּדִים בֶּטַח בְּצִלּוֹ. וּבִלְעָדָיו לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ וְאֶת רַגְלוֹ. וְכָל שָׂרֵי הַמְּלוּכָה מְיַחֲלִים כַּמָּטָר לוֹ. וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ בִּגְלַל מַעֲשָׂיו הַנֶּחֱמָדִים. מְנַשְּׂאִים אֶת הַיְּהוּדִים. כִּי לוֹ מִדּוֹת הֲגוּנוֹת. וְשִׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל הַמְּדִינוֹת. בָּרוּךְ ה׳ אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ לְעַמּוֹ לְמוֹשִׁיעַ. הָאוֹבְדִים לְהוֹשִׁיעַ. וְהַנּוֹדְדִים לְהַרְגִּיעַ. וְהָרְעֵבִים לְהַשְׂבִּיעַ. וּבְיָמָיו תּוֹר בַּת צִיּוֹן יַגִּיעַ. וִיצַו עָלָיו בְּמַפְגִּיעַ. וּמִצִּיּוֹן מִכְלַל יֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. וְעַל פְּזוּרֵי יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל שׁוֹפָר יָרִיעַ. וְיִבָּנֶה בְּיָמָיו מִקְדַּשׁ אֲרִיאֵל. וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל. וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

לְעֻזִּיאֵל בְּחִיר הָאֵל פְּעֻלּוֹת
לְשׁוֹמְעֵיהֶם חֲשׁוּקוֹת וַאֲהוּבוֹת.
וְאִלּוּ שָׂם יְמִינוֹ בַחֲרֵרִים
אֲזַי מָלְאוּ פְּנֵי תֵבֵל תְּנוּבוֹת.

עֲצָתוֹ לַמְּלוּכָה יַעֲשׂוּ בָהּ

אֲשֶׁר לֹא יַעֲשׂוּ שׁוֹלְפֵי חֲרָבוֹת.

הֲכִי בָהּ יִגְבְּרוּ לִבּוֹת חֲלוּשִׁים

וְשָׁבוּ כַּזְּכָרִים הַנְּקֵבוֹת.

וּבוֹ הִרְחִיב לְעַמּוֹ הָאֱלֹהִים

וּבַעְדוֹ שֵׁם אֱמֶת אֶקְרָא רְחֹבוֹת.

וּמִטּוֹבֵי חֲמָת הַדַּיָּן רַבִּי מִבְחָר. לְשׁוֹנוֹ כֶּסֶף נִבְחָר. וְשָׁם הָרוֹפֵא רַבִּי דָוִד הוּא אִישׁ תָּמִים. וְלוֹ מַעֲשִׂים נְעִימִים. וְשָׁם רַבִּי יִצְחָק מְשָׁרֵת משֶׁה מִבְּחוּרָיו. וְלוֹמֵד מְלֶאכֶת הַנִּגּוּן מִנְּעוּרָיו. וְהוּא אִישׁ מַשְׂכִּיל וּמֵבִין.

וּמִשָּׁם בָּאתִי לְעִיר הַמְּלוּכָה. הִיא אֲרַם צוֹבָה הַבְּרוּכָה. כִּי שָׁם צִוָּה ה׳ אֶת הַבְּרָכָה. כָּל מִדּוֹת חֲמוּדוֹת אוֹסֶפֶת. וְהִיא עַל רֹאשׁ הַמְּלָכִים מִצְנֶפֶת. וּמִלְּבַד נֹעַם מִדּוֹת קְהָלֶיהָ. וַחֲמוּדוֹת אֲצִילֶיהָ. בָּא אֵלֶיהָ זֶה שְׁלֹשִׁים שָׁנָה מוֹשִׁיעַ וָרָב. מֵאֶרֶץ מַעֲרָב. הוּא הֶחָכָם רַבִּי יוֹסֵף מַעֲרָבִי. חָכְמָתוֹ כְּקֹהֶלֶת. וְשִׂכְלוֹ כְּגַחֶלֶת. וּלְשׁוֹנוֹ אֵשׁ אוֹכֶלֶת.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

גְּבִיר יִשְׁאַג בְּכָל חָכְמָה כְּאַרְיֵה

וְיִטְרֹף לֵב מְתֵי שֵׂכֶל כְּלָבִיא.

וְיָם חָכְמוֹת לְפִיו נִקְרָע וְנִבְקָע

בְּעֵת יֹאמַר לְצוּלָתוֹ חֲרָבִי.

וּמִפִּיו יִלְמְדוּ חָכְמָה חֲכָמִים

וְאִם הֵם כֶּאֱלִישָׁע הוּא כְתִשְׁבִּי:

יְחִיד הַדּוֹר אֲבָל הוֹלִיד יְלָדִים

אֲשֶׁר הֵם בַּזְּמַן לִפְאֵר וְלִצְבִי.

וְלָמְדוּ עִנְיְנֵי מוּסָר בְּטֶרֶם

אֲשֶׁר יָדְעוּ קְרֹא אִמִּי וְאָבִי.

וּבָא מִמַּעֲרָב לִשְׁכֹּן בְּמִזְרָח

וְצִבְאוֹת כָּל יְקָר אָסַף וְהִצְבִּיא.

וְלוּ הַדּוֹר יְהִי דוֹר הַנְּבוּאָה

מְשָׁחוֹ אֵל בְּיִשְׂרָאֵל לְנָבִיא.

וְלוּ קֶדֶם יְהִי נִמְצָא בְצִיּוֹן

נְתָנֻהוּ כְמוֹ נֵר מַעֲרָבִי.

הוּא יָם הַתְּעוּדוֹת. וְלוֹ בְּכָל חָכְמָה עֶשֶׂר יָדוֹת. וְכֻלּוֹ מָלֵא חֲמוּדוֹת. הוּא הֶחֱיָה בְחָכְמָתוֹ רַבִּים מִבְּנֵי צוֹבָה וְנָפַח רוּחַ חָכְמָתוֹ בְּפִגְרֵיהֶם. וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ עַל רַגְלֵיהֶם. וְאֶחָד מִתַּלְמִידָיו וּגְמוּלֵי חֲסָדָיו. הֵעֵז פָּנָיו בְּפָנָיו. וּמָרַד עָלָיו כְּעֶבֶד הַמּוֹרֵד עַל אֲדוֹנָיו. וְהִשְׁחִית דַּרְכּוֹ. וְנָשָׂא יָדוֹ בְּמַלְכּוֹ. וְלֹא זָכַר הַחֶסֶד אֲשֶׁר גְּמָלָהוּ. כִּי מֵאַשְׁפּוֹת הֱרִימָהוּ. וּבֵין הַחֲכָמִים הוֹשִׁיבָהוּ. וְכִסֵּא כָבוֹד הִנְחִילָהוּ. וּמֵאֶרֶץ לַשַּׁחַק הֶעֱלָהוּ. וְרֹאשׁ כָּל נְדִיבֵי צוֹבָה וְנִכְבַּדֶּיהָ. וּמִזֶּרַע חֲסִידֶיהָ. זֶרַע רָאשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת. הַנִּכְתָּרִים בְּכָל מִדּוֹת טוֹבוֹת. שְׁנֵי עַמּוּדֵי הַגְּדֻלָּה. וְגֻלָּה לְרֹאשׁ הַגּוֹלָה. הַשַּׂר הַגָּדוֹל רַבִּי עֲזַרְיָהוּ יְבָרְכֵהוּ אֵל. וְאָחִיו רֹאשׁ כָּל נְדִיבֵי עוֹלָם רַבִּי שְׁמוּאֵל. יַגְדִּיל שְׁמוֹ הָאֵל. זֶרַע הַיַּחַס הַקָּדוֹשׁ. בְּנֵי הַנְּסוּכִים מֵרֹאשׁ. הוּא הָרֹאשׁ רַבִּי נִסִּים בְּחִיר הָאֵל וִידִידוֹ. זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ. הוּא אַבְרָהָם רֹאשׁ הָרָאשִׁים. וְזֹהַר הַנְּפָשִׁים. וְרָד עִם אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים. הוּא כֶתֶר עַל רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה. וּשְׁאָר בְּנֵי דַּמֶּשֶׂק וְצוֹבָה. אֲשֶׁר הַשְּׁכִינָה שָׁכְנָה עַל פָּנָיו. וְיִרְאַת ה׳ כְּלַפִּיד בֵּין עֵינָיו. וּבְעֵת הָאֵל בְּחָנָהוּ. כַּזָּהָב מְצָאָהוּ. וְאִלּוּ אַבְרָהָם אָבִינוּ הִשִּׂיגָהוּ. עָרַךְ לָאֵל תּוֹדָה עַל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר גְּמָלָהוּ. אֲשֶׁר אִישׁ כָּזֶה מֵחֲלָצָיו הוֹצִיאָהוּ. וְאִלּוּ בְצִדְקוֹ גָּעַר בַּיָּם יִבְּשָׁהוּ. וְאִלּוּ הָשְׁלַךְ בְּאוּר כַּשְׂדִּים לֹא שְׂרָפָהוּ. כִּי מַלְאַךְ ה׳ צְבָאוֹת הוּא. וְזֹאת הַמִּשְׁפָּחָה הִיא הַנִּכְתֶּרֶת מִימֵי הָאָבוֹת. בְּכָל מִדּוֹת טוֹבוֹת. בְּיַחַס נַעֲלֶה עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. וְנִדְבַת לֵב כְּיָם גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם. וּבַחֲסִידוּת וְנִקְיוֹן כַּפַּיִם. וּמֶתֶק לָשׁוֹן וְחֵן שְׂפָתַיִם. וּמִן הָעֲנָוָה עַל פְּנֵיהֶם כְּסוּת

עֵינַיִם. אֵין בִּקְהִלּוֹת מִצְרַיִם מַגִּיעַ לְמַעֲלוֹתָם. וְלֹא בְאַנְשֵׁי אֶרֶץ הַצְּבִי בַּעֲלֵי מִדּוֹת כְּמִדּוֹתָם. וְלֹא בְכָל אֲצִילֵי צוֹבָה אֲשֶׁר לֹא יִתְפָּאֵר בְּיַחַס אֲבוֹתָם. וְלֹא בַהֲמוֹנֵי אַשּׁוּר אֲשֶׁר לֹא יֶחֱרַד לִשְׁמֹעַ תְּהִלּוֹתָם. וְלֹא בִבְנֵי עֲדִינָה אֲשֶׁר יַשִּׂיג לִקְצָת חֲמוּדוֹתָם. וְזֶה הַשַּׂר הַגָּדוֹל רַבִּי שְׁמוּאֵל אָסַף הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת. כֶּאֱסֹף בֵּיצִים עֲזוּבוֹת. דְּלָתָיו לְכָל עוֹבֵר וָשָׁב פְּתוּחִים. וּבֵיתוֹ מְלוֹן אוֹרְחִים. שָׁם יִתְקַבְּצוּ הַתּוֹשָׁבִים וְהָאֶזְרָחִים. וְהַמַּעֲרָבִים וְהַמִּזְרָחִים. וְאִלּוּ בְּהוֹן וָעֹשֶׁר יֵשׁ יָדוֹ לְאֵל. הֶעֱשִׁיר כָּל שׁוֹאֵל. וְלוֹ בֵּן כְּאוֹר שַׁחַר מַזְהִיר. וּשְׁמוֹ מַזְהִיר. עוֹלֶה בְּמַעֲלוֹת אֲבוֹתָיו. וַיּוֹסֶף עֲלֵיהֶם בְּנֹעַם מִדּוֹתָיו. הָאֵל יְפָאֵר בּוֹ מִשְׁפְּחוֹתָיו. וְיַאֲרִיךְ בְּחַיֵּי אָבִיו יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. וְשָׁם הָרוֹפֵא אֶלְעָזָר. יְהִי שְׁמוֹ נִגְזָר. כִּי יָשִׂים חֹק הָאֵל נִשְׁבָּת. וִיחַלֵּל מוֹעֵד וְשַׁבָּת. וּפַעַם אַחַת שָׁלַח מֶלֶךְ חֲמָת בַּעֲבוּרוֹ וְנָסַע אֵלָיו בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. מִמִּדְבַּר צִן עַד רְחוֹב לְבוֹא חֲמָת. הֵן אֵלֶּה קְצוֹת דְּרָכָיו וְהָיָה מִקֶּדֶם מִתְגָּאֶה בְלֹא תְבוּנָה. וּכְאַיִל מְנַגֵּחַ יָמָּה וְצָפוֹנָה. וְהִנֵּה כְפִיר בָּא מִן הַמַּעֲרָב בְּכֹחַ וָחַיִל. וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו וַיַּךְ אֶת הָאַיִל. וַיְשַׁבֵּר אֶת שְׁתֵּי קְרָנָיו. וְעִוֵּר עֵינָיו. הוּא הָרוֹפֵא הַגָּדוֹל רַבִּי יוֹסֵף הַמַּעֲרָבִי אֲשֶׁר גִּלָּה לוֹ אֱוִילוּתוֹ. וְהוֹדִיעַ לְכָל הָעוֹלָם פְּתַיּוּתוֹ. וּמִמִּבְחַר אֲצִילֵי צוֹבָה וּגְדוֹלֶיהָ. וּפְאֵר כָּל קְהָלֶיהָ. רוֹפֵא הַמֶּלֶךְ רַבִּי אֶלְעָזָר. הוּא לְעַם הַקֹּדֶשׁ טִפְסָר וּמִנְזָר. בַּמְּלוּכָה נֶעֱזָר. וּבְאֵזוֹר הַמִּשְׂרָה נֶאְזָר. וְלוֹ בֵּן מַשְׂכִּיל. מִמִּדּוֹת הַשֵּׂכֶל אַלְפַּיִם בַּת יָכִיל. וְגַם בְּנֵי אָחִיו הֲגוּנִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם. וּמַסְוֵה הָעֲנָוָה עַל פְּנֵיהֶם. וּכְבוֹד ה׳ זָרַח עֲלֵיהֶם. וּמִמִּבְחַר חֲסִידֵי

צוֹבָה וַחֲכָמֶיהָ שְׁלשֶׁת בְּנֵי הַמַּעֲלָה. כָּל אֶחָד מֵהֶם בְּמִדּוֹת טוֹבוֹת מְמֻלָּא. וּבִכְתֶם אוֹפִיר לֹא יְסֻלָּא. בִּשְׁלָשְׁתָּם חֶבֶל הַמִּשְׂרָה בַּל יֵרָתֵק. וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק. הַגָּדוֹל מֵהֶם אוֹחֵז מַעֲלוֹת גְּבוֹהִים. וּמשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. לָבַשׁ לְבוּשׁ הָעֲנָוָה כְּמַדּוֹ. וְכָל בְּנֵי הַדּוֹר רָחֲקוּ מִמֶּנָּה וְנִגַּשׁ משֶׁה לְבַדּוֹ. וְהַשֵּׁנִי מְדֻבָּר בּוֹ נִכְבָּדוֹת. דָּנִיֵּאל אִישׁ חֲמוּדוֹת. פָּנָיו פְּנֵי אִישׁ. וְלִבּוֹ לֵב עִיר וְקַדִּישׁ. כָּבַשׁ יִצְרוֹ וְלֹא נִכְנַע תַּחְתָּיו. וּמָאַס תַּעֲנוּגֵי הַזְּמָן וְלֹא הָיָה מִתְגָּאֵל בְּמוֹ פִּתָּיו. וַיָּשֶׂם דָּנִיֵּאל עַל לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאֵל בְּפַת בַּג הַמֶּלֶךְ וּבְיֵין מִשְׁתָּיו. וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הַמִּדּוֹת הַנְּעִימוֹת. וְלוֹכֵד מִבְצְרֵי הַמְּזִמּוֹת. וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

שְׁלשָׁה בְנֵי הַמְּעֻלֶּה

עֲנָק מִפְּנִינִים מְמֻלֶּא.

משֶׁה שְׁפַל לֵב אֲבָל הוּא

בְּעֵינֵי אֱלֹהָיו מְעֻלֶּה.

קָצְרוּ תְהִלּוֹת בְּדָנִיאֵל

רַק בְּפָז לֹא יְסֻלֶּה.

יוֹסֵף יְסוֹד הַתְּבוּנוֹת

נִיבוֹ צָרִי צִיר מְחַלֶּה.

רוֹאֶה גְדֻלַּת שְׁלָשְׁתָּם

כָּל-יוֹם פְּנֵיהֶם יְחַלֶּה.

יֵדַע הֲכִי מִבְּנֵי אִישׁ

בָּחַר אֲדֹנָי בְאֵלֶּה.

וּמִמִּבְחַר גְּדוֹלֵי צוֹבָה וְרָאשֶׁיהָ. וְגֶזַע קְדוֹשֶׁיהָ. שְׁנֵי שָׂרֵי צִבְאוֹת יִשְׂרָאֵל רַבִּי יְשׁוּעָה וְרַבִּי יָכִין הֵם עַמּוּדֵי הַמְּלוּכָה. וְאַדְנֵי הַמַּעֲלָה הַנְּסוּכָה. וְשָׁם מִן הַשָּׂרִים הַנִּכְבָּדִים. הַשַּׂר רַבִּי חֲנַנְיָה מְקוֹר הַחֲסָדִים. הָיוּ אֲבוֹתָיו נְגִידִים וַחֲסִידִים. וּבַעֲלֵי מַעֲשִׂים נִכְבָּדִים. וְהוּא גַּם הוּא אוֹסֵף כָּל מִדָּה טוֹבָה. וּמַעֲשָׂיו תִּפְאֶרֶת אֲרַם צוֹבָה. וְלוֹ בֵן בָּרוּךְ מִבָּנִים. וְנֶטַע נַעֲמָנִים. הָאֵל יַאֲרִיךְ שָׁנָיו. וְתַחַת אֲבוֹתָיו יִהְיוּ בָנָיו. וּמִגְּדוֹלֵיהֶם בְּנֵי הַשַּׂר רַבִּי שְׁמַרְיָה. מִבְחָר וְעוֹבַדְיָה. הָיָה אֲבִיהֶם לְרֹאשׁ הַזְּמַן כְּלִיל תִּפְאֶרֶת וְהַבָּנִים לָמְדוּ מִדּוֹת אֲבִיהֶם. וּכְמַעֲשָׂיו מַעֲשֵׂיהֶם. וּמֵהֶם רַבִּי יוֹסֵף בֶּן הֶחָסִיד רַבִּי חִסְדַּאי. יָנוּחַ בְּצֵל שַׁדַּי. הָיָה אָבִיו מֵאֲצִילֵי דוֹרוֹ. וְרֹאשׁ לְכָל חֲסִידֵי עִירוֹ. וְיָחִיד בְּעַנְוָתוֹ וְיָשְׁרוֹ. וְהָיָה הַבֵּן רַבִּי יוֹסֵף. לְמַעֲשֵׂה אָבִיו כּוֹסֵף. וְכָל מִדָּה טוֹבָה אוֹסֵף. וּמֵהֶם רַבִּי יוֹסֵף בַּר מֹשֶׁה חָכָם בְּתַלְמוּד תּוֹרָה. וְתַעֲלֻמָּה יוֹצִיא לְאוֹרָה. וּמֵהֶם הֶחָכָם רַבִּי שְׁמַרְיָה בֶּן הָרַב רַבִּי בָּרוּךְ טְהָר-לֵב וּנְקִי כַפַּיִם. וּמִנְּעוּרָיו

יְרֵא שָׁמַיִם. וּמֵהֶם הַשַּׂר הַגָּדוֹל רַבִּי שְׁמוּאֵל סוֹפֵר בְּבֵית הַמֶּלֶךְ הוּא מַשְׂכִּיל בְּעַמּוֹ. וְנִכְבָּד בְּשַׁעַר מְקוֹמוֹ. וּמֵהֶם הָרוֹפֵא רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן בְּצַלְאֵל הוּא עָנָו וְנֶחְמָד. וְשִׂכְלוֹ לֹא יִמַּד. וְדַרְכֵי הַמּוּסָר לָמַד. וּבֵיתוֹ פָּתוּחַ לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים. וְכָל מִדָּה טוֹבָה חֲבָלִים נָפְלוּ לוֹ בַּנְּעִימִים. וּמֵהֶם הַשַּׂר רַבִּי מְנַחֵם בֶּן זַכַּי הָיָה אָבִיו כֶּתֶר הַמִּשְׂרָה. וְצִיץ הַתִּפְאָרָה. וְהַבֵּן בּוֹ כָּל מִדָּה טוֹבָה. אִלּוּ הָיְתָה בוֹ נְדָבָה. וּמֵהֶם הַשַּׂר הַנִּכְבָּד רַבִּי נָעִים הוּא מִגְּדוֹלֵי קְהִלָּתוֹ. וְהוֹן וָעשֶׁר בְּבֵיתוֹ. וּבוֹ כָּל מִדָּה חֲשׁוּבָה. אֲבָל בֵּינוֹ וּבֵין הַנְּדָבָה אֵיבָה. לֹא יִתְנַדֵּב בְּהוֹנוֹ. כִּי אִם לְפִיהוּ וּלְבִטְנוֹ. אַךְ לְכָל שׁוֹאֵל יָדוֹ סְגוּרָה. מֵהִתְנַדֵּב בַּאֲגוֹרָה. וּמֵהֶם רַבִּי יְהוּדָה הָרוֹפֵא בַּעַל מַעֲשִׂים חֲמוּדִים. וּפְעָלִים נִכְבָּדִים. וּמִזֶּרַע צַדִּיקִים וַחֲסִידִים. וּמֵהֶם הֶחָכָם רַבִּי יְחֶזְקֵאל. דֶּרֶךְ תְּבוּנוֹת יְסַקֵּל. וּנְתִיבֵי מִישׁוֹר לֹא יְעַקֵּל. וּמֵהֶם רַבִּי אַבְרָהָם בַּר משֶׁה עָנָו וְיָשָׁר. וּבְכָל מַעֲשָׂיו מְאֻשָּׁר. וּמֵהֶם הַדַּיָּן רַבִּי חִסְדַּאי הוּא מִגֶּזַע נִכְבָּדִים. וּמִזֶּרַע חֲסִידִים. נֶחְמָד בְּמִדָּתוֹ. וְתוֹרָתוֹ אֻמָּנָתוֹ. וּמֵהֶם הַחַזָּן רַבִּי דָּנִיֵּאל הוּא עָרֵב בִּנְגִינָתוֹ. וְנֶחְמָד בִּתְפִלָּתוֹ. יִכְבּשׁ בְּנֹעַם שִׁירוֹ לִבּוֹת עַם הַקֹּדֶשׁ. וְנִשְׁמָע קוֹלוֹ בְּבוֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּמֵהֶם הַבָּחוּר הַנָּעִים עוֹבַדְיָה בֶּן עֵלִי מָתוֹק מִדְּבַשׁ. וְנִיבוֹ כָּל צִיר יֶחְבָּשׁ. וּמִנְּעוּרָיו כְּסוּת הָעֲנָוָה לָבָשׁ. וּבוֹ מִדּוֹת נְעִימוֹת. וּפְעֻלּוֹת תְּמִימוֹת. וּמֵהֶם הַשַּׂר כּוֹלֵל הַחֲמוּדוֹת. אֲשֶׁר לוֹ בְּכָל מִדָּה טוֹבָה עֶשֶׂר יָדוֹת. רַבִּי סְעַדְאֵל בֶּן הַשַּׂר רַבִּי עֶזְרָא זִכְרוֹ לִבְרָכָה מִגֶּזַע אֵיתָנִים. וּבָרוּךְ מִבָּנִים. אָסַף כָּל הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת. כֶּאֱסֹף בֵּיצִים עֲזוּבוֹת. וְשָׁם הָרוֹפֵא הַנִּכְבָּד הֶחָכָם רַבִּי פִּינְחָס

הוּא מִגְּדוֹלֵי עַמּוֹ. וּנְדִיבֵי אַנְשֵׁי מְקוֹמוֹ. וּמֵהֶם רַבִּי יֹאשִׁיָּהוּ רוֹדֵף יֹשֶׁר. וְדוֹרֵךְ דַּרְכֵי כשֶׁר.

וּמִשָּׁם הָלַכְתִּי לְמַעֲרָבָה. וְשָׁם קְהִלָּה חֲשׁוּבָה. וּבְתוֹכָם רַבִּי שְׁלֹמֹה הַמַּעֲרָבִי חָסִיד וְעָנָו. וְתָמִים בְּכָל עִנְיָנָיו. וְכָמוֹהוּ בָנָיו. וּמִשָּׁם בָּאתִי לְעִיר סְרוּג וְשָׁם הַנָּדִיב רַבִּי אֶלְעָזָר הַבַּבְלִי יוֹעֵץ נְדִיבוֹת. וּמַעְיַן נְדָבוֹת. שֻׁלְחָנוֹ עָרוּךְ לְעוֹבֵר וָשָׁב. וּבֵיתוֹ פָּתוּחַ לַגֵּר וְלַתּוֹשָׁב. וּמִשָּׁם בָּאתִי אֲרַם נַהֲרַיִם. וּמִטּוֹבֵיהֶם רַבִּי יֶפֶת הַיָּרֵא שָׁמַיִם. וְהַחַזָּן רַבִּי יוֹסֵף תַּאֲוָה לָעֵינַיִם. וּמִשָּׁם הָלַכְתִּי לְחָרָן. וְלֹא מָצָאתִי שָׁם חַמְדָּן וְיִתְרָן. רַק פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן. וְשָׁם רַבִּי צְדָקָה יְרֵא שָׁמַיִם. אֲבָל הוּא סְגוּר יָדַיִם. וְשָׁם הָרוֹפֵא רַבִּי מַצְלִיחַ. עַל מֵי תְבוּנָה יַפְרִיחַ. וְעַל אוֹיְבָיו יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ. וְשָׁם סוֹפֵר הַמֶּלֶךְ עוֹבַדְיָה בֶּן עַלִי רֵיקָם מֵחָכְמָה וּמִדַּעַת. כִּבְהֵמָה שׁוֹסַעַת. לֹא לָמַד מִן הַחָכְמָה כִּי אִם אָמֵן וְקָדוֹשׁ. וְלֹא יַבְדִּיל בֵּין זָנָב לְרֹאשׁ. וְכִרְאוֹתִי אוֹתוֹ מְצָאתִיהוּ כְּבוֹר נִסְתָּם. וְנִתְחַבַּרְתִּי עִמּוֹ כִּי רְאִיתִיו אִישׁ תָּם. וְלֹא זָכַרְתִּי דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ הַמַּרְחִיקִים מִשּׁוֹר תָּם. וּמִשָּׁם הָלַכְתִּי לְכַלְנֶה וְשָׁם קְהִלָּה טוֹבָה. כֻּלָּם חֲסִידִים וְיִרְאֵי שָׁמַיִם. אִלּוּ הָיוּ פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם. אֲבָל כֻּלָּם סְגוּרֵי יָדַיִם. וְהוֹנָם עָצוּר בְּכֶבֶל וּבִנְחֻשְׁתַּיִם. וְתַחַת בָּרִיחַ וּדְלָתַיִם. וּבְרֹאשָׁם רַבִּי צֶמַח הוּא צֶמַח ה׳ לִצְבִי וּלְכָבוֹד וּבוֹ כָל מִדָּה אֲהוּבָה. חוּץ מִן הַנְּדָבָה. וְאָחִיו רַבִּי עוֹבַדְיָה אִלּוּ יֵשׁ יָדוֹ לְאֵל. הָיָה מַעֲשִׁיר בְּנִדְבָתוֹ לְכָל שׁוֹאֵל. וּמֵהֶם הַבָּחוּר הַמַּשְׂכִּיל יִצְחָק בַּר מֹשֶׁה הוּא מַשְׂכִּיל וְנֶחְמָד. וְשִׂכְלוֹ וּמוּסָרוֹ לֹא יִמָּד. וְשָׁם הָיָה רַבִּי שִׂמְחָה וְרַבִּי חֲלַפְתָּא. אֲשֶׁר כָּל מִדָּה טוֹבָה

בָּהֶם הָיְתָה. וּשְׁנֵיהֶם יִרְאֵי שָׁמַיִם. וּנְדִיבֵי יָדַיִם. כִּשְׁנֵי כְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְּנָפַיִם. וְנִדְבָתָם הָיְתָה לִבְנֵי כַּלְנֶה מִגְדַּל עֹז וְחוֹמָה. וַיָּבוֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה. וּמִשָּׁם הָלַכְתִּי לְאַשּׁוּר. וְשָׁם רָאִיתִי הַשַּׂר רַבִּי נִסִּים יָחִיד בְּעַנְוָתוֹ וּבְנִדְבָתוֹ. וְאֵין בְּאַשּׁוּר בַּיִת פָּתוּחַ לִרְוָחָה כִּי אִם בֵּיתוֹ. וְאֵין עוֹשֶׂה חֶסֶד לְכָל עוֹבֵר וָשָׁב זוּלָתוֹ. וְשָׁם רָאִיתִי אֲדוֹנֵנוּ דָּוִד רֹאשׁ הַגּוֹלָה הַיְּהוּדִיָּה. וּבֶן אֲחוֹתוֹ הוֹדִיָּה. אֵין לָהֶם שֵׁנִי בִּבְנֵי זְמַנֵּיהֶם. וְאֵין מִי יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם. וְתִקְצַר לְשׁוֹנִי לְסַפֵּר קְצָת מִדּוֹתֵיהֶם. וְשָׁם אִישׁ נָבָל פּוֹרֵשׁ מִדַּרְכֵי קוֹנֵהוּ. בְּרָכוֹת שְׁמוֹ וְאֵין בְּכָל רִשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל כָּמוֹהוּ. וְצוּרָתוֹ. תְּגַלֶּה לְךָ נַבְלוּתוֹ. וְתֹאמַר בִּרְאוֹתְךָ דְמוּתוֹ הַנִּבְזֶה. רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה. וְעָלָיו יֹאמְרוּ הַמּוֹשְׁלִים:

בֶּטֶן בְּרָכוֹת הִיא כְּדֹב שׁוֹקֵק

שָׁמְנוּ כְסָלָיו כַּחֲזִיר יָעַר.

קָרְאוּ שְׁמוֹ נֶאְמָן וְהוּא חָנֵף

לֹא יַאֲמִין בּוֹ רַק אֱנוֹשׁ בָּעַר.

אַל תַּאֲמִינוּ בוֹ עֲלֵי שָׁלֹשׁ

עַל הוֹן וְעַל אִשָּׁה וְעַל נָעַר.

וּכְבוֹאִי אֵלֶיהָ. רָאִיתִי קְהָלֶיהָ. כָּל אִישׁ מֵהֶם בְּחֵיק הַסִּכְלוּת נִרְדָּם. וְהִנֵּה אֵין שָׁם אִישׁ וְקוֹל אָדָם. כִּי אִם הַסּוּס אָסוּר. וְהַחֲמוֹר אָסוּר. וְהִיא לַיְּהוּדִים כְּמוֹ בוֹר. וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר. וּבְיוֹם גָּלוּ מִירוּשָׁלַיִם עֲדַת הַצּוּר. גָּלוּ הַחֲסִידִים לְדַמֶּשֶׂק וּלְמִצְרַיִם וַיִּשְׁכְּנוּ מֵחֲוִילָה עַד שׁוּר. וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר.

וּמִשָּׁם נָסַעְתִּי לַעֲדִינָה. הִיא פְּאֵר כָּל מְדִינָה. וְשָׁם הָיוּ מֵעוֹלָם גְּאוֹנֵי תֵבֵל וַחֲכָמֶיהָ. אֲבָל אָבְדוּ הַיּוֹם זְקֵנֶיהָ. וְנוֹתְרוּ עֲלָמֶיהָ. וְנֶעְדְּרָה הַסֹּלֶת. וְנִשְׁאֲרָה הַפְּסֹלֶת. וּפַסּוּ הַחֲסִידִים. וְנוֹתְרוּ הַמּוֹרְדִים. וּמֵתוּ הַשְּׁחָלִים. וְקָמוּ אַחֲרֵיהֶם שׁוּעָלִים. וְכַמָּה קוֹרוֹת קְרָאוּנִי בְּעֵת אֵלֶיהָ בָאתִי. וָאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם אִישׁ נוֹדֵר נֶדֶר וְלֹא מָצָאתִי. כִּי כֻלָּם הִסְתִּירוּ מִמֶּנִּי פְּנֵיהֶם. וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי מֵהֶם. וְרֹאשׁ כָּל גְּדוֹלֵיהֶם יוֹסֵף בֶּן שֶׁבֶר לֹא רְאִיתִיו וְלֹא רָאָנִי. אֲבָל יְדַעְתִּיו אִם לֹא יְדָעָנִי. וְאִלּוּ הָאֵל אֲהֵבוֹ אֲהֵבָנִי. רַק מְאָסָהוּ יוֹצְרוֹ עַל כֵּן מְאָסָנִי. אֲבָל מָצָאתִי מִמִּבְחַר חַכְמֵיהֶם וַחֲסִידֵיהֶם הֶחָכָם רַבִּי יִצְחָק בַּעַל נֶפֶשׁ יְקָרָה. וְדַרְכּוֹ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה. וּמִשָּׁם הָלַכְתִּי לְעִיר תָּוֶךְ וְשָׁם מוֹשַׁב הַנָּגִיד הַגָּדוֹל בְּחִיר הָאֵל. הַשַּׂר רַבִּי שְׁמוּאֵל. אֲשֶׁר הוּא מִגְדַּל עֹז לְכָל בְּנֵי עַמּוֹ. אֵין בְּכָל אֶרֶץ שִׁנְעָר נָדִיב רַק הוּא לְבַדּוֹ. וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי הַמּוּסָר כְּמַדּוֹ. וּשְׁנֵי אֶחָיו שְׁנֵי צַנְתְּרוֹת הַזָּהָב. בָּם חָשַׁק הָאֵל וְאָהַב. כֻּלָּם נֶחֱמָדִים. וְכֻלָּם נִכְבָּדִים. וּבִשְׁלָשְׁתָּם יִמְצְאוּ הַנּוֹדְדִים מָנוֹחַ. וְהַיְּעֵפִים יַחֲלִיפוּ כֹחַ. שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי נֹחַ.

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר:

קְחָה סוֹד הַיְּהוּדִים הַחֲשׁוּבִים
אֲשֶׁר מִיָּם וְעַד מִזְרָח נְקוּבִים.
קְצָתָם קוֹפְצִים יָדָם בְּהוֹנָם
לְכָל-שׁוֹאֵל וְיֵשׁ מֵהֶם נְדִיבִים.
וְזָכַרְתִּי בְסִפְרִי אֶת שְׁמוֹתָם
וְשַׂמְתִּים בּוֹ בְּעֵט בַּרְזֶל חֲצוּבִים.
לְמַעַן יֶחֱזוּ דוֹר אַחֲרוֹן אֵת
פְּעָלֵיהֶם הֲלֹא הִנָּם כְּתוּבִים.